

MILITÆR- BALANSEN 1975-1976

Utgitt av
DET INTERNASJONALE INSTITUTT FOR
STRATEGISKE STUDIER

Norsk utgave ved
Den norske Atlanterhavskomiteé

MILITÆR- BALANSEN 1975-1976

Utgitt av

Det internasjonale institutt for strategiske studier (London)
Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé
Oversatt av Odd Gunnar Skagestad

OSLO — 1975

Det internasjonale institutt for strategiske studier ble grunnlagt i 1958 som et senter for informasjon og forskning om problemer vedrørende internasjonal sikkerhet, forsvar og rustningskontroll i atomalderen. Instituttet har en internasjonal sammensetning, både når det gjelder Rådet, staben og medlemsmassen. Medlemmene kommer fra over 50 land. Instituttet er uavhengig av regjeringer og står ikke frem som talerør for noen spesielle interesser.

Instituttet er opptatt av strategiske spørsmål – ikke bare med de militære aspekter ved sikkerheten, men også med de sosiale og økonomiske utspring og politiske og moralske implikasjoner ved bruken av og tilstedeværelsen av væpnede styrker – med andre ord med grunnlaget for problemene for fred.

© The International Institute for Strategic Studies 1975

© (Norsk utgave) Den norske Atlanterhavskomiteé 1975

Det er copyright forbundet med denne publikasjonen. Gjengivelse av hele publikasjonen, eller deler av den, kan bare foretas med skriftlig godkjenning fra Den norske Atlanterhavskomiteé. Slike henvendelser rettes til Den norske Atlanterhavskomiteé, Akersgt. 57, Oslo 1. ISBN 82-90161-03-4

Innhold

	<i>side</i>
Innledning til den internasjonale utgaven	V
Innledning til den norske utgaven	V
Til leserne	VI
Nasjons-register (alfabetisk)	VIII
DE FORENTE STATER OG SOVJET-UNIONEN	1
Strategiske våpen	1
Styrker med generelle formål	2
De forente stater	4
Sovjet-Unionen	8
ALLIANSENE OG EUROPA	12
<i>Warszawa-pakten</i>	12
– Traktater	12
– Organisasjon	12
– Oversikt over de enkelte land	13–16
<i>Den Nord-Atlantiske Traktat</i>	17
– Traktater	17
– Organisasjon	17
– Politiske tiltak	20
– Oversikt over de enkelte land	20–33
<i>Øvrige europeiske land</i>	34
– Oversikt over de enkelte land	34–39
MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET	40
Bilaterale avtaler med utenforstående makter	40
Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter	40
Tiltak innen selve regionen	41
Oversikt over de enkelte land	41–50
DEN MILITÆRSTRATEGISKE BALANSE MELLOM NATO OG WARZAWA-PAKTEN	51
<i>Land- og luftstridskrefter</i>	51
– Landstridsenheter	52
– Mannskapsstyrker	53
– Forsterkninger	54
– Utstyr	57

– Forsynings-siden (logistikk)	58
– Fly	58
– Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen	59
– Endringer over tid	60
– Oppsummering	60
<i>Gjensidige styrkereduksjoner (MFR)</i>	60

NOEN BETRAKTNINGER MED HENSYN TIL Å SAMMENLIGNE OMKOSTNINGENE FOR FRIVILLIGE OG VERNEPLIKTIGE STYRKER	63
---	----

SAMMENLIGNING AV FORSVARSAUTGIFTER 1971–1975 (tabell)	64–65
--	-------

STYRKEFORHOLDET I NORD-EUROPA	66
Innledning	66
Nord-Norge/Kola-området	66
Sør-Norge og Østersjøutløpene	67
Forsterkningsmuligheter	68
Sverige og Finland	69

Innledning til den internasjonale utgaven

Militærbalansen er en årlig, kvantitativ vurdering av de militære styrkeforhold og forsvarsutgiftene for land over hele jorden.

Den vurderer fakta om militære styrkeforhold slik de forholdt seg i juli 1975. Utvikling i styrkenivå og våpenutrustning ut over denne tid er ikke tatt med dersom det ikke uttrykkelig fremgår av teksten. Studien bør ikke anses som en fyldestgjørende veiviser til den militære styrkebalanse; fremfor alt reflekterer den ikke geografi, sårbarhet eller effektivitet, med unntak av de vurderinger

som er gitt i den delen av studien som omhandler forholdene i Europa.

Instituttet tar på seg det fulle ansvar for de fakta og vurderinger som er gitt i studien. Man har søkt, og i en rekke tilfeller fått utvirket, et samarbeid med regjeringene i de land som denne studien omhandler. Ikke alle land har vært like samarbeidsvillige, og noen tall har nødvendigvis måttet baseres på anslag. Instituttet skylder å takke et stort antall av sine egne medlemmer og rådgivere som har hjulpet til med å skaffe frem og kontrollere materialet.

London i september 1975.

Innledning til den norske utgaven

Med dette offentliggjør Den norske Atlanterhavskomiteé den norske utgaven av *Militærbalansen* for 1975–1976 i samarbeid med Det internasjonale institutt for strategiske studier i London.

Det har også denne gangen vært nødvendig å foreta en utvelgelse av stoffet og en har rimeligvis konsentrert seg om de deler som direkte eller indirekte virker inn på norsk sikkerhetspolitikk. I fjorårets utgave valgte en, på grunn av de usikre opplysningene etter at Yom Kippur-krigen var over, ikke å ta med Midt-Østen i oversikten. I årets utgave er denne delen av oversikten offentliggjort.

Den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* inneholder tradisjonelt ingen vurdering av sikkerhetspolitiske forhold i NATO's nordområde. I forståelse med I.I.S.S. er det i årets utgave tatt med en

slik militærstrategisk vurdering som er utarbeidet på oppdrag av Den norske Atlanterhavskomiteé.

Vårt ønske er at publikasjonen vil få den mottakelse som alltid kommer den internasjonale utgaven til del og at den foruten ved våre utenriks- og forsvarspolitiske institusjoner og institutter, presse og andre massemedia også vil finne sin anvendelse i annen offentlig og privat sammenheng. Dette gjelder ikke minst i det politiske liv for øvrig, fagbevegelsen og i undervisningssystemet.

Mag. art. O. G. Skagestad har forestått redigeringen og oversettelsesarbeidet av den norske utgaven av *Militærbalansen*, med sakkyndig bistand av forskningssjef J. J. Holst og Atlanterhavskomiteéens sekretær, E. Ellingsen.

Oslo, i november 1975.

Til leserne

Regioner og land

De viktigste geografiske regioner, hvorav en del er utelatt i den norske utgaven, er tatt med i innholdsfortegnelsen. En alfabetisk liste som viser hvor opplysningene om hvert enkelt land kan bli funnet, er gjengitt på side VIII. I den grad variasjonene for hver enkelt nasjon tillater det, følger oversikten for hvert land en felles oppstillingsform: Generell informasjon om befolkning, militærtjeneste, totale militære mannskapsstyrker, bruttonasjonalprodukt (BNP, oppgitt i dollar) og det nåværende forsvarsbudsjett blir fulgt av separate avsnitt som omhandler de viktigste forsvarsgrener (hær, marine, luftvåpen). Hvert av disse avsnittene inneholder, i de tilfeller opplysninger er for hånden, underavsnitt om reserver og, hvor det er relevant, om deployeringen av styrker av en viss størrelsesorden.

Forsvarspakter og avtaler

En kort orientering om multilaterale og bilaterale pakter og militære støtteavtaler innleder hvert av studiens regionale avsnitt. Forsvarsbistand som er gitt ved mindre formelle arrangementer er også tatt med. Overenskomster som bare dekker økonomisk hjelp er ikke tatt med.

Forsvarsutgifter

Tallene som er oppgitt for forsvarsutgifter er de siste tilgjengelige. En har måttet anslå forsvarsutgiftene for Sovjet-Unionen.

Bruttonasjonalprodukt (BNP)

BNP-tallene er vanligvis oppgitt i forhold til nåværende markedspriser. Hvor tall ikke har vært tilgjengelige fra offentlige kilder, har en foretatt anslag, og tabellen som er gjengitt på s. 64–65 benytter såvel publiserte som anslagsvise BNP-tall. Der det har vært mulig har en benyttet De forente nasjoners system for nasjonalregnskaper, og ikke nasjonale tall, for å oppnå en størst mulig grad av sammenlignbarhet. For Sovjet-Unionen er

BNP-anslagene gjort i rubler, og man har fulgt R. W. Campbell's metode i «A Shortcut Method of Estimating Soviet GNP» (*Association for Comparative Economic Studies*, vol. XIV, no. 2, Fall 1972, Northern Illinois University).

Valutakonvertering

For å gjøre sammenligningen enklere, er nasjonale økonomiske talloppgaver blitt omregnet til U.S. dollar, idet man har brukt valutakursene pr. 1. juli for vedkommende år, hovedsakelig slik de er innrapportert til Det internasjonale pengesfond (IMF). I samtlige tilfeller er de omregningskurser som er benyttet, oppgitt i forbindelse med oversikten for hvert enkelt land, men kursene vil ikke alltid være anvendbare for kommersielle transaksjoner. For Sovjet-Unionen er det gjort et unntak, da den offisielle vekslingskurs vanskelig kan brukes når en omgjør BNP-anslaget i rubler. Det er foretatt ulike overslag for å komme frem til en riktigere omregningskurs, men disse har vært beheftet med så store svakheter at det ikke er forsvarlig å bruke dem. Den offisielle kurs er imidlertid oppgitt under avsnittet for Sovjet-Unionen sammen med en anslått omregningskurs. Ytterligere unntak er visse øst-europeiske land som ikke er medlemmer av IMF samt Romania (som er medlem av IMF). Her har en benyttet konverteringskurser som er beskrevet i *Estimates of GNP, Defense, Education, and Health Expenditures of East European Countries, 1960–70*, United States Arms Control and Disarmament Agency paper ACDA/E-207 (Washington DC, desember 1971).

Mannskapsstyrker

De tall som er oppgitt for mannskapsstyrke gjelder stående styrker – regulære og utskrevne – dersom ikke annet er angitt. En indikasjon på størrelsen av milits, reserver og paramilitære styrker er også tatt med i oppstillingen for det enkelte land. Med para-

militære styrker mener man her styrker hvis utstyr og trening går ut over det som kreves for sivile politioppgaver, og hvis oppbygning og kontroll antyder at de kan være brukbare til støtte for, eller istedenfor regulære styrker.

Utstyr

Tallene for militært utstyr for de enkelte land deker de totale beholdninger, med unntak av kampfly, der en vanligvis viser skvadronstyrken i første linje. Med unntak av tilfeller der det motsatte uttrykkelig er slått fast, er marinefartøyer på mindre enn 100 tonn ikke tatt med. Med kampfly menes bare bombe-fly, jagerbomberfly, angrepsfly, avskjæringsfly, rekognoseringsfly, counter insurgency fly

og væpnede treningsfly. Helikoptre er ikke inkludert i begrepet.

Styrken på militære enheter

Nedenstående tabell gir den gjennomsnittlige oppsetningsstyrke for de større militære enheter som blir brukt i teksten. Tallene bør bli behandlet som omtrentlige, da organisasjonsmønsteret for militære styrker er fleksibelt og enhetene kan forsterkes eller reduseres. Det er således ikke noe i veien for at bemanningen av enhetene kan være godt i underkant av de nivåer som her oppgis. I den norske oversettelsen har man valgt å ta med hele tabellen selv om noen av landene ikke er behandlet i den foreliggende forkortede utgaven.

Land	Divisjon (antall mann)			Mekanisert brigade (antall mann)	Skvadron (antall fly)		
	Mekanisert	Pansret	Luftbåren		Bombefly & jagerbombers	Jagerfly	Transportfly
USA	16 300 ^{a)}	16 500	13 000	4-5 000	12-18	18-24	16
Sovjet-Unionen	12 000	9 500	7 000	2 000 ^{b)}	9-12	12	8-10
China	12-14 000	10 000	6 000	3 000 ^{b)}	9-10	10-12	8-10
Storbritannia ^{c)}	12 500	12 500	-	4-5 000	8-12	12	9-12
Frankrike	16 000	-	12 000	5 000	4-15	12-15	16-30
Forbundsrep.							
Tyskland	15 500	14 500	8-9 000	4-5 000	15-21	15-21	12-18
India	17 500	12 000	-	4 500	12-20	20	12-20
Israel	-	-	-	3 500	10-12	20-24	12
Egypt	11 800	11 200	-	3 500	10-12	12-20	8-10

a) Gjelder kun hærdivisjoner; en marinekorpsdivisjon har 18 000 mann.

b) Styrken av et regiment, som er den tilsvarende enhet i den sovjetiske og kinesiske kommandostruktur. (Uttrykket «regiment» blir imidlertid ofte brukt, særlig i vest-europeiske land, for å beskrive en avdeling på bataljons størrelse og blir benyttet på denne måten i *Militærbalansen*.)

c) Storbritannia overveier å avskaffe brigadeoppsetningen samt å la panserdivisjoner og noen mekaniserte enheter få redusert styrke i forhold til de tall som her er angitt for divisjonsnivået.

Divisjonsstyrken dekker bare avdelingen som fast inngår i organisasjonen, og omfatter ikke støtte- og forsyningsavdelinger utenfor divisjonsstrukturen. Warszawapakt-oppsetningene og -skvadronene har samme styrke som for Sovjet-Unionen. NATO-enheter og -skvadroner som ikke er tatt med i tabellen, har tilsvarende tall som Forbundsrepublikken Tyskland hvis ikke annet fremgår av teksten.

Forkortelser og uttrykk

I den internasjonale utgaven av *Militær-*

balansen forekommer en del steder betegnelsen «dual-based» («dual-based brigades», «dual-based formations», «dual-based squadrons»).

Det dreier seg her om enheter som normalt er fysisk stasjonert i USA, samtidig som de har et ekstra sett materiell forhåndslagret i Forbundsrepublikken Tyskland. I mangel av noe bedre uttrykk er «dual-based» her oversatt med «dobbelbasert». For øvrig viser en til notene.

Nasjonsregister (alfabetisk)

<i>Land</i>	<i>side</i>	<i>Land</i>	<i>side</i>
Albania	34	Luxembourg	30
Algerie	41	Marokko	47
Belgia	20	Nederland	30
Bulgaria	13	Norge	31
Canada	24	Oman	47
Danmark	25	Polen	15
Egypt	42	Portugal	32
Finland	34	Romania	16
Forente Stater, De	4	Saudi-Arabia	48
Frankrike	26	Sovjet-Unionen	8
Hellas	28	Spania	36
Iran	42	Storbritannia	21
Irak	43	Sudan	48
Irland	35	Sveits	37
Israel	44	Sverige	37
Italia	29	Syria	49
Jemen, Den arabiske republikk	50	Tsjekkoslovakia	13
Jemen, Den folkedemokratiske republikk	50	Tunisia	49
Jordan	45	Tyrkia	32
Jugoslavia	35	Tyske Demokratiske Republikk, Den ..	14
Kuwait	45	Tyskland, Forbundsrepublikken	27
Libanon	46	Ungarn	14
Libya	46	Østerrike	38

De forente stater og Sovjet-Unionen

Strategiske våpen

Ved et toppmøte i Vladivostok i november 1974 ble De forente stater og Sovjet-Unionen enige om retningslinjer for en ny overenskomst om å begrense offensive strategiske styrker frem til 31. desember 1985. Disse retningslinjene ville sette en øvre grense på 2400 stk. utskytningssenheter (iberegnet tunge bombefly) og 1320 stk. MIRV¹⁾-bestykkede utskytningssenheter. Retningslinjene ville også videreføre visse bestemmelser fra Interimavtalen av 1972.²⁾ Derimot ble ABM³⁾-traktaten av 1972, med endringer i henhold til protokoll av juli 1974, ikke berørt. I påvente av en formell avtale synes begge parter å planlegge sine styrker innenfor disse retningslinjene, og forbedringer av disse systemenes effektivitet pågår.

DE FORENTE STATER har fullført den programmerte deployering av 550 *Minuteman 3* interkontinentale ballistiske raketter (ICBM)⁴⁾, som hver er bestykket med 3 stk. MIRV (dvs. fler-måls uavhengig styrbare stridshoder). De resterende amerikanske ICBM'er består dermed av 450 enkeltstridshoders *Minuteman 2* og 54 enkeltstridshoders *Titan 2*. Ytterligere femti *Minuteman 3* raketter er imidlertid blitt anskaffet, for utprøving og for å holde muligheten åpen for en eventuell utbygging av en større ICBM MIRV-styrke. Programmer for å forsterke rakett-siloer er på det nærmeste fullførte, og programmer for hurtig målendring er under gjennomføring. Forsknings- og utviklingsarbeid blir utført med hensyn til et forbedret styringssystem og et nytt stridshode med betegnelsen Mk 12A, som får 3 stk. MIRV med omtrent det dobbelte av den nåværende effekt. (Prøveprogrammet for dette stridshodet skal være fullført innen mars 1976, da den såkalte Terskelprøvestansavtale – «Threshold Test Ban Treaty» – muligens vil kunne tre ikraft.) En terminalstyrt MARV⁵⁾ (dvs. rakett-

stridshoder som kan styres under slutfasen) er under utvikling for en ny ICBM som vil kunne ta høyere nyttelast, og som har fått betegnelsen MX. Selve raketten befinner seg også på et tidlig utviklingstrinn, og er planlagt med henblikk på midten av 1980-årene.⁶⁾

På sjøen er *Poseidon* SLBM,⁷⁾ hver med 10–14 MIRV, blitt deployert i 25 undervannsbåter; ombygging av ytterligere 6 *Polaris*-ubåter vil bli fullført i 1977. Utviklingen av *Trident 1* SLBM, med en rekkevidde på 7400 km, fortsetter, med sikte på deployering i midten av 1978. *Trident 1* SLBM skal installeres i 10 *Poseidon*-ubåter og i den nye foreslåtte 24-rørs *Trident* undervannsbåt, hvorav den første også vil være operativ innen midten av 1978. (Produksjonstakten for de 10 *Trident*-ubåter er blitt satt ned fra 2 stk. pr. år til en 1–2–1 tempo-plan). Raketten som skal etterfølge *Trident 1* vil bli *Trident 2* med en rekkevidde på nærmere 11300 km. Denne kan bare bli installert i *Trident*-ubåter, og vil ikke bli satt i tjeneste før midten av 1980-årene.

Anskaffelse av en kortdistanse angrepsrakett (SRAM; dvs. «short-range attack

1) MIRV: «Multiple Independently Targetable Re-entry Vehicle», dvs. flermåls uavhengig styrbare stridshoder (oversetterens anmerkning).

2) For den sovjet-amerikanske felleserklæring vedrørende Vladivostok-retningslinjene, se *Survival*, januar/februar 1975, s. 32.

3) ABM: «Anti-ballistic missile» (system); dvs. et system av rakettvernraketter (overs. anm.).

4) Forkortelsen ICBM står for «Intercontinental ballistic missile». (o. a.)

5) Forkortelsen MARV står for «Manoeuvrable re-entry vehicles». (o. a.)

6) Jfr. diskusjonen om avanserte styringsteknologier i *Strategic Survey* 1974, s. 46–47, og Michael Nacht, «The Vladivostok Accord and American Technological Options», *Survival*, mai/juni 1975, s. 106–113.

7) SLBM: «Submarine-launched ballistic missile», dvs. ballistiske raketter som leveres fra undervannsbåter. (oversetterens anmerkning)

missile») ble fullført. Mot slutten av 1974 ble de første prøveflyvningene gjennomført med B-1, et supersonisk bombefly med svingbare vinger. Beslutningen om hvorvidt man skal anskaffe 241 fly av denne type vil bli tatt i kommende budsjett-år. Man satte igang arbeidet med å utvikle en aerodynamisk⁸⁾ rakett med en rekkevidde på 2800 km, som er beregnet på utskytning fra fly. Raketten vil også komme i en versjon for utskytning fra overflatefartøyer og undervannsbåter.

Safeguard ABM-anlegget ved Grand Forks i North Dakota vil være fullt operativt innen oktober 1975. Antallet strategiske defensive bakke-til-luft raketter og avskjæringsjagerfly ble skåret ned. To prototyper av en såkalt «Over-the-Horizon Backscatter»⁹⁾ radar for flyovervåkning og tidlig varsling er under konstruksjon, og to nye «phased array»¹⁰⁾ radarer for tidlig varsling mot SLBM befinner seg på et tidlig utviklingstrinn.

SOVJET-UNIONEN deployerte tidlig i 1975 de første av en ny serie av mer treffsikre ICBM med stor nyttelast. ICBM-styrken er nå oppe i et antall av 1618 stk. (minst 40 flere enn ifjor), og omfatter SS-18 (en rakett av samme størrelsesorden som SS-9) som er blitt prøvet både med ett enkelt stridshode og i MIRV-versjon, samt SS-17 og SS-19 (etterfølgere av SS-11), som bare er blitt prøvet med MIRV. Prøver ble også gjennomført med SSX-16 (som muligens vil bli deployert i en landbasert mobil utgave).

Sovjetiske SLBM ble øket til 784 stk. i 75 undervannsbåter (724 av disse teller med i forhold til de maksimalgrenser eller «tak» som SALT-avtalen setter). Undervannsbåt nr. fireogtredve av Y-klassen, med 16 stk. SS-N-6 SLBM, ble sjøsatt. To nye varianter av SS-N-6 ble testet, én med MRV¹¹⁾ samt en enkelt-stridshode-rakett med lengre rekkevidde. Produksjonen av D-klasse SSBN,¹²⁾ som bestykses med 12 stk. SS-N-8 SLBM, fortsatte, og man satte igang med konstruksjonen av en lengre utgave som skal kunne frakte 16 stk. SLBM med 8 000 km rekkevidde.

I løpet av året startet man deployeringen av *Backfire*, som er et supersonisk bombefly med svingbare vinger og middels rekkevidde (skjønt én versjon er utstyrt for drivstoff-etterfylling i luften). Opplysninger går ut på at en ny luft-til-bakke rakett med rekkevidde 800 km er i ferd med å bli utviklet for *Backfire*.

Sovjet-Unionen har opprettholdt sine 64 ABM-utskytningeanlegg rundt Moskva (100 er tillatt i henhold til ABM-Protokollen av 1974). Forbedrede ABM-avskjæringsmidler er under utvikling, og luftvernanleggene undergår modernisering, med økende antall høyt- og lavtflyvende bakke-til-luft raketter samt *Flagon E* og *Foxbat* avskjæringsjagerfly.

Styrker med generelle formål

Atter en gang har personellantallet i de amerikanske væpnede styrker gått ned, med ca. 44 000, mens antallet for Sovjet-Unionens vedkommende igjen er øket, med 50 000. Begge supermakter forbedrer sine konvensjonelle styrker. Den amerikanske hær undergår en om-strukturering for å heve antallet divisjoner fra 13½ til 16 innen utgangen av 1976 og å øke styrkene i Europa med 2 brigader (uten å øke mannskapsstyrkene). Prototypkonstruksjon av en ny stridsvogn XM-1 er begynt, og arbeidet har fortsatt med utformingen av et kampkjøretøy for mekanisert infanteri. Store antall av *TOW* og *Dragon* styrte panservernvåpen har kommet ut til de stridende avdelinger, og man har fortsatt utviklingen av et laserstyrt

⁸⁾ Aerodynamisk rakett: En såkalt «Cruise Missile», til forskjell fra de ballistiske raketter.

⁹⁾ «Over-horizonten-backscatter-radar»: betyr en radar som observerer fenomener som befinner seg på den annen side av horisonten, dvs. som nærmest fungerer i h.t. periskop-prinsippet. (o. a.)

¹⁰⁾ «Phased array radar» er den engelske betegnelsen på radar hvor søkestrålene styres elektronisk, og således er istand til å av søke hele observasjonsområdet i løpet av mikrosekunder. (o. a.)

¹¹⁾ MRV: «Multiple re-entry vehicle», dvs. rakett-stridsladning bestående av flere stridshoder som vil kunne spres over et visst målområde. (o. a.)

¹²⁾ SSBN: Atomdrevne undervannsbåt utstyrt med ballistiske raketter. (overs. anm.)

artilleri-prosjektil. Demonstrasjonsprøver ble igangsatt for den taktiske luftforsvarsrakett SAM-D, og det ble utarbeidet planer for anskaffelse av den fransk-tyske *Roland II* som en allværs bakke-til-luft lavforsvarsrakett. Utvikling av nye angreps- og transporthelikoptre fortsatte.

Sovjet-Unionen fortsatte produksjonen av en ny stridsvogn med betegnelsen M-1970, og store mengder nye pansrede infanterikjøretøyer ble anskaffet. Nye selvdrevne feltkanoner ble deployert til erstatning av tauet artilleri; likeledes ble SA-8 og SA-9 bakke-til-luft raketter deployert.

Den amerikanske marine stanset den nedgang som i senere år har funnet sted m.h.t. antallet større overflate-kampfartøyer. Antallet hangarskip forble 15 stk. En prioritetsstudie ble gjennomført vedrørende en atomdrevne slagkrysser for «sea control»¹³⁾-oppdrag, og man fortsatte byggingen av de atomdrevne fregatter (som nå benevnes kryssere) av CGN-38 klassen samt av DD-963 jagere med styrte raketter og patruljefregatter med styrte raketter. Anti-skips-raketten *Harpoon*, som har en rekkevidde på vel 110 km, gjennomførte i årets løp prøveutskytninger og vil bli deployert i større overflate-kampfartøyer, patruljefartøyer og angrepsubåter. Anskaffelse av 26 atomdrevne angrepsubåter av 688-klassen ble godkjent. 5 stk. skal bygges hvert 2. år, og det første av disse fartøyene vil bli satt i tjeneste i 1976.

Sovjet-Unionen fortsatte konstruksjon og utprøvinger av to stk. *Kiev*-klasse S/VTOL¹⁴⁾

hangarskip, hvorav det første antas å bli satt i operativ tjeneste i 1976. I tillegg til leveringer av *Kara*-klasse kryssere og jagere av *Krivak*-klassen, har Sovjet-Unionen også introdusert nye klasser av støtte-, tank- og landgangsfartøyer.

De forente stater setter igang med deployeringen av flyvåpenets F-15 luftoverlegenhets fly og av marinens avskjæringsjager F-14. Luftkamp-jagerflyet F-16 ble antatt som et fremtidig supplement til F-15, mens marinen satte igang studier av lettvektsjageren YF-17 som et eventuelt supplement til F-14. Prøver ble fortsatt med nærstøtteflyet A-10 (som i henhold til planen skal bli operativt i 1976), og leveringer ble begynt av flere typer presisjonsstyrte våpen (PGM)¹⁵⁾ for utskytning fra fly.

Skjønt ingen nye sovjetiske jagerfly-prototyper ble observert, kom de nyere modellene MiG-23 *Flogger* og MiG-25 *Foxbat* inn til erstatning for eldre avskjæringsjagere. Deployering ble også påbegynt av Su-19 *Fencer A*, som antas å være den første sovjetiske jager beregnet på angrep mot bakkemål.

¹³⁾ «Sea Control» er et nytt begrep som stadig går igjen i britisk og amerikansk faglitteratur. I mangel av noen hevdvunnen norsk betegnelse er uttrykket her ikke oversatt.

¹⁴⁾ STOL – short take-off and landing, VTOL – vertikal take-off and landing; dvs. flytyper som behøver korte eller minimale rullebaner. (o. anm.)

¹⁵⁾ PGM – precision guided munitions – presisjonsstyrte våpen; dvs. våpen som styres med laser, fjernsyn eller andre systemer i terminalfasen og derved oppnår stor presisjon. (overs. anm.)

DE FORENTE STATER

Befolkning: 215 810 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 2 130 000 (82 700 kvinner).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
 \$ 1397,4 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1975-76: \$ 92 800 millioner.¹⁾
 (1. juli-30. september 1975: \$ 25 400 millioner).²⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker³⁾

OFFENSIVE:

(a) *Marinen*: 656 SLBM i 41 undervannsbåter.
 25 SSBN, hver med 16 *Poseidon* C3.
 16 SSBN, hver med 16 *Polaris* A3.

(b) *Den strategiske luftkommando*:

ICBM: 1054.

450 *Minuteman* 2.

550 *Minuteman* 3.

54 *Titan* 2.

Fly:

Bombefly: 463.

66 FB-111A i 4 skvadroner

165 B-52G i 11 skvadroner } med 1140

90 B-52H i 6 skvadroner } SRAM⁴⁾

120 B-52D i 8 skvadroner.

22 B-52F i 1 skvadron (øvelses).

Tankfly: 615 KC-135 i 38 skvadroner.

I aktivt opplag eller reserve: 35 B-52D/F.

Strategisk rekognosering: 18 SR-71A i 1 skvadron; 28 RC/EC-135; U-2C/K.

DEFENSIVE:

Den Nordamerikanske Luftforsvarskommando (North American Air Defence Command - NORAD), med hovedkvarter i Colorado Springs, er en felles amerikansk-kanadisk organisasjon. USA's styrker under NORAD er Forsvarskommandoen for Luftrommet (Aerospace Defence Command; ADC).

ABM: *Safeguard* system med 30 *Spartan* og 70 *Sprint* ABM i ett deployeringsområde (skal være fullt operativt pr. oktober 1975).

Fly (kanadiske ikke medregnet):

Avskjæringsfly: 374.

(i) Regulære: 6 skvadroner med 143 F-106A.

(ii) Luftvåpenets Nasjonalgarde: 6 skvadroner med 85 F-101B (i ferd med å utgå), 2 skvadroner med 56 F-102 og 6 skvadroner med 90 F-106A.

AEW-fly⁵⁾ for tidlig luftvarsling: 3 skvadroner med EC-121 (er i ferd med å reduseres).

Varslingssystemer:⁶⁾

(i) *Satellitt-basert system for tidlig varsling*: 3 stk. 647 satellitter for tidlig varsling, én stasjonær over den Østlige Halvkule, to over den Vestlige; overvåknings- og varslingssystem for deteksjon av utskytninger av SLBM, ICBM og raketter som følger en lav jordbane (FOBS)⁷⁾

(ii) *System for rom-deteksjon og overvåkning* (Space Detection and Tracking System - SPADATS): USAF *Spacetrack* (7 stillinger) og USN *SPASUR* systemene; Romforsvarssenteret (Space Defense Centre) ved hovedkvarteret for NORAD; satellitt-overvåkning, identifikasjon og katalogiserings-kontroll.

(iii) *Tidlig varslingssystem for ballistiske raketter* (Ballistic Missile Early Warning System - BMEWS): 3 stasjoner, i Alaska, Grønland og England. Radarer i stand til å oppdage og overvåke ICBM og IRBM.⁸⁾ Stasjonen i Alaska skal erstattes med en *Cobra Dane* phased array radar.

(iv) *Tidlig fjernvarslingslinje* (Distant Early warning - DEW - Line): 31 stasjoner hovedsakelig langs 70° nordlig bredde.

(v) *Pinetree Line* («Nåletrelinjen»): 25 stasjoner i det sentrale Canada.

(vi) *474N*: Oppdagelses- og varslingsnett mot SLBM, 3 stasjoner på USA's østkyst, 1 stasjon på Gulf-kysten og 3 på vestkysten (i ferd med å bli erstattet med 2 *Pave Paw* (phased array) radarer, henh. 1 på østkysten og 1 på vestkysten).

(vii) *Avskjæringskontroll* (Back-Up Interceptor

1) Forventede utgifter budsjettåret 1976. Det såkalte «New Obligational Authority» (Budsjettmyndighet) \$ 106 340 millioner; «Total Obligational Authority» \$ 104 680 millioner.

2) I 1976 endrer De forente stater begynnelsen av budsjettåret fra 1. juli til 1. oktober. De oppførte forventede utgifter dekker overgangsperioden.

3) Personellstyrker inngår i forsvarsgrenenes sum.

4) SRAM: «Short range attack missile», dvs. angrepsrakett med kort rekkevidde. (overs. anm.)

5) AEW: Airborne Early Warning.

6) Over-horisonnten (OTH), Forward Scatter radarsystemet 440L er utgått. Et OTH Backscatter tidlig varslingssystem for fly er under utvikling.

7) FOBS: «Fractional Orbital Bombardment Systems». (overs. anm.)

8) IRBM: «Intermediate-range ballistic missiles», dvs. mellomdistanseraketter. (overs. anm.)

Control – BUIC): system for luftforsvar (alle stasjoner unntatt 1 har nå semiaktiv status).

(viii) *Halvautomatisk bakkemiljø-system* (Semi-Automatic Ground Environment – SAGE) for å koordinere all overvåking of følgende av mål i det nord-amerikanske luftrom. 6 stillingsområder; kombinert med BUIC (skal erstattes av 4 Regionale Operasjonskontrollsentra).

(ix) *Bakke-radarstasjoner*: Ca. 55 stasjoner bemannet av Luftvåpenets Nasjonalgarde, i tillegg kommer Den Føderale Luftfartsadministrasjons stasjoner. I alt 28 felles-stasjoner er nå i bruk.

Hæren: 785 000 (42 000 kvinner).

4 panservermdivisjoner.

4 mekaniserte infanteridivisjoner (5 innen utgangen av 1976).

4 infanteridivisjoner (5 innen utgangen av 1976).

1 luftlandedivisjon.

1 luftbåren divisjon.

3 pansrede kavaleriregimenter (dvs. stridsvognsregimenter).

1 brigade i Berlin.

2 brigader med spesialoppdrag i Alaska og Panama.

10 *Honest John* og *Pershing* og 6 *Lance* bakke-til-bakke rakettbataljoner (*Lance* er i ferd med å erstatte *Honest John*).

Ca. 8500 M-48, M-60A1 og A2 (med *Shillelagh* styrt panservernvåpen) middelstunge stridsvogner; ca. 1600 M-551 *Sheridan* lette stridsvogner med *Shillelagh*; omkring 16 000 M-557, M-114 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; ca. 2700 175mm selvdrevne kanoner og 105mm, 155mm og 203mm selvdrevne haubitser; omkring 2200 tauede 105mm og 155mm kanoner/haubitser; ca. 5700 81mm og 107mm bombekastere; omkring 6000 90mm og 106mm rekylfri kanoner; *Honest John*, *Pershing* og *Lance* bakke-til-bakke raketter; 2400 *TOW* og *Dragon* styrte panservernvåpen; omkring 600 20mm og 40mm tauede og selvdrevne luftvernkanoner; ca. 20 000 *Redeye* og *Chaparral/Vulcan* 20mm luftvern rakett/kanon-systemer; omkring 900 *Nike Hercules* og *HAWK* bakke-til-luft raketter; omkring 800 fly og 8000 helikoptre.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA:

Strategisk reserve: (i) 1 panserdivisjon; 2 infanteridivisjoner; 1 luftlandedivisjon, 1 luftbåren divisjon. (ii) Forsterkning for 7. Armé i Europa: 1 panserdivisjon;⁹⁾ 1 mekanisert divisjon (minus 1 brigade);¹⁰⁾ 1 mekanisert divisjon;⁹⁾ 1 pansret kavaleriregiment (dvs. stridsvognsregiment).

Europa: 198 000.

(i) Tyskland: 180 000. 7. Armé: 2 korps, inkl. 2 panserdivisjoner, 2 mekaniserte infanteridivisjoner, 1 mekanisert infanteribrigade samt 2 pansrede kavaleriregimenter (skal økes med 1 pansret og 1 mekanisert infanteribrigade); 2100 middelstunge stridsvogner.¹¹⁾

(ii) Vest-Berlin: 4400. Stabselementer og 1 infanteribrigade.

(iii) Hellas: 800.

(iv) Italia: 3000.

(v) Tyrkia: 1200.

Stillehavsområdet:

(i) Syd-Korea: 30 000. 1 infanteridivisjon.

(ii) Hawaii: 1 infanteridivisjon minus 1 brigade.

RESERVER: Hjemlet styrke 612 000, faktisk styrke 630 000.

(i) Hærens Nasjonalgarde: hjemlet 400 000, faktisk 405 000; i stand til noen tid etter mobilisering å sette opp 2 pansrede, 1 mekanisert og 5 infanteridivisjoner, 16 selvstendige brigader (3 pansrede, 7 mekaniserte og 6 infanteribrigader) og 3 panservognsregimenter, samt forsterkninger og støtte-avdelinger for å fylle opp regulære enheter.

(ii) Hærreserver: hjemlet 212 000, faktisk styrke 225 000; organisert i 12 øvingsdivisjoner og 3 selvstendige øvingsbrigader; 49 000 pr. år gjennomgår korte perioder med aktiv tjeneste.

Marinekorpset: 197 000 (3 000 kvinner).

3 divisjoner (hver på 18 000 mann).

2 *HAWK* bakke-til-luft rakettbataljoner.

430 M-48 middelstunge stridsvogner; 950 LVT-7 pansrede personellkjøretøyer; 175mm selvdrevne kanoner; 105mm og 155mm haubitser; 35 *HAWK* bakke-til-luft raketter.

3 luftvinger:¹²⁾ 372 kampfly.

12 jagerskvadroner med 144 F-48/J med *Sparrow* og *Sidewinder* luft-til-luft raketter. (1 luftforsvars-skvadron med F-14 vil være operativ i slutten av 1975, og vil erstatte F-4B.)

⁹⁾ Disse divisjonene har tungt materiell forhåndslagret i Vest-Tyskland.

¹⁰⁾ Denne divisjonen har to dobbelt-baserte brigader som har sitt tunge materiell forhåndslagret i Vest-Tyskland.

¹¹⁾ Dette tall omfatter de stridsvogner som er forhåndslagret for de dobbeltbaserte og strategiske reserve-divisjoner.

¹²⁾ Betegnelsen «Luftving» vil her benyttes for å oversette «Air Wing», som i amerikanske oppsetninger vil si en enhet som omfatter 3–5 skvadroner (nivåmessig tilsvarende det sovjetiske «Luftregiment»). Betegnelsen er lite brukt på norsk da enheten ikke finnes i norske oppsetninger. (o. anm.)

- 10 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 5 med 60 A-4E/F/M og 5 med 60 A-6A.
- 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 36 AV-8A *Harrier*.
- 2 rekognoseringskvadroner med 13 RF-4B og 23 EA-6A.
- 3 observasjonsskvadroner med 36 OV-10A.
- 3 angreps- transport/tankfly-skvadroner med 36 KC-130F.
- Taktiske støtteskvadroner med C-117, C-118 og CT-39.
- 3 nærstøtte helikopterskvadroner med 36 AH-1J.

DEPLOYERING:

(i) *Det kontinentale USA*: 2 divisjoner, 2 luftvinger.

(ii) *Stillehavsområdet*: 1 divisjon, 1 luftving.

RESERVER: Hjemlet og faktisk styrke 33 000.

1 divisjon og 1 luftving: 2 jagerskvadroner med F-48; 5 angrepsskvadroner med A-4C/E/L; 1 observasjonsskvadron med OV-10A; 1 transport-skvadron med KC-130; 5 helikopterskvadroner (1 angreps- med AH-1G, 1 tung med CH-53, 2 middelstunge med CH-46, 1 lett med UH-1E); 1 *HAWK* bakke-til-luft rakettbataljon.

Marinen: 536 000 (22 000 kvinner); 179 større overflatekrigsskip, 75 angreps-ubåter.

Angreps-ubåter: 64 atomdrevne, 11 dieseldrevne.

Hangarskip: 15 (vil bli 13 i 1976).

2 atomdrevne (*Nimitz*, 95 000 tonn, *Enterprise*, 90 000 tonn).

8 *Forrestal/Kitty Hawk*-klasse (78 000/87 000 tonn).

3 *Midway*-klasse (64 000 tonn).

2 *Hancock*-klasse (44 700 tonn; 1 øvingsfartøy). Disse har normalt hver 1 luftving (85–95 fly på de større skip, 75 på de mindre) bestående av 2 jagerskvadroner med F-14 eller F-4 (F-8 i *Hancock*-klassen), A-6 eller A-7; RF-8, RA-5C rekognoseringsfly; 1 skvadron hver av S-2E og SH-3A/D/G/H helikoptre (for anti-ubåt-krigføring); EKA-38 tankfly og andre spesialiserte flytyper.

Andre overflateskip:

25 kryssere (hvorav 4 atomdrevne) med styrte overflate-til-luft raketter og ASROC (dvs. anti-ubåt raketter).¹³⁾

2 kryssere med styrte overflate-til-luft raketter.¹³⁾

38 jagere med styrte overflate-til-luft raketter og ASROC.¹³⁾

35 kanon-/ anti-ubåt-/jagere, de fleste med overflate-til-luft raketter eller ASROC.

6 fregatter med styrte overflate-til-luft raketter og ASROC.¹³⁾

58 kanon-fregatter.

6 patrulje-kanonbåter, herav 4 med overflate-til-luft raketter.

64 amfibiekrigføringsskip, inklusive 8 helikopterhangarskip.

3 anti-mine skip.

126 forsynings- og operasjonsstøtte-skip.

Rakettene omfatter *Standard* overflate-til-overflate/overflate-til-luft raketter, *Tartar*, *Talos*, *Terrier*, *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *ASROC* og *SUBROC* anti-ubåt raketter.

Skip i reserve:

2 undervannsbåter, 6 hangarskip, 4 slagskip, 10 kryssere, 55 amfibiekrigførings skip, 9 anti-mine skip, 68 forsyningsstøtte-skip.¹⁴⁾

Ca. 239 lasteskip og 162 tankskip vil kunne tas i bruk som hjelpeskip for sjøtransport.

Fly: ca. 1900 kampfly.

28 jagerskvadroner: 6 med F-14A, 18 med F-4, 4 med F-8 (skal trekkes tilbake i 1976).

41 angrepsskvadroner: 3 med A-4E (skal trekkes tilbake i 1975), 11 med A-6, 27 med A-7.

10 rekognoseringskvadroner med RA-5C, RF-8.

24 maritime patruljeskvadroner med 240 P-3A/B/C.

19 anti-ubåt skvadroner: 5 med S-3, 4 med S-2E, 10 med 80 SH-3A/D/G/H helikoptre (ytterligere 3 skvadroner med S-3 vil være i tjeneste 1976–77).

5 helikopterskvadroner med UH-1/2, AH-1J, 21 RH-53D.

Øvrige skvadroner med 20 C-1, 12 C-2, 8 C-9B, 7 C-130, 12 CT-39, 30 C-118, 35 EA-6B og 48 E-2B/C.

DEPLOYERING: (gjennomsnittlige styrke av større kampfartøyer; en del utvalgte skip i Middelhavet og Vestlige Stillehav er oversjøisk basert, resten roteres fra USA):

Annen Flåte (Atlanten): 4 hangarskip, 62 overflate-kampfartøyer.

Tredje flåte (Østlige Stillehav): 6 hangarskip, 51 overflate-kampfartøyer.

Sjette Flåte (Middelhavet): 2 hangarskip, 14 over-

¹³⁾ Amerikanske skip har undergått en omklassifisering hvorved de fleste av fregattene er kommet i krysser-klassen; mindre fregatter er blitt jagere, mens mindre eskortefartøyer vil bli benevnt fregatter.

¹⁴⁾ Mange eldre fartøyer vil utgå og Reserveflåten reduseres vesentlig i 1975.

flate-kampfartøyer, 1 marine-amfibieavdeling.¹⁵⁾
Syvende Flåte (Vestlige Stillehav): 3 hangarskip (skal reduseres til 2 i 1975–76), 28 overflate-kampfartøyer, 1 marine-amfibie avdeling, 1 marine-landgangs-bataljon.

Midt-Østen-styrken (Persiske Gulf): 1 kommandoskip, 2 overflate-kampfartøyer.

RESERVER: Hjemlet styrke 113 000, faktisk styrke 115 000; 3 000 pr. år gjennomgår korte perioder med aktiv tjeneste. Fartøyer i reservestyrken omfatter 34 jagere, 8 patrulje-kanonbåter og 31 anti-mine skip.

Fly:

2 hangarskipsbaserte angrepsvinger: 3 A-7, 3 A-4E/L angrepsskvadroner; 2 F-4B, 2 F-8J jagerskvadroner, 2 RF-8G rekognoseringskvadroner; 2 KA-3 tankflyskvadroner; 2 E-1B tidlig luftvarslingsskvadroner.

2 anti-ubåt skvadroner med S-2 (i ferd med å utgå); 3 helikopterskvadroner med SH-3.

12 maritime rekognoserings-kvadroner: 8 med P-3A, 4 med SP-2H.

4 transportskvadroner med C-118.

Luftvåpenet: 612 000 (15 700 kvinner); ca. 5 000 kampfly.

69 jager/angrepsskvadroner med F-4, F-105 (skal skiftes ut med F-15), F-111, A-70 (skal skiftes ut med A-10).

13 taktiske rekognoseringskvadroner med RF-4C, EB-66.

4 skvadroner for elektroniske mottiltak: 2 med F-105, 2 med F-4C (skal erstattes av 4 skvadroner med 116 F-4E og 2 skvadroner med 42 EF-111A).

4 skvadroner for spesialoperasjoner med O-2, OV-10, C-130, AC-130, UH-1, CH-3, CH-53 og T-38.

1 taktisk «drone»-skvadron.¹⁶⁾

17 taktiske lufttransportskvadroner med 272 C-130.

17 tunge transportskvadroner: 4 med 70 C-5A, 13 med 234 C-141.

3 skvadroner: sanitetstransport med 12 C-9, værrekognosering med 19 WC-130, søke- og redningstjeneste med 33 CHH-53/HH-3 helikoptre.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA (samt Alaska og Island):

(i) Den taktiske luftkommando: 82 000; 37 jagerskvadroner. 9. og 12. Luftvåpen.

(ii) Den militære lufttransportkommando (MAC): 64 500. 21. og 22. Luftvåpen.

Europa, USA's Luftvåpen i Europa (USAFE): 70 000. 3. Luftvåpen (Storbritannia), 16. Luft-

våpen (Spania), 17. Luftvåpen (Vest-Tyskland), samt skvadroner/enheter i Hellas, Italia, Nederland og Tyrkia.

21 jagerskvadroner (pluss 5 i USA i beredskap) med 408 F-4C/D/E og 72 F-111E; 5 taktiske rekognoseringskvadroner (pluss 4 i USA i beredskap) med 90 RF-4C; 2 taktiske lufttransportskvadroner (pluss 4 i USA i beredskap) med 32 C-130.

Stillehavsområdet, Stillehavsluftvåpnene (PACAF): 50 000; 11 jagerskvadroner. 5. Luftvåpen (Japan, Korea, Okinawa), 7. Luftvåpen (Thailand, i ferd med å bli redusert), 13. Luftvåpen (Filippinene, Taiwan).

RESERVER:

(i) Luftvåpenets Nasjonalgarde: Hjemlet og faktisk styrke 96 000; ca. 650 kampfly.

14 avskjæringsjagerskvadroner (under ADC, se s. 4); 29 jagerskvadroner (17 med F-100C/D, 3 med F-105B/D, 1 med F-104, 1 med F-4C, 5 med A-7, 2 med A-37B); 7 rekognoseringskvadroner (4 med RF-101, 3 med RF-4C); 15 taktiske transportskvadroner (13 med C-130A/B/E, 1 med C-123J, 1 med C-7); 4 tankflyskvadroner med 32 KC-135 under oppsetning, skal utgjøre 16 skvadroner (128 fly) innen 1979; 3 skvadroner for elektronisk krigføring med EC-121 (ADC) og EB-57; 3 skvadroner for spesielle operasjoner med C-119/U-10 og 7 taktiske luftstøtte-grupper med O-2A.

(ii) Luftvåpenets reserve: Hjemlet og faktisk styrke 52 000; ca. 420 kampfly.

3 jagerskvadroner med F-105D; 4 angrepsskvadroner med A-37; 23 taktiske transportskvadroner (18 med C-130A/B/E, 3 med C-123K, 2 med C-7); 1 skvadron for elektronisk krigføring med EC-121; 1 skvadron for spesielle operasjoner med CH-3; 4 søke- og redningsskvadroner (2 med HC-130, 2 med HH-1H/HH-3). 17 skvadroner for reserve-tilknyttede med C-5A og C-141 (kun personell).

(iii) Den sivile reserve-luftflåte: 246 kommersielle fly med lang rekkevidde (herav 72 frakt, 84 konvertible og 90 passasjerfly).

¹⁵⁾ Marine-amfibie avdelinger («Marine Amphibious Units» – MAU) er 5–7 amfibiefartøyer med en bataljon marineinfanteri ombord. Bare 1 i Middelhavet og 1 i Stillehavet er fast oppsatt. 1 marine-landgangs-bataljon (dvs. en MAU minus helikoptre) er dessuten deployert i Stillehavet; én settes av og til opp for Det karibiske området.

¹⁶⁾ «Drone» vil si fjernstyrte, ubemannede fly. (overs. anm.)

SOVJET-UNIONEN

Befolkning: 253 300 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år;

Marine og Grensevaktjtjenesten 2-3 år.

Væpnede styrker i alt: 3 575 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

469 milliarder rubler.¹⁾

Beregnete forsvarsutgifter 1975: \$ 36,4 milliarder

(i h.t. den offisielle vekslingskurs),

\$ 103,8 milliarder (i h.t. beregnede omregningsrater).

Strategiske kjernevåpenstyrker

OFFENSIVE:

- (a) *Marinen*: 784 SLBM i 75 undervannsbåter.
 13 D-klasse SSBN, hver med 12 SS-N-8 raketter.
 34 Y-klasse SSBN, hver med 16 SS-N-6 *Sawfly*.
 8 H-klasse SSBN, hver med 3 SS-N-5 *Serb*.
 11 G-II-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-5.²⁾

9 G-I-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-4 *Sark*.²⁾

- (b) *De strategiske raketstyrker* (SRF): 350 000.³⁾

ICBM: 1618.

190 SS-7 *Saddler* og 19 SS-8 *Sasin*.

288 SS-9 *Scarp* (blir erstattet med SS-18).

991 SS-11 *Sego* (inklusive ca. 100 IRBM/MRBM,⁴⁾ blir erstattet med SS-19).

60 SS-13 *Savage*.

10 SS-17.

10 SS-18.

50 SS-19.

IRBM og MRBM: ca. 600 deployert (flesteparten nær den sovjetiske vestgrense, resten øst for Ural); kanskje 1000 i alt.

100 SS-5 *Skean* IRBM.

500 SS-4 *Sandal* MRBM.

- (c) *Det langtrekkende luftvåpen* (LRAF):

805 kampfly.⁵⁾

Langtrekkende bombefly: 135.

100 Tu-95 *Bear*, 35 Mya-4 *Bison*.

Bombefly med middels rekkevidde: 670. 475 Tu-16 *Badger*, 170 Tu-22 *Blinder* og 25 Tu-*Backfire* B.

Tankfly: 50 Mya-4 *Bison*.

DEFENSIVE:

Luftforsvarsstyrken (PVO-strany):⁶⁾ 500 000: systemer for tidlig varsling og kontroll, med 5000 overvåknings-radarer; jager/avskjæringsjagerskvadroner og bakke-til-luft rakett-avdelinger.⁷⁾

Fly: ca. 2550.

Avskjæringsjagere: omfatter omkring 550 MiG-17/-19, 750 Su-9, 1300 Yak-28P *Firebar*, Tu-28P *Fiddler*, Su-11, Su-15 *Flagon* A/E, MiG-25 *Foxbat* (MiG-23 *Flogger* vil muligens bli tatt i bruk).

Fly for luftbåren varsling og kontroll: 10 modifiserte Tu-114 *Moss*.

ABM: 64 *Galosh*, 4 stillinger rundt Moskva, hver med *Try Add* engasjementsradarer (ytterligere én slik radar er under konstruksjon). Målsøking og -forfølgelse skjer med en *Dag House* phased array radar og tidlig varsling foretas med *Hen House* phased array radar ved de sovjetiske grenser. Rekkevidden av *Galosh* antas å være over 320 km, og dens stridshoder er kjernefysiske, formentlig i megatonnklassen.

Bakke-til-luft raketter (SAM): 12 000 utskytningsramper i ca. 1650 stillinger.

SA-1 *Guild*: fast brensel drevet, med høyeksplosivt stridshode.

SA-2 *Guideline*:: ca. 4250, høyeksplosivt stridshode, rekkevidde (fra rampe til mål) ca. 40 km; effektiv mellom 1000 og 80 000 fot, dvs. mellom 300 m og 24 km.

SA-3 *Goa*: Lavtflyvende, med rekkevidde ca. 24 km.

1) Se orienteringsavsnittene («Til leserne») foran i *Militærbalansen* (s. VI) m.h.t. hvordan rubelverdien av det sovjetiske bruttonasjonalprodukt er beregnet. Tallet for dollar-ekvivalenten for det sovjetiske bruttonasjonalprodukt ble omregnet etter en kurs på \$ 1 = 0,52 rubler. Den offisielle vekslingskurs i 1975 er \$ 1 = 0,72 rubler. Problemene forbundet med å beregne de sovjetiske forsvarsutgifter er for øvrig behandlet inngående i et eget avsnitt i den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* (overs. anm.)

2) Disse 60 utskytningsenhetene betraktes ikke som strategiske raketter under SALT-interimavtalens betingelser.

3) SRF («Strategic Rocket Forces») er en adskilt forsvarsgren med egen personellstyrke.

4) IRBM = «Intermediate-range ballistic missile(s)»; MRBM = «Medium-range ballistic missile(s)»; dvs. ballistiske mellomdistanseraketter. (overs. anm.)

5) Ca. 75 prosent er stasjonert i europeisk SSSR, med mesteparten av det resterende i Det Fjerne Østen; dessuten er der mellomlandings- og spredningspunkter i Arktis.

6) PVO-strany: «Protivo-vozdušnaja oborona strany», dvs. «landets antiluft-forsvar». (o. anm.)

7) Luftforsvarsstyrken er en atskilt forsvarsgren med egen personellstyrke.

SA-4 *Ganef*: Dobbelt-montert (på beltedrevet kjøretøy), lufttransportabel, middels rekkevidde.
SA-5 *Gammon*: Høytflyvende, rekkevidde ca. 80 km, med en begrenset stridsevne mot raketter.

SA-6 *Gainful*: Trippel-montert (på beltedrevet kjøretøy), lavtflyvende, rekkevidde ca. 27 km.

Hæren: 1 825 000.⁸⁾

49 stridsvognsdivisjoner.

110 motoriserte infanteridivisjoner.

7 luftbårne divisjoner.

Bakke-til-bakke raketter (SSM; med kjernefysisk evne): ca. 1000 utskyttingsramper (enhetene inngår organisk i oppsetningene), inklusive:

FROG-1-7, rekkevidde 16–72 km.

Scud A, rekkevidde 80 km.

Scud B, rekkevidde 300 km.

Scaleboard, rekkevidde 800 km.

Bakke-til-luft raketter (SAM): SA-2, SA-4, SA-6, SA-7 *Grail* (bærbar), SA-8, SA-9 *Gaskin* (fler-rørs, montert på kjøretøy).

Stridsvogner: 40 000: JS-2/-3, T-10, T-10M tunge, M-1970, T-62, T-54/-55 middelstunge, PT-76 lette amfibie oppklarings-stridsvogner (de fleste sovjetiske stridsvogner er utstyrt for å foreta dyp vading).

Pansrede kampkjøretøyer: 35 000: BTR-40, -50P, -60, -152 pansrede personellkjøretøyer; BMP, BRDM rekognoseringsvogn, og BMD luftbårne pansrede kampkjøretøyer.

Artilleri: 17 000 100mm, 122mm, 130mm, 152mm og 203mm feltkanoner og selvdrevne kanoner/haubitser; 8000 120mm, 160mm og 240mm bombekastere; 122mm fler-rørs rakettkastere; 140mm rakettkastere; ASU-57 og ASU-85 selvdrevne og 76mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; *Snapper*, *Swatter*, *Sagger* styrte panservernvåpen.

Luftvernartilleri: 23mm, 57mm tauede kanoner og ZSU-57-2 57mm «tvilling» og ZSU-23-4 23mm «firling» selvdrevne kanoner på beltekjøretøy; 85mm, 100mm, 130mm kanoner.

DEPLOYERING OG STYRKE:

Sentrale og østlige Europa: 31 divisjoner: 20 divisjoner (derav 10 stridsvognsdiv.) i Øst-Tyskland, 2 stridsvognsdivisjoner i Polen, 4 divisjoner (2 stridsvognsdiv.) i Ungarn, 5 divisjoner (2 stridsvognsdiv.) i Tsjekkoslovakia; 9000 middelstunge stridsvogner.

Europeiske SSSR (Baltiske, Hviterussiske, Karpatiske, Kiev, Leningrad, Moskva og Odessa Mili-

tærdistrikter): 63 divisjoner (herav ca. 22 stridsvognsdiv.).

Sentrale SSSR (Volga, Ural Militærdistrikter): 6 divisjoner (1 stridsvognsdiv.).

Sydlig SSSR (Nord-Kaukasus, Transkaukasia, Turkestan Militærdistrikter): 23 divisjoner (3 stridsvognsdiv.).

Kinesisk-sovjetiske grense (Sentralasiatiske, Sibiriske, Transbajkalske og Fjerne Østen Militærdistrikter): 43 divisjoner, inkl. 2 i Mongolia (ca. 7 stridsvognsdiv.).

Sovjetiske divisjoner har tre grader av stridsberedskap: Kategori 1, mellom tre-fjerdedels og full styrke, med komplett utstyr; Kategori 2, mellom halv og tre-fjerdedels styrke, med komplett oppsetning av kampkjøretøyer, Kategori 3, ca. én tredjedels styrke, muligens med komplett oppsetning av kampkjøretøyer (en del tør dog være i ferd med å bli foreldet). De 31 divisjonene i Øst-Europa er i Kategori 1, likeledes ca. en tredjepart av divisjonene i Europeisk SSSR og Det Fjerne Østen. De resterende divisjoner i Europeiske SSSR og Det Fjerne Østen fordeler seg sannsynligvis jevnt på Kategoriene 2 og 3. Divisjonene i det Sentrale SSSR er trolig i Kategori 3. Med full styrke har stridsvognsdivisjonene 325 middelstunge stridsvogner; de motoriserte infanteridivisjoner har mellom 200 og 266.

Utenfor Warszawapakt-området:

Afghanistan 200, Algerie 600, Cuba 1000, Egypt 250, Irak 600, Libya 100, Somalia 2500, Syria 3–3500, Uganda 100, Den Folke-demokratiske Republikk Syd-Jemen 100, Den Arabiske Republikk Jemen 100.

Marinen: 500 000 (inkl. 75 000 i Marinens Luftvåpen, 17 000 i Marineinfanteriet samt 10 000 i Kystartilleriet og Rakettstyrkene); 236 større overflate-kampfartøyer, 265 jagerubåter og ubåter med aerodynamiske raketter (75 atomdrevne og 190 dieseldrevne).

Undervannsbåter:

Jagerubåter: 34 atomdrevne (10 N-, 17 V-, 5 E-I-, 1 U-, 1 A-klasse), 155 dieseldrevne (56 F-, 10 R-, 20 Z-, 66 W-, 3 T-klasse).

Ubåter med aerodynamiske raketter: 41 atomdrevne (2 P-, 10 C-, 20 E-klasse), 25 dieseldrevne (15 J-, 10 W-klasse), med SS-N-3 og SS-N-7.

Kystgående: 10 dieseldrevne (5 B-, 5 Q-klasse).

⁸⁾ Luftforsvarsstyrken (PVO-strany) ikke iberegnet.

Overflateskip:

- 2 *Moskva*-klasse helikopter-kryssere for anti-ubåt-krigføring, hver med 2 dobbelte overflate-til-luft raketter og ca. 20 Ka-25 helikoptre.⁹⁾
- 3 *Kara*-klasse kryssere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 4 *Kresta-I*-klasse kryssere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 7 *Kresta-II*-klasse kryssere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 4 *Kynda*-klasse kryssere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 13 *Sverdlov*-klasse kryssere (3 med overflate-til-luft raketter, 2 med helikoptre).
- 8 *Krivak*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.¹⁰⁾
- 6 *Kanin*-klasse jagere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-luft raketter.
- 2 *Krupny*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter.
- 4 *Kildin*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter.
- 19 *Kashin*-klasse jagere for anti-ubåt-krigføring med overflate-til-luft raketter.
- 8 modifiserte *Kotlin*-klasse jagere med overflate-til-luft raketter.
- 50 *Kotlin*-, *Skory*- og *Tallinn*-klasse jagere.
- 106 øvrige havgående eskortefartøyer.
- 10 *Nanuchka*-klasse kyst-eskortefartøyer med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 175 ubåtjagere.¹¹⁾
- 125 *Osa*- og *Komar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
- 200 patrulje- og torpedobåter.
- Omkring 300 minesveipere (120 kystminesveipere).
- 100 amfibieskip.
- 90 landgangsfartøyer.
- 50 transport-/tank-fartøyer for flåten og 50 depot/ reparasjonsskip.
- 53 etterretnings-innsamlings-skip (AGI).

Marinens Luftvåpen: omkring 715 kampfly (de fleste er stasjonert på land nær nord-vest- og Svartehavs-kysten, og er gjennomgående organisert i 3 luftregimenter à 3 skvadroner ved hver base).

- 280 Tu-16 *Badger* middelstunge bombefly med anti-ubåt-raketter.
- 55 Tu-22 *Blinder* angreps- og rekognoseringsfly.
- 20 Il-28 *Beagle* lette bombefly.

- 45 Tu-95 *Bear D* langtrekkende maritime rekognoseringsfly.
- 10 Tu-95 *Bear F* maritime rekognoseringsfly.
- 150 Tu-16 *Badger* rekognoserings- og tankfly.
- 55 Il-38 *May* maritime rekognoseringsfly.
- 100 Be-12 *Mail* maritime amfibie rekognoseringsfly.
- 200 diverse transportfly.
- 250 Mi-4 *Hound* og Ka-25 *Hormone* helikoptre for anti-ubåt-krigføring.

Marineinfanteriet:

Oppsatt i regimenter underlagt de respektive flåtekommandoer. Utstyrt med infanterivåpen, T-54/-55 middelstunge stridsvogner, PT-76 lette amfibie-stridsvogner og BTR-60P/PB pansrede personellkjøretøyer.

Kystartilleri og Rakettstyrker:

Tunge kystartillerikanoner, *Samlet* og SS-N-3 *Shaddock* overflate-til-overflate raketter for beskyttelse av innløpene til marinebaser og viktige havnebyer. Kystene er dekket av et radarsystem og et visuelt meldingssystem.

DEPLOYERING (kun gjennomsnittlig styrke):

Nordflåten: 175 undervannsbåter (hvorav omkring 90 atomdrevne), 60 større overflate-kampfartøyer.

Østersjøflåten: 35 undervannsbåter, 55 større overflate-kampfartøyer.

Svartehavsflåten (inkl. den Kaspiske flotilje og Middelhavs-eskadren): 25 undervannsbåter, 65 større overflate-kampfartøyer.

Stillehavsflåten: 105 undervannsbåter (hvorav omkring 40 atomdrevne), 60 større overflate-kampfartøyer.

Luftvåpenet: 400 000; ca. 5 350 kampfly.¹²⁾

Det langtrekkende luftvåpen (se s. 8).

Det taktiske luftvåpen: ca. 4500 fly inkl. Yak-28, Il-28, 700 MiG-17, 500 Su-7, 400 MiG-23 *Flogger*, mer enn 1350 MiG-21; Su-17/-20 *Fitter C*,

⁹⁾ Et 40 000 tonns *Kiev*-klasse hangarskip, tydeligvis konstruert for å operere med muligens 25 S/VTOL-fly eller 36 helikoptre, antas å bli satt i tjeneste i 1976. Ytterligere ett slikt fartøy er under bygging.

¹⁰⁾ En viss andel av jagerne og de mindre fartøyer er muligens ikke fullt bemannet.

¹¹⁾ Ubåtjagere: «Submarine Chasers».

¹²⁾ Luftforsvarsstyrkene (PVO-strany) ikke iberegnet.

Su-19 *Fencer A*; Yak-28 *Brewer E* og An-12 *Cub* fly for elektronisk krigføring.

Lufttransportstyrken: ca. 1500 fly: 600 Il-14, An-8, An-24 lette transportfly, ca. 900 An-12 og Il-18 middelstunge transportfly, samt 40 An-22 tunge transportfly. 2000 helikoptre, inkl. 500 Mi-1, Mi-2; Mi-4; 1000 Mi-6, Mi-8, Mi-10 og Mi-24 *Hind A*.

DEPLOYERING

16 Taktiske Luft-Arméer: 4 (1500 fly) i Øst-Europa og 1 i hver av 12 Militærdistrikter i SSSR (900 fly i sovjetisk Asia). Der er én Tu-22 skvadron i Irak.

RESERVER (alle tjenestegrener)

Sovjetiske vernepliktige har status i Reserven inntil de når 50 års alder. Totalt antall reservister kan muligens være så høyt som 25 000 000, hvorav ca. 5 700 000 har vært i aktiv tjeneste i løpet av de siste fem år.

Paramilitære styrker: 430 000.

200 000 KGB¹³⁾ grensetropper, 230 000 MVD¹⁴⁾ sikkerhetstropper. Grensetroppene er oppsatt med stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer, fly og skip; MVD har stridsvogner og pansrede kampkjøretøyer. En deltids militær øvingsorganisasjon (DOSAAF)¹⁵⁾ deltar i slike rekreasjonsaktiviteter som idrett, skyting og fallskjermhopping, og assisterer med den før-militære opplæring som blir gitt i skoler, høyskoler og arbeidssentra til personer fra 15 år og oppover. Medlemsantallet er anslagsvis 9 millioner, men tallet på aktive medlemmer er trolig vesentlig lavere enn dette.

¹³⁾ KGB: «Komitet gosudarstvennoj bezopasnosti» = «Komitéen for den statlige sikkerhet», dvs. det sovjetiske hemmelige politi m. m. (overs. anm.)

¹⁴⁾ MVD: «Ministerstvo vnutrennykh del» = «Ministeriet for innenrikske saker». (overs. anm.)

¹⁵⁾ DOSAAF: «Dobrovol'noe obsjtsjestvo sodejstvija armii, aviatsii i flotu», dvs. «Det frivillige selskap for samarbeide med hæren, luftvåpenet og flåten». (overs. anm.)

Alliansene og Europa

WARZAWA-PAKTEN

Traktater

Warszawa-pakten er en multilateral militærallianse som ble dannet gjennom «Traktaten for vennskap, gjensidig assistanse og samarbeid» som ble undertegnet i Warszawa 14. mai 1955 av regjeringene fra Sovjet-Unionen, Albania, Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania; Albania trakk seg ut av pakten i september 1968. Pakten er forpliktet til forsvar kun av medlemsstatenes europeiske territorier.

Sovjet-Unionen er også knyttet til Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania gjennom bilaterale traktater om vennskap og gjensidig assistanse. Warszawa-paktens medlemsstater har tilsvarende bilaterale traktater med hverandre. De øst-europeiske forsvarsarrangementers vesentlige innhold er derfor ikke avhengig av Warszawa-pakten som sådan. Sovjet-Unionen sluttet troppestatusavtaler med Polen, Øst-Tyskland, Romania og Ungarn mellom desember 1956 og mai 1957 og med Tsjekkoslovakia i oktober 1968. Alle disse avtalene er fortsatt i kraft, bortsett fra avtalen med Romania, som utløp i 1958 da de sovjetiske tropper forlot Romania.

Organisasjon

Samlet til full sesjon består Den politiske konsultative komité av førstesekretærene i kommunistpartiene, regjeringssjefene samt utenriks- og forsvarsministrene fra medlemslandene. Komitéen har et Fellessekretariat under ledelse av en sovjetisk høyere tjenestemann og bestående av en representant fra hvert land, samt en Permanent Kommisjon, som har til oppgave å fremme anbefalinger vedrørende generelle utenrikspolitiske spørsmål for paktens medlemmer. Begge disse organer er plasert i Moskva.

Siden reorganiseringen av pakten i 1969 er de ikke-sovjetiske forsvarsministre ikke lenger direkte underordnet paktens Øverstkommanderende, men utgjør sammen med den sovjetiske minister Forsvarsministerrådet, som er det høyeste militære organ i pakten. Det andre militære organ, Den Felles Overkommando, har i henhold til traktaten til oppgave «å styrke Warszawa-paktens defensive evne, å utarbeide militære planer i tilfelle av krig og å ta beslutninger med hensyn til deployering av styrker». Overkommandoen består av en Øverstkommanderende og et Militærråd. Dette rådet trer sammen til møter under ledelse av Øverstkommanderende, og omfatter stabssjefen og permanente militære representanter fra hver av de allierte væpnede styrker. Rådet er øyensynlig den viktigste kommunikasjonskanal hvor i gjennom paktens ordrer blir formidlet til dens væpnede styrker i fredstid, og hvor i gjennom de øst-europeiske væpnede styrker er i stand til å gjøre sine synspunkter gjeldende overfor Øverstkommanderende.

Pakten har også en Militærstab, som omfatter ikke-sovjetiske høyere offiserer. Stillingene som Øverstkommanderende og stabssjef ved Den Felles Overkommando har imidlertid alltid vært bekledd av sovjetiske offiserer, og de fleste nøkkelstillinger er fremdeles i sovjetiske hender.

I tilfelle av krig vil styrkene fra de øvrige av paktens medlemsstater bli operativt underlagt den Sovjetiske Overkommando. Kommandoen over det luftforsvarssystem som dekker hele Warszawa-pakt-området er nå sentralisert i Moskva og blir ledet av Øverstkommanderende for de sovjetiske Luftforsvarsstyrker. De sovjetiske militære hovedkvarterer i Warszawa-pakt-området omfatter Den Nordlige Styrkegruppe i Legnica i Polen; Den Sørige Styrkegruppe i Budapest;

Den Sovjetiske Styrkegruppe i Tyskland i Zossen-Wünsdorf nær Berlin; samt Den Sentrale Styrkegruppe i Milovice, nord for Praha. Sovjetiske taktiske luftenheter er stasjonert i Polen, Øst-Tyskland, Ungarn og Tsjekkoslovakia.

Sovjet-Unionen har deployert utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter (SSM) i Øst-Europa. De fleste øst-europeiske land har også egne utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter, men det er ikke påvist at de skulle ha fått levert kjernefysiske stridshoder for disse rakettenes. De mer langtrekkende sovjetiske raketter er alle stasjonert i Sovjet-Unionen.

BULGARIA

Befolkning 8 760 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år,
Marinen 3 år.

Regulære styrker i alt: 152 000 (97 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 13,0 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 548,3 millioner leva
(\$ 392 mill.).
\$ 1 = 1,4 leva.

Hæren: 120 000 (78 000 vernepliktige).

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

5 stridsvognsbrigader.¹⁾

150 T-34, 1800 T-54/-55, noen T-62 middelstunge stridsvogner samt 250 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 300 BTR-40/BRDM pansrede kampkjøretøyer, 2000 BTR-50/-60/OT-62 pansrede personellkjøretøyer; 58 100mm, 420 122mm, 54 130 mm, 168 152mm kanoner/haubitser; 300 120mm bombekastere; 144 rakettkastere; 32 FROG, 18 Scud bakke-til-bakke raketter; 500 57mm, 76mm og 85mm panservernkanoner; 82mm rekylfrie kanoner; 125 Sagger og Snapper styrte panservernvåpen; 600 23mm selvdrevne luftvernkanoner og 37mm, 57mm og 100mm luftvernkanoner, SA-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 250 000.

Marinen: 10 000 (6 000 vernepliktige).

4 undervannsbåter (2 R-, 2 W-klasse, fhv. sovjetiske).

2 Riga-klasse eskortefartøyer.

2 Kronstadt- og 6 SOI-klasse kystgående eskorte-fartøyer.

3 Osa-klasse hurtiggående patruljebåter med Styx overflate-til-overflate raketter.

4 Shershen og 8 P-4 torpedobåter.

6 anti-mine skip (2 T-43, 4 Vanya-klasse).

24 Po-2 små patruljebåter/minesveipere.

19 landgangsartøyer (10 Vydra- og 9 MFP-klasse).

2 Mi-1, 6 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 15 000.

Luftvåpenet: 22 000 (13 000 vernepliktige);
253 kampfly.

6 jagerbomberskvadroner med 72 MiG-17.

12 avskjæringsjagerskvadroner: 4 med 48 MiG-21,
3 med 36 MiG-19/-21, 5 med 60 MiG-17.

3 rekognoseringskvadroner med 12 MiG-21, 10
MiG-15 og 15 Il-28.

2 transportskvadroner med 4 Li-2, 6 An-2, 4 Il-18,
10 Il-14.

3 helikopterskvadroner med 36 Mi-4.

132 SA-2 i omkring 22 bakke-til-luft rakett-stillinger.

1 fallskjermregiment.

Reserver: 20 000.

Paramilitære styrker: 20 000 (inkl. 15 000 grensevakttropper); sikkerhetspoliti; 12 000 anleggsarbeidstroppe; 150 000 i en frivillig Folkemilits.

TSJEKKOSLOVAKIA

Befolkning: 14 570 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Regulære styrker i alt: 200 000 (128 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 37,4 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 19 280 millioner koruny
(\$ 1542 mill.).
\$ 1 = 12,5 koruny.

Hæren: 155 000 (99 000 vernepliktige).

5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾

5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

1 luftbårent regiment.¹⁾

¹⁾ Øst-Europeiske Warszawapakt-oppsetninger har ikke alle det samme bemanningsnivå. Kategori 1 oppsetninger er på opptil tre fjerdedeler av full styrke; Kategori 2 er neppe på mer enn en fjerdedel av full styrke (jfr. foran s. 9).

3100 T-54/-55, noen T-62 middelstunge stridsvogner; OT-65 rekognoseringsvogner; OT-62/-64, *TOPAS* 2AP pansrede personellkjøretøyer; 500 85mm, 100mm, 516 122mm, 130mm, 180 152mm kanoner/haubitser; 120mm bombekastere; 200 rakettkastere; 40 *FROG*, 27 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 85mm, 100mm selvdrevne panservernkanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 82mm, 107mm rekylfrie kanoner; 23mm, 30mm, 57mm og 85mm luftvernkanoner; 30mm, 57mm selvdrevne luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 300 000.

Luftvåpenet: 45 000 (29 000 vernepliktige), 458 kampfly.

12 jagerskvadroner for angrep fot bakkemål med 84 Su-7 og 84 MiG-15/-21.

18 avskjæringsjagerskvadroner med 240 MiG-21.

6 rekognoseringskvadroner med 50 MiG-21 og Il-28.

Ca. 30 An-24 og Il-14 transportfly.

Helikoptre omfatter 180 Mi-1, Mi-4 og Mi-8.

Øvingsfly omfatter 300 L-39, L-29, Zlin 226, Yak-11, Il-28, MiG-15.

120 SA-2 i omkring 20 bakke-til-luft raketstillinger. Reserver: 50 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensetropper (underlagt Innenriksministeriet); ca. 120 000 i en deltid Folkemilits.

DEN TYSKE DEMOKRATISKE REPUBLIKK

Befolkning: 16 990 000.

Militærtjeneste: 18 måneder.

Regulære styrker i alt: 143 000 (87 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 40,4 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 9 564 millioner Ostmark

(\$ 2333 mill.).

\$ 1 = 4,1 Ostmark.

Hæren: 98 000 (60 000 vernepliktige).

2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾

4 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

Ca. 2000 T-54/-55, T-62 middelstunge stridsvogner; flere hundre T-34 (i reserve); ca. 170 PT-76 lette amfibiestridsvogner; BRDM rekognoseringsvogner; BMP, BTR-50P/-60P/-152 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 85mm, 100mm, 300 122mm, 72 130mm, 36 152mm kanoner/hau-

bitser; 120mm bombekastere; 30 122mm rakettkastere; 24 *FROG*-7, 9 *Scud B* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 85mm, 100mm panservernkanoner; 82mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 14,5mm, 23mm selvdrevne, 57mm og 100mm luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 200 000.

Marinen: 17 000 (10 000 vernepliktige).

2 *Riga*-klasse eskortefartøyer.

4 *SOI*- og 14 *Hai*-klasse ubåtjagere.

12 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

5 motortorpedobåter (15 *Shershen*-, 40 20-tonns *Iltis*-klasse).

22 patruljefartøyer.

3 havgående og 32 kystgående minesveipere.

6 *Robbe*-klasse og 12 *Labo*-klasse landgangsfartøyer.

1 helikopterskvadron med 8 Mi-4.

Reserver: 30 000.

Luftvåpenet: 28 000 (17 000 vernepliktige); 330 kampfly.

3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 36 MiG-17.

18 jagerskvadroner med 294 MiG-21.

2 transportskvadroner med 34 Il-14, Il-18, Tu-124 og Tu-134.

85 Mi-1, Mi-2, Mi-4, Mi-8 og Mi-24 helikoptre.

MiG-15UTI, L-29 Yak-11/-18, Zlin 226 øvingsfly.

5 luftforsvarsregimenter; 120 57mm og 100mm luftvernkanoner.

144 SA-2 i omkring 24 bakke-til-luft raketstillinger.

2 fallskjermataljoner.

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 80 000, inklusive 46 000 grensevakttropper, 24 000 sikkerhetstropper; 400 000 i Arbeidermilitsen.

UNGARN

Befolkning: 10 790 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Regulære styrker i alt: 10 000 (62 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 19,5 milliarder.

¹⁾ Se note på s. 13.

Forsvarsutgifter 1975: 11 258 millioner forinter
(\$ 485 millioner).
\$ 1 = 23,2 forinter.

Hæren: 90 000 (54 000 vernepliktige).
1 stridsvognsdivisjon.¹⁾
5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
Donau-flotiljen (2 anti-mine enheter, 1 luftvernkanonbåt-enhet).
Ca. 1500 T-34, T-54/-55, T-62 middelstunge stridsvogner, 125 PT-76 lette amfibiestridsvogner; ca. 600 BTR-40, FUG, OT-65, 1000 PSZH rekognoseringsvogner; 200 BTR-50/-60/-152 pansrede personellkjøretøyer; 300 76mm, 85mm, 100mm, 250 122mm, 125 152mm kanoner/haubitser; 500 120mm, 160mm bombekastere; 108 122mm, 140mm rakettkastere; 24 *FROG*, 9 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 57mm og 85mm panservernkanoner; 82mm og 107mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 400 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner, 23mm, 57mm selvdrevne luftvernkanoner, 10 100-tonns patruljefartøyer (for anti-mine og luftvern), 5 landgangsfartøyer.
Reserver: 150 000.

Luftvåpenet: 15 000 (8000 vernepliktige);
108 kampfly.
9 avskjæringsjagerskvadroner med 24 MiG-15/-17/-19 og 84 MiG-21.
Omkring 10 An-2, 10 Il-14, 10 Li-2 transportfly.
Ca. 25 Mi-1, Mi-4 og Mi-8 helikoptre.
MiG-15UTI, Yak-11/-18, L-29 øvingsfly.
108 SA-2 i omkring 18 bakke-til-luft raketstillinger.
Reserver: 13 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensevakttropper, 50 000 i Arbeidermilitisen.

POLEN

Befolkning: 33 580 000.
Militærtjeneste: Hæren, de interne sikkerhetsstyrker og Luftvåpenet 2 år; Marinen og spesialtjenestegrener 3 år.
Regulære styrker i alt: 293 000 (194 000 vernepliktige).
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 60,8 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975: 47,3 milliarder zloty (\$ 2170 millioner).
\$ 1 = 21,8 zloty.

Hæren: 210 000 (143 000 vernepliktige).
5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
1 luftbåren divisjon.¹⁾
1 amfibie-angreps-divisjon.¹⁾
En del JS-2/-3 tunge stridsvogner, 3800 T-34, T-54/-55, T-62 middelstunge stridsvogner, ca. 300 PT-76 lette amfibiestridsvogner; FUG, BRDM og K-61 rekognoseringsvogner; OT-62/-64, *TOPAS* 2AP, BTR-152 pansrede personellkjøretøyer; ca. 450 76mm, 85mm og 100mm, 700 122mm, 250 152mm kanoner/haubitser; 85mm, 100mm, 122mm og 152mm selvdrevne kanoner; 120mm bombekastere; 250 122mm, 140mm rakettkastere; 52 *FROG*-7, 27 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 76mm, 85mm, 100mm panservernkanoner, 57mm og 85mm selvdrevne panservernkanoner; 82mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen, 23mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.
DEPLOYERING: Egypt (UNEF):²⁾ 878, Syria (UNDOF):³⁾ 81.
Reserver: 450 000.

Marinen: 25 000 (15 000 vernepliktige), inklusive marineinfanteritropper.
4 W-klasse undervannsbåter.
1 *Kotlin*-klasse jager med 2 SA-N-1.
2 *Skory*-klasse jagere.
12 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
26 store og 20 kystgående patruljefartøyer.
18 motortorpedobåter (9 P-6, 9 *Wisla*-klasse).
24 Krogurec og T-43-klasse, 20 K-8-klasse anti-mine skip.
23 *Polnocny*-klasse landgangsfartøyer.
1 marine-luftregiment:
3 jagerskvadroner med 36 MiG-17.
1 lett bombe/rekognoseringskvadron med 10 Il-28.
2 helikopterskvadroner med ca. 32 Mi-1, Mi-2, Mi-4.
Reserver: 40 000.

Luftvåpenet: 58 000 (36 000 vernepliktige);
785 kampfly.
1 lett bombeflyskvadron med 15 Il-28.

¹⁾ Se note på s. 13.

²⁾ United Nations Emergency Force.

³⁾ United Nations Disengagement Observation Force.

15 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 14 med 176 MiG-15/-17 og Su-7, 1 med 16 Su-20 *Fitter*.

36 avskjæringsjagerskvadroner med 120 MiG-17, 36 MiG-19, 350 MiG-21.

6 rekognoseringsskvadroner med 48 MiG-21 og 24 Il-28.

Ca. 50 transportfly, inkl. An-2/-12, 6 An-26, Il-14/-18, Tu-134; lette liaisonfly inkl. Yak-12, PZL-104.

120 helikoptre, inklusive Mi-1, Mi-2, Mi-4 og Mi-8. Øvingsfly omfatter Yak-11/-18 og TS-11 *Iskra*.

240 SA-2 i omkring 40 bakke-til-luft rakett-stillinger.

Reserver: 60 000.

Paramilitære styrker: 80 000 grensetropper fra Territorialforsvarsstyrken (inkl. en del avdelinger med stridsvogner); 34 små båter som betjenes av kystvakten; 350 000 i Borgermilitsen.

ROMANIA

Befolkning: 21 460 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 16 måneder, Marinen 2 år.

Regulære styrker i alt: 171 000 (104 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974: \$ 34,6 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 9700 millioner lei (\$ 647 mill.).

\$ 1 = 15,0 lei.

Hæren: 141 000 (85 000 vernepliktige).

2 stridsvogndivisjoner.¹⁾

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

2 fjellbrigader.¹⁾

1 luftbårent regiment.¹⁾

1800 T-34, T-54/-55 middelstunge stridsvogner, 270 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 250 BTR-40/-50/-60/-152, OT-62/-65/-810, 250 TAB-70

(BTR-60) pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 85mm, 100mm, 540 122mm, 55 130mm, 150 152mm kanoner/haubitser; 85mm, 100mm selvdrevne kanoner; 150 120mm bombekastere; 125 132mm rakettkastere; 30 *FROG*, 18 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 85mm, 100mm selvdrevne panservernkanoner; 120 *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 300 30mm 37mm, 57mm, 100mm og 57mm selvdrevne luftvernkanoner.

Reserver: 450 000.

Marinen: 9 000 (5 500 vernepliktige).

3 *Poti*- og 3 *Kronstadt*-klasse kystgående eskorte-fartøyer.

5 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

10 P-4 klasse og 1 *Hu Chwan*-klasse motortorpedobåter.

10 *Shanghai*-klasse motorkanonbåter.

24 anti-mine fartøyer (4 for kystfarvann, 12 for innenskjærs operasjoner og 8 for bruk på elver).

4 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 10 000.

Luftvåpenet: 21 000 (13 500 vernepliktige); 254 kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 64 MiG-15/-17.

15 avskjæringsjagerskvadroner med 180 MiG-17/-19/-21.

1 rekognoseringsskvadron med 10 Il-28.

2 transportkvadroner med ca. 30 Il-14 og Il-18.

10 Mi14 helikoptre (50 *Alouette* III er bestilt).

Øvingsfly omfatter L-29, MiG-15 og MiG-17.

108 SA-2 *Guideline* i ca. 18 bakke-til-luft rakett-stillinger.

Reserver: 25 000.

Paramilitære styrker: 45 000 (inklusive grensetropper); en milits på ca. 500 000.

¹⁾ Se note på s. 13.

DEN NORD-ATLANTISKE TRAKTAT

Traktater

Den Nord-Atlantiske Traktat ble undertegnet i 1949 av Belgia, Storbritannia, Canada, Danmark, Frankrike, Island, Italia, Luxembourg, Nederland, Norge, Portugal og De forente stater; Hellas og Tyrkia kom med i 1952 og Vest-Tyskland i 1955. Traktaten forener Vest-Europa og Nord-Amerika i en forpliktelse til å konsultere hverandre hvis sikkerheten til et hvilket som helst av medlemslandene er truet, og til å betrakte et væpnet angrep mot én som et angrep mot alle, og som i tilfelle skal møtes med de tiltak som hver av dem anser for å være nødvendig, «inklusive bruken av væpnet makt, for å gjenopprette og opprettholde det nord-atlantiske områdets sikkerhet».

Paris-avtalene av 1954 tilføyet traktaten en Protokoll som tilsiktet å styrke NATO's struktur, og som reviderte Brussel-traktaten av 1948, som nå omfatter Italia og Vest-Tyskland i tillegg til de opprinnelige medlemmer (Benelux-landene, Storbritannia og Frankrike). Signatarene til Brussel-traktaten har forpliktet seg til å yte hverandre «all militær og annen hjelp og assistanse som står i deres makt» hvis noen av dem utsettes for «væpnet aggresjon i Europa».

Siden 1969 kan medlemmene av den Atlantiske Alliansse trekke seg ut på ett års varsel; Brussel-traktaten ble inngått for en periode på 50 år.

Organisasjon

Den Nord-Atlantiske Traktats Organisasjon er kjent som NATO. Alliansens styrende organ, Det Nord-Atlantiske Råd, som har sitt hovedkvarter i Brussel, består av ministre fra de femten medlemsland, som normalt møtes to ganger i året, og av ambassadører som representerer hver av regjeringene, og som er i permanent sesjon.

I 1966 forlot Frankrike den integrerte militære organisasjon, og det ble dannet en 14-nasjoners Forsvarsplanlegningskomité (Defence Planning Committee – DPC) hvor

Frankrike ikke har sete. Komitéen møter på samme nivå som Rådet, og befatter seg med spørsmål vedrørende NATO's integrerte militære planlegging og andre saker som ikke Frankrike tar del i. Hellas har meddelt at det akter å trekke seg ut av den integrerte militære organisasjon; landet forlot DPC høsten 1974.

To permanente organer for kjernefysisk planlegging ble etablert i 1966. Den første, Komitéen for Kjernefysiske Forsvarsanliggender (NDAC)* er åpen for alle NATO's medlemmer (Frankrike, Island og Luxembourg deltar ikke); den møter normalt på forsvarsministerplan én à to ganger i året, for å trekke de medlemmer som ikke har kjernevåpen med i Alliansens kjernefysiske anliggender. Generalsekretæren er formann for NDAC.

Det annet organ, Den Kjernefysiske Planlegningsgruppe (NPG, dvs. «Nuclear Planning Group»), er utgått fra og underordnet NDAC, og har 7–8 medlemmer. Formålet med dette organ er å behandle mer detaljert de saker som blir reist innen NDAC. NPG's sammensetning er i praksis Storbritannia, Tyskland, Italia og De forente stater, samt tre à fire av de øvrige medlemsland, som deltar på omgang, hver for en 18 måneders periode. Den 1. juli 1975 var der tre slike medlemmer: Belgia, Danmark og Tyrkia. Generalsekretæren er også formann for NPG.

EUROGRUPPEN, som ble dannet av Alliansens vest-europeiske medlemmer (unntatt Frankrike, Portugal og Island) i 1968, er et uformelt konsultativt organ som virker med henblikk på å koordinere og forbedre det vest-europeiske militære bidrag til Alliansen. Gruppens aktiviteter har omfattet «Det Europeiske Forsvars-forbedringsprogram» (1970) og «Prinsipper for Samarbeid innen Rustnings-sektoren» (1972).

Rådet og dets komitéer blir bistått av Generalsekretæren og en internasjonal stab

*) NDAC = «Nuclear Defence Affairs Committee».

med hensyn til militærpolitiske, finansielle, økonomiske og vitenskapelige sider av forsvarsplanleggingen. Rådets militære rådgivere er Militærkomitéen som gir «policy»-retningslinjer til NATO's militærkommandoer. Militærkomitéen består av stabssjefene fra alle medlemsland utenom Frankrike, som opprettholder en liaison-stab, og Island, som ikke er representert; i den permanente sesjon er stabssjefene representert ved militære representanter, som holder til i Brussel sammen med Rådet. Militærkomitéen har egen formann og blir betjent av en integrert internasjonal militær stab. Sjefene for de større NATO-kommandoer er ansvarlig overfor Militærkomitéen, skjønt de har også direkte adgang overfor Rådet og de respektive regjeringssjefer.

NATO's viktigste militærkommandoer er Den Allierte Kommando Europa (ACE, dvs. «Allied Command Europe»), Den Allierte Atlantiske Kommando (ACLANT, dvs. «Allied Command Atlantic») og Den Allierte Kanal-kommando (ACCHAN, dvs. «Allied Command Channel»).

NATO's europeiske og atlantiske kommandoer deltar i Det Felles Strategiske Planlegningssystem i Omaha, Nebraska, men der er ingen allianse-kommando som særskilt dekker strategiske kjernefysiske styrker. Hva undervannsbåter med ballistiske raketter angår, har De forente stater lagt et mindre antall (og Storbritannia alle sine) under SACEUR's planlegningskontroll og et større antall under SACLANT.

Den allierte Øverstkommanderende i Europa (SACEUR, dvs. «Supreme Allied Commander Europe») og Den Allierte Øverstkommanderende for Atlanteren (SACLANT, dvs. «Supreme Allied Commander Atlantic») har alltid vært amerikanske offiserer; og Øverstkommanderende for Kanalen (CINCHAN, dvs. «Commander-in Chief Channel») samt Nestkommanderende for henholdsvis SAEUR og SACLANT har alltid vært britiske offiserer. SACEUR er også Øverstkommanderende for De forente staters styrker i Europa.

(I) DEN ALLIERTE KOMMANDO EUROPA (ACE) har sitt hovedkvarter, benevnt SHAPE (dvs. «Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe»), i Casteau nær Mons i Belgia. Kommandoen har ansvaret for forsvaret av alt NATO-territorium i Europa bortsett fra Storbritannia, Island og Portugal, men derimot for hele Tyrkia. Den har også alminnelig ansvar for luftforsvaret av Storbritannia.

Den europeiske kommando har ca. 7000 taktiske atomstridshoder innen sitt område. Antallet leveringsmidler (fly, raketter og haubitser) er over 2000, spredt blant alle landene bortsett fra Luxembourg. Selve de kjernefysiske ladningene er imidlertid holdt i amerikansk forvaring, bortsett fra visse britiske våpen. (Der er dessuten franske kjernefysiske våpen i Frankrike.) De taktiske atombomber og -rakettslidshoder er alle av fisjons-typen. Det er meget stor spredning m. h. t. størrelsesorden over hele kilotonnspekteret, men gjennomsnittseffekt for bomber lagret i Europa for bruk i NATO's taktiske fly er ca. 100 kilotonn, mens det tilsvarende tall for rakettslidshoder er 20 kilotonn.

Ca. 66 divisjons-ekvivalenter (dvs. divisjoner eller enheter med tilsvarende styrke) står tilgjengelig for SACEUR i fredstid. Kommandoen har ca. 2900 taktiske fly, stasjonert på ca. 150 flystasjoner av NATO-standard og understøttet av et system av fellesfinansierte lagrings-depoter, drivstoffrørledninger og sambandsnett. Hovedtyngden av de land- og luftstridskrefter som er stasjonert innen kommandoens område, er stilt til disposisjon for SACEUR, mens sjøstridskreftene derimot normalt er øremerket.

Det 2. Franske Korps bestående av to divisjoner (som ikke er integrert i NATO's styrker) er stasjonert i Tyskland i henhold til en statusavtale inngått mellom den franske og tyske regjering. Samarbeid med NATO-styrker og -kommandoer er avtalt mellom de respektive berørte sjefer.

Følgende kommandoer er underlagt den Allierte Kommando Europa:

(a) *De allierte styrker i Sentral-Europa* (AFCENT) har kommandoen over såvel landstridskreftene som luftstridskreftene i det sentral-europeiske avsnitt. Hovedkvarteret er i Brunssum i Nederland, og kommandoens sjef (CINCENT) er en tysk general.

Styrkene som sorterer under den sentral-europeiske kommando omfatter 25 divisjoner, stillet til rådighet av Belgia, Storbritannia, Canada, Vest-Tyskland, Nederland og De forente stater, samt ca. 1600 taktiske fly.

Kommandoen er inndelt i Den Nordlige Armégruppe (NORTHAG) og Den Sentrale Armégruppe (CENTAG). NORTHAG, som er ansvarlig for forsvaret av avsnittet nord for aksen Göttingen–Liège, omfatter de belgiske, britiske og nederlandske divisjoner, samt fire tyske divisjoner, og er understøttet av Den 2. Allierte Taktiske Luftstyrke (ATAF), som består av belgiske, britiske, nederlandske og tyske enheter. De amerikanske styrker, syv tyske divisjoner samt den kanadiske kamp-gruppe sorterer under CENTAG, understøttet av Den 4. ATAF, som omfatter amerikanske, tyske og kanadiske enheter, samt én amerikansk Armé-luftforsvarskommando. Et nytt hovedkvarter, Den Allierte Luftstyrke, Sentral-Europa, ble satt opp i 1974 med sikte på å oppnå sentralisert kontroll med luftstyrkene i sektoren.

(b) *De Allierte Styrker i Nord-Europa* (AFNORTH) har sitt hovedkvarter på Kolsås i Norge, og er ansvarlig for forsvaret av Danmark, Norge, Schleswig-Holstein og Østersjø-innløpene. Sjefen (CINCNORTH) er en britisk general. De danske og norske landstridskrefter, sjøstridskrefter og taktiske luftstridskrefter og mesteparten av deres aktive reserver er øremerket for Nordkommandoen. Tyskland har stillet til rådighet én divisjon, to taktiske luft-kampenheter, samt sin Østersjø-flåte.

(c) *De Allierte Styrker i Syd-Europa* (AFSOUTH) har sitt hovedkvarter i Napoli, og kommandoens sjef (CINCOSOUTH) har alltid vært en amerikansk admiral. Kom-

mandoen er ansvarlig for forsvaret av Italia, Hellas og Tyrkia og for å sikre kommunikasjonene i Middelhavet samt i de tyrkiske territorialfarvann i Svartehavet. De disponible forband omfatter 19 divisjoner fra Tyrkia, 9 fra Hellas og 11 fra Italia, så vel som disse lands taktiske luftstridskrefter. Andre forband fra disse tre land har blitt øremerket for AFSOUTH, likeledes også den amerikanske 6. Flåte, samt sjøstridskrefter fra Italia, Tyrkia og Storbritannia. Landforsvarssystemet er basert på to adskilte kommandoer: Den sydlige, som omfatter Italia og adkomstene dit, under en italiensk sjef, og den syd-østlige, som omfatter Hellas og Tyrkia, under en amerikansk sjef. Der er imidlertid én felles luftkommando og der er én enkelt marinekommando (NAVSOUTH), ansvarlig overfor AFSOUTH, med hovedkvarter i Napoli.

En særskilt luftovervåknings-enhet, De maritime luftstridskrefter i Middelhavet (MARAIMED)¹⁾ opererer nå med italienske, britiske og amerikanske patruljefly fra baser i Tyrkia, Sicilia og Italia; franske fly deltar også i disse operasjoner. Enhetens sjef, en amerikansk kontreadmiral, er direkte ansvarlig overfor CINCOSOUTH.

Den Allierte Beredskaps-flåtestyrke for Middelhavet (NAVOCFORMED)²⁾ har bestått av minimum tre jagere, stillet til rådighet av Italia, Storbritannia og De forente stater, og tre mindre skip stillet til rådighet av andre Middelhavs-land, avhengig av operasjonsområde.

(d) *Den britiske luftforsvars-region* («United Kingdom Air Defence Region») har sitt hovedkvarter i High Wycombe i England.

(e) *ACE mobile styrke* (AMF, dvs. «ACE Mobile Force») med hovedkvarter i Seckenheim i Tyskland, har blitt satt opp med særlig henblikk på de nordlige og syd-østlige flanker. Styrken består av enheter fra syv land, og omfatter syv infanteribataljoner, en pansret oppklaringseskadron, fem artilleribatterier, helikopteravdelinger og jagerskva-

¹⁾ MARAIMED: «Maritime Air Force Mediterranean».

²⁾ NAVOCFORMED: «Naval On-Call Force for the Mediterranean».

droner for bakkestøtte, men har ingen egen lufttransport-enhet.

(II) DEN ALLIERTE ATLANTISKE KOMMANDO (ACLANT) har sitt hovedkvarter i Norfolk, Virginia, og er ansvarlig for det nord-atlantiske område fra Nordpolen til Krepens vendekrets, inklusive portugisiske kystfarvann. Øverstkommanderende er en amerikansk admiral.

I tilfelle av krig er kommandoens oppgave å delta i det strategiske slag samt å beskytte de sjøverts kommunikasjoner. Det er ingen styrker tildelt kommandoen i fredstid, unntatt Den stående atlantiske sjøstridsstyrke (STANAVFORLANT), som normalt til enhver tid består av fire skip av jagerklassen. For øvingsformål og i tilfelle av krig er imidlertid styrker av overveiende maritim karakter øremerket for oppdrag av Storbritannia, Canada, Danmark, Nederland, Portugal og De forente stater. Det er samarbeids-arrangemente mellom franske sjøstridskrefter og SACLANT's. Det er seks underordnede kommandoer; henholdsvis Den vest-atlantiske, Den øst-atlantiske, Den iberisk-atlantiske, Den atlantiske slagflåte, Ubåt-kommandoen og STANAVFORLANT. Kjernen i Den atlantiske slagflåte utgjøres av fire angreps-hangarskip som er brakt tilveie fra den amerikanske 2. Flåte; hangarskips-baserte fly sammen med rakettubåter tar seg av den kjernefysiske slagrolle.

BELGIA

Befolkning: 9 860 000.

Militærtjeneste: 10 til 12 måneder.¹⁾

Væpnede styrker i alt: 87 000 (34 100 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 54,3 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 64 465 millioner franc

(\$ 1821 millioner).²⁾

\$ 1 = 35,4 franc (1975), 38,1 franc (1974).

Hæren: 62 700, inklusive Sanitetstjenesten

(27 900 vernepliktige).

1 panserbrigade.

3 mekaniserte infanteribrigader.

(III) DEN ALLIERTE KANAL-KOMMANDO (ACCHAN) har sitt hovedkvarter i Northwood, nær London. Øverstkommanderende (CINCCHAN) er en britisk admiral. Kanalkommandoens rolle i krigstid er å øve kontroll over Den engelske kanal og den sørlige del av Nordsjøen. Mange av Belgias, Storbritannias og Nederlands mindre krigsskip er øremerket for denne kommandoen, likeledes en del maritime fly. Det er samarbeids-arrangementer med franske sjøstridskrefter. En Stående Kanalsjøstridsstyrke (STANAVFORCHAN) ble dannet 1973, og består av anti-mine-skip fra Belgia, Nederland og Storbritannia; andre interesserte nasjoner kan delta på midlertidig basis. Operativ kommando utøves av CINCCHAN.

Politiske tiltak

De politiske retningslinjer som NATO-medlemmene i 1967 ble enige om, omfatter begrepet politisk varslingsstid i en krise-situasjon samt muligheten av å skjelve mellom en fiendes militære evne og hans politiske hensikter. Den strategiske doktrine som ble definert av DPC (dvs. Forsvarsplanlegningskomitéen) i desember 1967 går ut på at angrep mot NATO-territorium skal møtes på dertil egnede styrke-nivåer, inklusive kjernefysiske våpen.

3 oppklaringsbataljoner.

3 motoriserte infanteribataljoner.

1 fallskjerm-commando regiment.

3 artilleribataljoner.

5 ingeniørbataljoner (3 felt-, 1 bro- og 1 park-bataljon).

2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med 8 *Honest John*.

1) Vernepliktige tjenestegjør 10 måneder hvis de er stasjonert i Tyskland, 12 måneder hvis de tjenestegjør i Belgia.

2) NATO-definisjon. For jevnføring av NATO's og de nasjonale definisjoner, se *The Military Balance 1974-1975* (internasjonale utgave), s. 102-103.

2 bakke-til-luft rakettabataljoner med 24 *HAWK*
4 skvadroner med 75 *Alouette II* helikoptre og 11
Do-27.

334 *Leopard*, 124 M-47 middelstunge stridsvogner,
133 *Scorpion*, 62 M-41 lette stridsvogner; 1300
M-75, *Spartan* og AMX pansrede personell-
kjøretøyer; 29 105mm, 15 203mm haubitser;
95 M-108 105mm, 26 M-44, 41 M-109 155mm og
11 M-110 203mm selvdrevne haubitser; 130mm,
57mm og 92 *Scimitar* selvdrevne luftvern-
kanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter
(er i ferd med å bli erstattet med Lance);
HAWK bakke-til-luft raketter (19 *Scimitar*, 80
JPZ 4-5 selvdrevne panservernkanoner,³⁾ 35
Gepard selvdrevne luftvernkanoner, 105 *Striker*
selvdrevne styrte panservernvåpen (er bestilt).

DEPLOYERING: Tyskland: 32 000; 1 korps-
hovedkvarter, 1 divisjonshovedkvarter, 1 pansret
og 2 mekaniserte infanteribrigader.

Reserver: 30 000 øvede mannskaper: 1 mekanisert
brigade, 1 motorisert infanteribrigade.

Marinen: 4 200 (1 300 vernepliktige).

7 havgående minesveipere/minejegerfartøyer.

9 minesveipere/minejagerfartøyer for operasjoner
på kysten.

14 innenskjærs minesveipere.

2 støttfartøyer (1 med 1 lett helikopter).

2 HSS-1 og 3 *Alouette III* helikoptre.

(4 eskortefartøyer for anti-ubåt krigføring er be-
stilt.)

Reserver: 7 600.

Luftvåpenet: 20 100 (4 900 vernepliktige;

144 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.

3 jagerbomberskvadroner med 54 *Mirage VBA*.

2 allværsjagerskvadroner med 36 F-104G.

1 rekognoseringskvadron med 18 *Mirage VBR*.

3 transportskvadroner med 12 C-130H, 2 DC-3, 9
Pembroke, 2 *Falcon 20* og 4 DC-6A/B.

1 søke- og redningsskvadron med 5 HSS-1 og 5
S-58 helikoptre.

7 bakke-til-luft rakettskvadroner⁴⁾ med 14 *Nike*
Hercules.

(116 F-16, 5 *Sea King* og 3 HS-748 er bestilt.)

Paramilitære styrker: 15 000 Gendarmeri-tropper
med 62 FN panserbiler, 5 *Alouette II*, 5 *Puma*
helikoptre.

STORBRITANNIA

Befolkning: 56 460 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 345 100 (inklusive 14 600
kvinner samt 8 900 mannskaper vervet utenfor
Storbritannia).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 188,2 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: £ 4548 millioner

(\$ 9974 millioner).

\$ 1 = £ 0,456 (1975), £ 0,419 (1974).

Strategiske styrker:

SLBM: 4 atomdrevne undervannsbåter med ballis-
tiske raketter (SSBN), hver med 16 *Polaris*
A-3 raketter.

Tidlig varslingsystem mot ballistiske raketter
(BMEWS), stasjon i Fylingdales.

Hæren: 174 900 (inklusive 5 800 kvinner og 7 700
mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

14 panserregimenter.

5 pansrede oppklaringsregimenter.

47 infanteribataljoner.

3 fallskjermataljoner.

5 Gurkha-bataljoner.

1 regiment for spesielle luftoperasjoner.⁵⁾

2 regimenter med *Honest John* bakke-til-bakke
raketter og 203mm selvdrevne haubitser.

23 øvrige artilleriregimenter.

1 bakke-til-luft raketregiment med 12 *Thunder-*
bird.

13 ingeniør-regimenter.

6 «Army aviation» regimenter.

900 *Chieftain* middelstunge stridsvogner, 180 FV-
101 *Scorpion* lette stridsvogner; *Saladin* panser-
vogner; *Ferret*, *Shorland* patruljevogner; FV-432,
Saracen panserede personellkjøretøyer (*Scimitar*,
Spartan, *Fox* og *Striker* pansrede kampkjøretøyer
er i ferd med å tas i bruk); 105mm *Abbot* og
M-107 175mm selvdrevne kanoner; M-109
155mm selvdrevne haubitser; 12 M-110 203mm
selvdrevne haubitser; 105mm berg-haubitser (blir
erstattet med 105mm lette kanoner); 84mm
Carl Gustav rekylfrie panservernkanoner, 120mm

³⁾ JPZ 4-5, som her benevnes «selvdreven pan-
servernkanon», er et pansret kampkjøretøy av den
type som stundom også benevnes «stridsvognsøde-
legger» er utstyrt med en 90mm kanon. (o. anm.)

⁴⁾ Skjønt originalutgaven benytter uttrykket (SAM)
«squadron», er formodentlig «batteri» her en mer
korrekt betegnelse. (overs. anm.)

⁵⁾ Special Air Service, SAS.

rekylfrie kanoner: *Vigilant* og *Swingfire* styrte panservernvåpen; L-40/70 luftvernkanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter (36 *Lance* er bestilt); *Blowpipe*, *Rapier*, *Thunderbird* bakke-til-luft raketter.

20 Beaver lette fly; 120 *Scout*, 9 *Alouette II*, 175 *Sioux*, 40 *Gazelle* helikoptre (*Lynx* og 100 *Gazelle* helikoptre er bestilt).

DEPLOYERING OG ORGANISASJON: 6)

Storbritannia: Det Forente Kongerikes Landstridskrefter («United Kingdom Land Forces» – UKLF): Den Mobile Styrke («United Kingdom Mobile Force» – UKMF): 1 divisjon bestående av 3 brigader; den Felles Luftbårne Kampstyrke («Joint Airborne Task Force» – JATFOR): 1 fallskjermbrigade bestående av 2 bataljoner; ACE Mobile Styrke (land-komponenten): 1 bataljonsgruppe og støtte-elementer: 1 regiment for spesielle luftoperasjoner, 1 Gurkha-infanteribataljon. Hovedkvarteret for Nord-Irland med 3 infanteribrigader, 1 pansret oppklaringsregiment, 4 infanteribataljoner, 13 avdelinger i infanterirollen (inkl. 1 Royal Marine Commando), 2 militærpolitiregimenter, 1 ingeniør-skvadron. 7)

Tyskland: 8) Britiske Rhin-Armé («British Army of the Rhine» – BAOR): 55 500: 1 armékorps-hovedkvarter, 3 divisjonshovedkvarter, 5 pansrede brigader, 1 mekanisert brigade, 2 artilleribrigader (inkl. *Thunderbird* bakke-til-luft rakett regiment), 2 pansrede oppklaringsregimenter. Berlin: 3 000: 1 infanteribrigade.

Singapore: 1 brigadestab, 1 infanteribataljonsgruppe, forsyningsstøtte (alt i ferd med å trekkes ut).

Brunei: 1 Gurkha-bataljon (i ferd med å trekkes ut).

Hong Kong: 9 300; 1 pansret oppklaringseskadron, 2 brigader med 2 britiske og 3 Gurkha-infanteribataljoner, 1 artilleriregiment, selvdrevne enheter (garnisonen i ferd med å bli redusert).

Kypros: 1 infanteribataljonsgruppe, 1 pansret oppklaringsregiment (minus 1 eskadron) som del av FN-styrken (UNFICYP); 2 infanteribataljoner, 1 pansret oppklaringseskadron i garnison i de såkalte Suverene Base-områder.

Oman: Trenings-team samt artilleri- og ingeniørdetajementer (dvs. løsrevne underavdelinger).

Gibraltar: 1 infanteribataljon.

Belize: 1 infanteribataljon (minus 1 kompani).

Reserver: 108 500 Regulære reserver; 53 300 i Territorialhæren og Den Frivillige Reserve; 7 700 i Ulster Forsvarsregiment.

Marinen: 76 100 (inklusive Flåtens Luftvåpen, marineinfanterikorpset «Royal Marines», 3 700 kvinner samt 800 mannskaper vervet utenfor Storbritannia); 77 større overflate kampfartøyer.

Angreps-undervannsbåter:

8 atomdrevne, 20 dieseldrevne.

Overflateskip:

1 hangarskip (med 30 fly, 6 helikoptre).

2 amfibiehangarskip⁹⁾ (1 med *Seacat* overflate-til-luft raketter, hver med 20 helikoptre).

2 amfibieskip¹⁰⁾ med *Seacat* overflate-til-overflate raketter.

2 kryssere med 4 *Sea King* helikoptre, *Seacat* overflate-til-overflate raketter.

10 jagere (6 med *Seaslug* og *Seacat* overflate-til-luft raketter, 2 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter og 2 med *Seacat*; 3 har også *Exocet* overflate-til-overflate raketter og *Ikara* anti-ubåt raketter), hver med 1 helikopter for anti-ubåt krigføring.

60 fregatter: 38 for generelle oppdrag (37 med 1 helikopter, 35 med *Seacat* og 3 med *Ikara*); 15 for anti-ubåt krigføring (9 med *Seacat* og 1 helikopter); 3 for luftvern; 4 for flyledelse.

37 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.

6 innenskjærs minesveipere.

12 patrulje/kystforsvars-fartøyer.

6 landgangsskip, 42 landgangsfartøyer.

2 luftputefartøyer (SRN-6, BH-N7).

Inkludert i ovenstående er 3 atomdrevne og 4 dieseldrevne undervannsbåter, 10 fregatter og 3 minesveipere, i reserve eller som undergår overhaling. (3 atomdrevne undervannsbåter, 1 krysser for anti-ubåtkrigføring, 5 jagere, 5 fregatter og 3 patruljefartøyer er under bygging).

6) Hærorganisasjonen i Rhin-Arméen (BAOR) og UKLF skal endres vesentlig, idet man avskaffer brigaden som kommando-nivå. Betinget av nærmere utprøving vil BAOR få 4 panserdivisjoner hver bestående av 5 kampgrupper (satt opp av 2 panserregimenter og 3 infanteribataljoner) og 1 infanteristyrke bestående av 3 infanteribataljoner; de to artilleribrigader vil bli 1 artilleridivisjon. I UKLF vil divisjonen, JATFOR og fallskjermbrigaden utgå, mens regulære og reserve-enheter vil gå inn i oppsetninger etter mønster av BAOR.

7) Formodentlig tilsvarende et ingeniørkompani. (overs. anm.)

8) Enkelte enheter fra BAOR og fra UKLF tjenestegjør etter tur perioder på opptil 6 måneder i Nord-Irland. Det berørte antall mannskaper er gjennomsnittlig 4000.

9) Betegnelse brukt i originalutgaven er «commando carrier». (overs. anm.)

10) Betegnelse brukt i originalutgaven er «assault ship». (overs. anm.)

Flåtens Luftvåpen:

- 1 angrepsskvadron med 14 *Buccaneer* S2 (med *Martel* luft-til-overflate raketter).
 - 1 luftforsvarsskvadron med 12 *Phantom* FG1.
 - 1 skvadron for tidlig luftvarsling med 4 *Gannet*.
 - 10 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring: 5 med 30 *Sea King*, 2 med 48 *Wasp*, 3 med *Gazelle*, *Wessex*, *Wasp* og *Sea King*.
 - 2 søke- og redningsskvadroner og 4 flights¹¹⁾ med *Whirlwind*, 1 flight med *Wessex* helikoptre.
 - 4 støtte- og forsynings-helikopterskvadroner med *Wessex*.
- (13 *Sea King*, 20 *Gazelle* og 35 *Lynx* helikoptre er bestilt).

Marineinfanteri-korpset («Royal Marines»): 7 800.
 1 commando-brigade med 4 commandos; 120mm rekylfrie kanoner; *Blowpipe* bakke-til-luft raketter; SRN-6 Mk5 luftputefartøyer.

DEPLOYERING:

- Malta:** 1 commando (skal trekkes ut mellom 1. april 1977 og 31. mars 1979).
- Falklandsøyene:** 1 detasjement.

Reserver: (Sjøstridskrefter samt Marineinfanteri): 28 000 regulære og 8 300 frivillige.

Luftvåpenet: 94 100 (inkl. 5 100 kvinner og 400 mannskaper vervet utenfor Storbritannia); ca. 500 kampfly.

- 6 angrepsskvadroner med 50 *Vulcan* B2.
- 3 angrepsskvadroner med *Buccaneer* (ytterligere 1 er i ferd med å settes opp).
- 2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med *Phantom* FGR2.
- 4 nærstøtteskvadroner med 48 *Harrier*.
- 3 nærstøtteskvadroner med 60 *Jaguar*.
- 9 avskjæringsjagerskvadroner: 6 med *Lightning*, 3 med *Phantom* FG1/FGR2.
- 5 rekognoseringskvadroner: 1 med 10 *Vulcan* SR2; 2 med *Phantom* FGR2; 2 med *Canberra* PR7/9.
- 1 skvadron for tidlig luftvarsling med 12 *Shackleton*.
- 5 maritime rekognoseringskvadroner med 35 *Nimrod* (ytterligere 8 er bestilt). (Kampflyskvadronene har 6–8 fly).
- 4 tankflyskvadroner med 24 *Victor* K1A/K2.
- 4 strategiske transportskvadroner: 1 med 13 VC-10, 1 med 10 *Belfast*, 2 med 15 *Britannia*.¹²⁾
- 7 taktiske transportskvadroner: 6 med 66 C-130, 1 med *Andover*.
- 5 lette kommunikasjonsskvadroner med HS-125,

Andover, *Devon*, *Pembroke*; *Whirlwind* helikoptre.

- 9 helikopterskvadroner: 2 taktiske transportskvadroner med 26 *Puma* HC-1, 4 med 60 *Wessex* HC-2, 3 søke- og redningsskvadroner med *Whirlwind* HAR-10.

- 2 *Bloodhound* bakke-til-luft rakettskvadroner.

(*Jaguar* jagerfly for angrep mot bakkemål, *Hawk*, *Bulldog* øvingsfly, *Commando* helikoptre er bestilt.)

Der er 12 felt- og luftforsvarsskvadroner fra Det Kongelige Luftvåpenregiment (RAF Regiment), 1 med *Tigercat*, 3 med *Rapier* bakke-til-luft raketter (ytterligere 1 er i ferd med å settes opp) og 2 med L40/70 luftvernkanoner.

DEPLOYERING:

Det Kongelige Luftvåpen («Royal Air Force – RAF») omfatter en operativ hjemmekommando («Strike Command») som er ansvarlig for den såk. United Kingdom Luftforsvarsregion, samt 2 oversjøiske kommandoer: Det Kongelige Luftvåpen (RAF) Tyskland (8 600), og Det Nære Østen Luftvåpen.

Tyskland: 3 skvadroner med *Phantom* FGR2, 2 skvadroner med *Buccaneer*, 2 skvadroner med *Lightning*, 1 skvadron med *Jaguar*, 3 skvadroner med *Harrier*, 1 skvadron med *Wessex*; 3 *Rapier* bakke-til-luft rakettskvadroner, 2 feltskvadroner fra RAF-regimentet.

Gibraltar: Detasjement med *Hunter*.

Det Nære Østen: Kypros: detasjementer med *Vulcan*, *Lightning* og *Hercules*; 1 skvadron med *Whirlwind*; 1 skvadron fra RAF-regimentet.

Malta: 1 skvadron med *Nimrod*, 1 skvadron med *Canberra*.

Det Fjerne Østen: Hong Kong og Singapore: 2 helikopterskvadroner med *Wessex*, 1 detasjement fra RAF-regimentet.

Belize: detasjement fra RAF-regimentet.

Reserver: 31 600 regulære; ca. 300 frivillige.

¹¹⁾ Flight (brukes også på norsk): En underavdeling under skvadron. (Benevnes på norsk undertiden også «ving», som imidlertid ikke må forveksles med den engelske betegnelse «wing» = taktisk luftregiment). (overs. anm.)

¹²⁾ Transportflyflåten skal innen tidlig i 1976 skjæres ned fra 110 til 57 fly, idet *Britannia*- og *Andover*-skvadroner blir oppløst mens de operative VC-10 og *Hercules*-fly blir redusert med 26 stk.

CANADA

Befolkning: 22 290 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 77 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ US 143,5 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: \$ Can. 2798 millioner

(\$ US 2665 millioner).

\$ US 1 = \$ Can. 1,05 (1975),

\$ Can. 0,972 (1974).

Hæren: (Landstridskreftene): 28 000.¹³⁾

Den Mobile Kommando (samtlige elementer ca. 18 800).

1 luftbårent regiment.

3 stridsgrupper som hver omfatter:

3 infanteribataljoner.

1 oppklaringsregiment.

1 lett artilleriregiment bestående av 2 batterier. Støtteenheter.

330 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 820 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 120 *Ferret* panservogner; 60 105mm berghaubitser, 50 105mm haubitser, 50 M-109 selvdrevne haubitser; 800 *Carl Gustav* rekylfrie panservernkanoner, 138 106mm rekylfrie kanoner; SS-11, *ENTAC*, 150 *TOW* styrte panservernvåpen; CL-89 «drone»; 40mm luftvernkanoner; 100 *Blowpipe* bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING:

En gruppe er beregnet for operasjoner i Europa, en del av den (en lufttransportabel bataljonsgruppe) for bruk i AMF (dvs. ACE Mobile Styrker, jfr. foran – overs. anm.). De øvrige grupper bidrar til det nordamerikanske bakkeforsvar, samt til FN-oppsetninger.

Europa: En mekanisert kampgruppe på 2800 mann, med 32 *Centurion* middelstunge stridsvogner, 375 M-113 pansrede personell/oppklaringskjøretøyer, 18 M-109 155mm selvdrevne haubitser og 14 CH-136 *Kiowa* helikoptre.

Kypros (UNFICYP): 520.

Egypt (UNEF): 990

Syria (UNDOF): 160.

Reserver: ca. 15 000.

Marinen: 14 000.¹³⁾

3 undervannsbåter (fhv. britiske *Oberon*-klasse).

4 helikopterbærende jagere for anti-ubåt krigføring med 2 CHSS-2 *Sea King* helikoptre og 2 *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.

16 fregatter for anti-ubåt krigføring, 8 med 1 helikopter, 4 med *ASROC*.

6 kystgående eksortefartøyer.

3 støttefartøyer med 3 CHSS-2 helikoptre, 2 med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.

1 depotskip (fhv. eskortefartøy).

4 væpnete fartøyer for anti-ubåt krigføring.

Maritime fly:

4 maritime rekognoseringskvadroner med 32 CL-28 *Argus* (vil bli 26).

2 kvadroner med 14 CS-2F-3 *Tracker*.

2 kvadroner for anti-ubåt krigføring med 24 *Sea King* helikoptre.

4 kvadroner for diverse (støtte-, forsynings- og transportmessige) oppdrag med 6 T-33, og CH-135 *Twin Huey*.

Øvingssfly omfatter 5 *Argus*, 2 *Trecker*, 7 *Sea King*.

DEPLOYERING:

Atlantehavet: 3 undervannsbåter, 15 overflatekampfartøyer.

Stillehavet: 10 overflatekampfartøyer.

Reserver: Ca. 2 700.

Luftvåpenet: (Luftstridskreftene): 35 000;

112 kampfly.¹³⁾

Den Mobile Kommando:

2 taktiske jagerskvadroner (til bruk i AMF) med 20 CF-5.

6 helikopterskvadroner med CH-135 *Twin Huey*, CH-113A *Labrador*, 8 CH-118 *Iroquois*, CH-136 *Kiowa*.

Luftforsvarskommandoen (den kanadiske komponent av NORAD): 8 200.

3 avskjæringsjagerskvadroner med 44 CF-101B/C.

1 øvingsskvadron for elektronisk krigføring med 30 CF-100 og T-33.

4 hoved- og 18 støtte-stasjoner av den såkalte «Distant Early Warning (DEW) Line», dvs. linjen for tidlig fjernvarsling.

25 stasjoner for langtrekkende radar (den såk. «Pine Tree Line»).

¹³⁾ De kanadiske Væpnede Styrker ble i 1968 slått sammen (unified). De respektive styrker som her er oppgitt henholdsvis for Hæren, Marinen og Luftvåpenet, er kun tilnærmet.

1 SAGE¹⁴⁾ kontrollsenter.

Lufttransportkommandoen: 6 200.

1 skvadron med 5 Boeing 707-320C transport/tankfly.

2 skvadroner med 24 C-130E/H *Hercules*.

4 transport-/søke- og redningsskvadroner med 14 CC-115 *Buffalo*, 8 CC-138 *Twin Otter*, og 9 CH-113 *Labrador* helikoptre.

1 lett transportskvadron med 7 CC-109 *Cosmopolitan*, og 7 *Falcon 20*.

(2 C-130H transportfly og 8 CH-47C *Chinook* helikoptre er bestilt.)

DEPLOYERING:

Europa: 2 300; 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 48 CF-104D.

Reserver: Ca. 700; 7 skvadroner, 35 *Otter* lette transportfly.

DANMARK

Befolkning: 4 680 000.¹⁵⁾

Militærtjeneste: Frivillig; 9 måneders verneplikt for Tilleggsstyrken.

Væpnede styrker i alt: 34 400.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 31,4 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 5 200 millioner kroner (\$ 951 millioner).

\$ 1 = 5,47 kroner (1975), 5,99 kroner (1974).

Hæren: 21 500.

3 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 oppklaringseskadron, 1 ingeniørkompani samt støtteenheter.

2 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 ingeniørkompani samt støtteenheter.

1 selvstendig oppklaringsbataljon.

Noen selvstendige motoriserte infanteribataljoner.

200 *Centurion* middelstunge stridsvogner, 48 M-41 lette stridsvogner; 650 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 24 155mm kanoner; 144 105mm, 96 155mm, 12 203mm¹⁶⁾ haubitser; 72 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *Redeye (Hamlet)* bakke-til-luft raketter; 12 Hughes CH-6A helikoptre, 22 C-18C; 12 KZ VII lette fly (110

Leopard middelstunge stridsvogner, 58 *TOW* styrte panservernvåpen er bestilt).

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 432.

Reserver: Tilleggsstyrken 4 500, kan innkalles på øyeblikkelig varsel; Felthærens reserve 41 000; Den Regionale Forsvarsstyrke 24 000, med 21 infanteribataljoner, 7 artilleribataljoner, panservern-eskadroner, støtteenheter; Hærens Hjemmevern 52 000.

Marinen: 5 800.

6 kystgående undervannsbåter (2 tyske U-4-klasse).
2 fregatter (med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter).

4 fiskeribeskyttelsesfartøyer, hver med 1 helikopter.

3 kystgående eskortefartøyer (korvetter).

10 motortorpedobåter.

5 kystgående mineleggere (ytterligere 2 er bestilt).

8 minesveipere.

31 patruljefartøyer.

8 *Alouette II* helikoptre.

(3 korvetter, 10 hurtiggående patruljebåter er bestilt).

Reserver: 4 500. Sjø-Hjemmevernet 4 600.

Luftvåpenet: 7 100: 123 kampfly.

1 jagerbomberskvadron med 20 F-35XD *Draken*.

2 jagerbomberskvadroner med 40 F-100D/F.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 25 F-104G og 15 CF-104G.

1 rekognoseringskvadron med 23 RF-35XD *Draken*.

1 transportskvadron med 8 C-47, C-54 (i ferd med å skiftes ut med 3 C-130H).

1 søke- og redningsskvadron med 8 S-61 helikoptre.

4 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Nike Hercules*.

4 bakke-til-luft rakettskvadroner med *HAWK*.

(48 F-16, 5 TF-35 *Draken* og 32 Saab MFI-17 er bestilt).

Reserver: 8 000; Luftvåpenets Hjemmevern 11 500.

¹⁴⁾ SAGE («Semi-Automatic Ground Environment»): Betegnelsen på det integrerte kommando- og kontrollsystem for det nord-amerikanske aktive luftforsvaret (NORAD), jfr. foran under De for-ente stater. (overs. anm.)

¹⁵⁾ Det oppgitte tall er åpenbart feilaktig, jfr. f.eks. det tall som gjengis i *Militærbalansen 1974-1975*, s. 24. (Danmarks folkemengde er for tiden i virkeligheten ca. 5,1 millioner.). (overs. anm.)

¹⁶⁾ Med leveringsevne for både konvensjonelle og kjernefysiske stridsladninger, men det finnes ikke kjernefysiske stridshoder på dansk jord.

FRANKRIKE

Befolkning: 52 470 000.

Militærtjeneste: 12 måneder.

Væpnede styrker i alt: 502 500 (271 300 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 270,8 milliarder.

Forsvarsbudsjett 1975: 43 786 millioner franc

(\$ 10 838 millioner).

\$ 1 = 4,04 franc (1975), 4,83 franc (1974).

Strategiske styrker:

SLBM: 3 atomdrevne undervannsbåter med ballistiske raketter (SSBN), hver med 66 16 MSBS M-1/-2 raketter (en fjerde vil være operativ i 1975).¹⁷⁾

TRBM: 2 skvadroner, hver med 9 SSBS S-2 raketter.

Fly:

9 skvadroner med 36 *Mirage IV A* bombefly.

3 skvadroner med 11 KC-135F tankfly.

16 *Mirage IV A* bombefly i reserve.

Hæren: 331 500, inklusive Hærens flyvåpen (216 000 vernepliktige).

5 mekaniserte divisjoner.

1 luftbåren divisjon bestående av 2 brigader.

1 lufttransportabel motorisert brigade.

2 alpejeger-brigader.

14 panservogn-regimenter.

2 motoriserte infanteriregimenter.

2 fallskjermataljoner.

20 infanteribataljoner.

4 bakke-til-bakke raketregimenter, 2 med 12 *Pluton*, 2 med 8 *Honest John*,¹⁸⁾ sistnevnte erstattes med *Pluton* innen utgangen av 1975.

4 bakke-til-luft raketregimenter; 3 med 60 *HAWK*, 1 med *Roland*.

950 AMX-30 middelstunge stridsvogner, 1 120 AMX-13 lette stridsvogner; ca. 950 pansrede kampkjøretøyer, inkl. 620 Panhard EBR tunge og AML lette panservogner; PV-90, 150 AMX-10 pansrede personellkjøretøyer; 75mm, 105mm, Modell 56 105mm berghaubitser; CGT 155 selvdrevne kanoner; AMX 105mm og 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 57mm, 75mm og 105/6mm rekylfrie kanoner; 20mm selvdrevne luftvernkanoner, 30mm to-rørs selvdrevne luftvernkanoner, 40mm luftvernkanoner; *STRIM*, *Milan*, SS-11/-12, *HOT*, *Harpon* styrte panservernvåpen; *Pluton*, *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *Roland* og *HAWK* bakke-til-luft raketter.

Hærens flyvåpen (ALAT): 3 700.

2 grupper, 6 divisjoner og 7 regionale kommandoer.

85 Bell, 197 *Alouette II*, 77 *Alouette III*, 131 SA-330 *Puma*, 60 SA-341 *Gazelle* helikoptre (40 *Gazelle*, 10 *Puma* er bestilt).

207 lette fly.

DEPLOYERING (inkl. Marinen og Luftvåpenet): *Manøverstyrkene* (Forces de Manoeuvre):

Første Armé: 58 000, 2 mekaniserte divisjoner, 1 bakke-til-bakke raketbataljon i Tyskland; 3 mekaniserte divisjoner i støtterolle i Frankrike; Berlin: 2 000.

Det Operative Territorialforsvar (Défense Opérationnelle du Territoire – DOT): Ca. 52 000 inklusive 2 alpejeger-brigader, 21 infanteribataljoner, 3 panservogn-regimenter, 1 artilleriregiment. Mobilisering ville bringe styrken opp i 90 bataljoner i alt.

Styrker for tjeneste utenlands:

Den strategiske reserve (Force d'Intervention): 1 luftbåren divisjon (2 brigader); 1 lufttransportabel motorisert brigade.

Styrker stasjonert utenlands:

Afars- og Issas-territoret: 2 000 infanteritropper, 3 fregatter.

Réunion: 4 000, 1 infanteribataljon, 1 jager, 3 minesveipere, landgangsfartøy.

Andre steder i Afrika: ca. 4 000.

Stillehavsterritoriene: 2 bataljoner.

Karibiske område: 1 bataljon.

Reserver: Ca. 400 000.

Marinen: 69 000 (16 500 vernepliktige) (inklusive Marinens flyvåpen); 47 større overflatekrigsskip.

19 undervannsbåter (ytterligere 4 under bygging).

2 hangarskip (hver med 40 fly).

2 kryssere (1 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter og *Masurca* overflate-til-luft raketter; 1 med 8 tunge helikoptre for anti-ubåt krigføring).

19 jagere (2 med *Masurca* overflate-til-luft raketter og *Malafon* anti-ubåt raketter, 4 med *Tartar* overflate-til-luft raketter, 4 for generelle formål; (ytterligere 2 vil settes i tjeneste i 1975).

24 fregatter (ytterligere 3 settes i tjeneste i 1975).

27 patruljefartøyer (1 med SS-11 overflate-til-overflate raketter).

¹⁷⁾ Ytterligere 1 SSBN er under bygging; bygging av en sjette er under vurdering.

¹⁸⁾ De kjernefysiske stridshoder som var underlagt et «dobbeltnøkkel-system» med De forente stater, ble trukket tilbake i 1966.

- 8 havgående, 33 kystgående minesveipere.
- 5 minejegerfartøyer.
- 7 landgangsskip og 15 landgangsfartøyer.

Marinens Flyvåpen: 13 000.

- 2 jagerbomberskvadroner med 24 *Etendard* IVM.
 - 2 avskjæringsjagerskvadroner med 24 F-8E (FN) *Crusader*.
 - 2 skvadroner for anti-ubåt krigføring med 24 *Alizé*.
 - 5 maritime rekognoseringskvadroner med 26 *Atlantic* og 10 P-2.
 - 1 rekognoseringskvadron med 12 *Etendard* IV-P.
 - 2 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring med 15 *Super Frelon*, 16 HSS-1 og 9 *Alouette* III.
 - 2 søke- og redningskvadroner med *Alouette* II/III.
 - 3 helikopterskvadroner med 17 *Alouette* II, 25 *Alouette* III.
 - 9 kommunikasjonsskvadroner med DC-4, C-47 fly, HSS-1, *Alouette* II/III, *Super Frelon* helikoptre samt 3 øvingsskvadroner.
- Marineinfanteri*: 1 bataljon.

Reserver: Ca. 50 000.

Luftvåpenet: 102 000 (38 800 vernepliktige); 461 kampfly.

Luftforsvarskommandoen (CAFDA): 9 000.

- 9 avskjæringsjagerskvadroner, 3 med 45 *Mirage* IIIC, 3 med 45 *Mirage* F1 og 3 med *Super Mystère* B-2.
- Automatisk *STRIDA II* luftforsvarssystem.
- (110 *Crotale* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Det taktiske luftvåpen (FATAC – inndelt i 1. og 2. CATA): 13 500.

- 18 jagerbomberskvadroner, 8 med 120 *Mirage* IIIE, 2 med 30 *Mirage* VF, 4 med 56 F-100D og 4 med 60 *Jaguar*.
- 1 lett bombeflyskvadron med 15 *Vautour* (er i ferd med å inndras).
- 3 rekognoseringskvadroner med 45 *Mirage* IIIR/RD.

Lufttransportkommandoen (COTAM): 7 400.

- 8 taktiske transportskvadroner: 3 med 50 Transall C-160 og 4 med 120 Nord 2501 *Noratlas*.
- 2 tunge transportskvadroner med 4 DC-6B, 3 DC-8.
- 1 transportskvadron med 93 H-34 og *Alouette* II/III.

Paramilitære styrker: 73 000 Gendarmeri-tropper.

FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND

Befolkning: 62 600 000 (inklusive Vest-Berlins befolkning).

Militærtjeneste: 15 måneder.

Væpnede styrker i alt: 495 000 (227 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 388,8 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: DM 29 900 millioner (\$ 12 669 millioner).

\$ 1 = DM 2,36 (1975), DM 2,56 (1974).

Hæren: 345 000 (177 000 vernepliktige).

16 panserbrigader.

12 pansrede infanteribrigader.

3 motoriserte infanteribrigader.

2 fjell-brigader.

3 luftbårne brigader.

(Organisert i 3 korps og 12 divisjoner: 4 pansrede div., 4 pansrede infanteridiv., 2 «Jäger»-div., 1 fjell-div. samt 1 luftbåren div.).

11 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Honest John*.

4 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Sergeant*.

3 armé-luftkommandoer, hver med 1 lett og 1 middelstunget transportregiment.

Territorialhæren: (Styrke i fredstid 63 000 (30 000 vernepliktige), mobiliseringsstyrke 504 000): 3 Territorial-kommandoer hver bestående av 5 Militærdistrikter. 5 Hjemmeforsvars-enheter av brigades størrelse er i ferd med å settes opp. I støtte-rollen er 4 forsynings-støtte kommandoer, 1 sambands-brigade og 2 sambandsregimenter samt 2 ingeniørregimenter. Territorialhæren sørger for forsvars-enheter, sambands-, politi- og service-avdelinger ved mobilisering.

1 400 M-48A2, 2 300 *Leopard* middelstunget stridsvogner; 660 MS-30, 2 100 *Marder*, 1 600 Hotchkiss PZ 4-5 og 3 350 M-113 pansrede personellkjøretøyer, 770 pansrede kampkjøretøyer for panservern med 90mm kanon¹⁹⁾ og 350 med SS-11 styrte panservernvåpen; 280 105mm, 80 155mm haubitser; 600 155mm, 80 203mm selvdrevne haubitser; 150 175mm selvdrevne kanoner; 210 *LARS* 110mm multiple (dvs. fler-rørs) rakettkastere; 1 000 20mm, 310 40mm, 500 30mm selvdrevne luftvernkanoner; 1 000 *Redeye* bakke-til-luft raketter; *Cobra*, *Milan*, *TOW* styrte panservernvåpen; 70 *Honest John*, 20 *Sergeant* bakke-

¹⁹⁾ Det dreier seg her formodentlig om JPZ 4-5, (Jagdpanzer 4-5) som under avsnittet om Belgia blir benevnt «selvdreven panservernkanon». Jfr. også uttrykket «stridsvognsødelegger». (overs. anm.)

til-bakke raketter; 200 UH-1D og 240 *Alouette II* helikoptre, CL-89 «drone»-fly. (400 M-113, *Geopard* selvdrevet luftvern, 26 *Lance* er bestilt).

Reserver: 1 056 000: 615 000 i felthæren, 441 000 i Territorialhæren.

Marinen: 39 000, inklusive Marinens flyvåpen (11 000 vernepliktige).

24 kystgående undervannsbåter (ytterligere 5 er bestilt for 1976).

11 jagere (3 med *Tartar* overflate-til-luft raketter).
6 hurtiggående fregatter.

5 fregatter/patroljefartøyer for anti-ubåt krigføring.

10 hurtiggående forsyningskip.

57 mine mottiltak skip (inklusive 16 kystgående, 21 hurtiggående, 18 innenskjærs).

38 patroljefartøyer (16 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter).

19 landgangsfartøyer.

Marinens flyvåpen: 6 000.

3 jagerbomberskvadroner med 96 F-104G.

1 rekognoseringskvadron med 25 RF-104G.

2 maritime rekognoseringskvadroner med 20 Br-1150 *Atlantic*.

1 søke- og redningshelikopterskvadron med 21 *Sea King* Mk 41.

2 skvadroner for diverse (støtte-, forsynings- og transport-) formål med 20 Do-28 og 15 H-34G.

Reserver: 27 000.

Luftvåpenet: 111 000 (39 000 vernepliktige);
444 kampfly.

17 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 4 med 60 F-4F, 8 med 144 F-104G; 5 med 102 G-91 (skal erstattes med *Alpha Jet*).

4 allværsjagerskvadroner med 60 F-104G.

1 avskjæringsjagerskvadron med 18 F-104G.

4 rekognoseringskvadroner med 60 RF-4F.

5 transportskvadroner med 76 Transall C-160.

4 helikopterskvadroner med 105 UH-1D.

8 bakke-til-bakke rakettkvadroner med 72 *Pershing*.

24 bakke-til-luft rakettkvadroner med 216 *Nike Hercules*.

36 bakke-til-luft rakettkvadroner med 216 *HAWK*.

4 flykontroll og varslingsregimenter.

Reserver: 100 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensepoliti.

HELLAS

Befolkning: 9 020 000.

Militærtjeneste: 24 måneder.

Væpnede styrker i alt: 161 200 (112 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 18,6 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 31 678 millioner drachmer (\$ 1 035 millioner).

\$ 1 = 30,6 drachmer (1975),
29,9 drachmer (1974).

Hæren: 121 000 (85 000 vernepliktige).

1 panserdivisjon.

11 infanteridivisjoner (8 på kadre-styrke).

13 selvstendige infanteribrigader (på på kadre-styrke).

1 fallskjerm-commando-brigade.

2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med 8 *Honest John*.

1 bakke-til-luft rakettbataljon med 12 *HAWK*.

4 skvadroner av hærens flyvåpen.

300 M-47, 500 M-48, 60 AMX-30 middelstunge stridsvogner; 200 M-24, M-41 lette stridsvogner; M-8, M-20 panservogner; M-59 og M-113 panserede personellkjøretøyer; 175mm selvdrevne kanoner; 600 25-punds, 105mm, 200 155mm (hvorav noen selvdrevne) og noen 203mm haubitser; 57mm, 75mm og 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; 40mm, 75mm, 90mm luftvernkanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *HAWK* bakke-til-luft raketter; 2 *Aero Commander*, 50 Cessna U-17, 20 L-21, 5 Bell 47B helikoptre (130 AMX-30 og *Milan* styrte panservernvåpen er bestilt).

Reserver: Omkring 230 000.

Marinen: 17 500 (11 000 vernepliktige).

7 undervannsbåter.

11 jagere.

4 eskortejagere.

3 kystgående patroljefartøyer.

4 hurtiggående patroljebåter med *Exocet* overflate-til-overflate raketter (ytterligere 4 er bestilt).

12 hurtiggående torpedobåter (på mindre enn 100 tonn).

5 motorkanonbåter.

2 kystgående mineleggere.

15 kystgående minesveipere.

14 landgangsskip (8 for stridsvogner, 5 middels-tunge, 1 dokk).

8 landgangsfartøyer.

Reserver: Ca. 20 000.

Luftvåpenet: 22 700 (16 000 vernepliktige);
250 kampfly.
10 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 36 F-4E, 4 med 62 F-84F, 2 med 20 F-104G, 2 med 36 F-5A.
3 jagerskvadroner; 2 med 36 F-5A, 1 med 16 F-102A.
2 rekognoseringskvadroner med 18 RF-84F, 14 RF-5A.
1 maritim rekognoseringskvadron med 12 HU-16B *Albatross*.
3 transportskvadroner med 36 C-47 og 12 *Nor-atlas*.
3 helikopterskvadroner med 14 UH-1H, 10 Bell 47G, 2 UH-198, 6 AB-206, 6 AB-205.
Øvingsenhetene omfatter 35 T-33, 22 T-41, 20 T-6, 18 T-37, 8 F-5B.
1 bakke-til-luft rakettbataljon med *Nike Hercules*. (60 A-70, 40 *Mirage* F1 og 18 C-130H er bestilt).

Reserver: Ca. 25 000.

Paramilitære styrker: 30 000 Gendarmeri-tropper, 69 000 i Nasjonalgarden.

ITALIA

Befolkning: 55 500 000.
Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 12 måneder, Marinen 18 måneder.
Væpnede styrker i alt: 421 000 (299 000 vernepliktige).
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974: \$ 150,5 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975: 2 451,3 milliarder lire (\$ 3 891 millioner).
\$ 1 = 630 lire (1975), 646 lire (1974).

Hæren: 306 500 (254 000 vernepliktige).
2 panserdivisjoner, hver med 2 panserbrigader og 1 mekanisert brigade.
5 infanteridivisjoner, hver med 2 infanteribrigader og 1 mekanisert brigade.
1 selvstendig pansret kavaleribrigade.
4 selvstendige infanteribrigader.
5 alpejeger-brigader.
1 luftbåren brigade.
1 amfibie-regiment.
1 rakettbrigade med 1 bataljon med *Honest John* og 1 kompani²⁰⁾ med *Lance* bakke-til-bakke raketter, samt 4 kompanier²⁰⁾ med *HAWK* bakke-til-luft raketter.
700 M-47, 300 M-60, 300 *Leopard* middelstunge

stridsvogner; 3 300 M-113 AMX pansrede personellkjøretøyer; 105mm (inklusive Modell 56 berghaubits), 155mm, 203mm kanoner/haubitser; M-7 105mm, M-44 155mm, 36 M-107 175mm, M-55 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 76mm, 80mm, 104mm rakettkastere; 120mm bombekastere; 57mm, 75mm, 106mm rekylfrie kanoner; 30mm, 40mm, M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner; *Mosquito*, *Cobra*, SS-11, *TOW* styrte panservernvåpen; *Honest John*, *Lance* bakke-til-bakke raketter, *HAWK* bakke-til-luft raketter. (*Leopard* middelstunge stridsvogner, *Lance* bakke-til-bakke raketter, *TOW* styrte panservernvåpen, 50 Fiat 6616, noen LVT-7 pansrede personellkjøretøyer, *Indigo* bakke-til-luft raketter, CL-89 «droner» er bestilt).

Hærens flyvåpen: 21 avdelinger med 40 Piper L-19E/-21B, 40 SM-1019 lette fly; over 280 helikoptre, inklusive 120 AB-47G/I, 50 AB-204B, 30 AB-205A, 60 AB-206A/B-1 (60 SM-1019, 20 AM-3C lette fly, 26 CH-47C, 12 AZ-101G, AB-206 helikoptre er bestilt).

Reserver: 550 000.

Marinen: 44 500 (18 600 vernepliktige) (inkl. flyvåpen og 1 700 marine-infanteri-tropper).

10 undervannsbåter (ytterligere 2 er under bygging).
3 kryssere (2 med *Terrier* overflate-til-luft raketter og 4 helikoptre for anti-ubåt-krigføring; 1 med 9 AB-204B helikoptre for anti-ubåt-krigføring, og 1 *Terrier ASROC*).
9 jagere (4 med helikoptre for anti-ubåt-krigføring, *Standard* og *Tartar* overflate-til-luft raketter).
18 fregatter (6 med helikoptre for anti-ubåt-krigføring, 1 fiskerioppsynsfregatt).
4 havgående, 31 kystgående og 20 innenskjærs minesveipere.
10 hurtiggående patruljebåter (2 med *Seakiller* overflate-til-overflate raketter) og 2 hydrofoilbåter med *Otomat* overflate-til-overflate raketter.
2 landgangsskip og 64 landgangsfartøyer.
2 marineinfanteribataljoner med LVT-4 pansrede personellkjøretøyer.
Marinens flyvåpen:
5 helikopterskvadroner med 24 SH-3D, 32 AB-204B og 12 AB-212 (16 AB-212 helikoptre for anti-ubåt-krigføring er bestilt).
Reserver: 65 000.

²⁰⁾ «Batteri» er her formodentlig en riktigere betegnelse på norsk. (overs. anm.)

Luftvåpenet: 70 000 (26 400 vernepliktige);
372 kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 36 F-104G, 1 med 18 F-104S og 2 med 36 G-91Y.

3 lette angreps-/rekonoseringsskvadroner med 35 G-91R.

7 allværsjagerskvadroner med 164 F-104S.

3 rekonoseringsskvadroner med 30 RF-104G.

3 maritime rekonoseringsskvadroner: 2 med 18 *Atlantic*, 2 med 20 S-2 *Tracker*.

1 elektronisk rekonoseringsskvadron med 15 PD-808 *Vespa Jet*.

3 transportskvadroner: 2 med 32 C-119 (skal erstattes med G-222 som er bestilt), 1 med 14 C-130H *Hercules*.

5 kommunikasjonsskvadroner med 5 Convair 440, 2 DC-6B, 10 C-47, 50 P-166M, 40 SIAI-208M, 30 P-148, 9 PD-808, og 2 DC-9.

2 søke- og redningsskvadroner med 11 HU-16 fly og 15 AB-204 helikoptre.

Helikoptrene omfatter 50 AB-204B, 90 AB-205, 50 AB-206A, ca. 90 AB-47G/J.

10 øvingsskvadroner med 75 G-91T, 100 MB-326, 20 P-148, T-33 fly, AB-47G/J, AB-204 helikoptre.

12 bakke-til-luft rakettkupper med 96 *Nike Hercules*.

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 80 000 «Carabinieri».

LUXEMBOURG

Befolkning: 360 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 550.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 2,0 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 687 millioner franc

(\$ 19 millioner).

\$ 1 = 35,4 franc (1975), 38,1 franc (1974).

Hæren: 550.

1 lett infanteribataljon.

1 selvstendig kompani.

106mm rekylfrie kanoner og 81mm bombekastere;
TOW styrte panservernvåpen.

Paramilitære styrker: 350 Gendarmeri-tropper.

NEDERLAND

Befolkning: 13 660 000.

Militærtjeneste: Hæren 16–18 måneder, Marinen og Luftvåpenet 18–21 måneder.

Væpnede styrker i alt: 112 500 (52 900 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 70,1 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 7 164 millioner gylden

(\$ 2 936 millioner).²¹⁾

\$ 1 = 2,44 gylden (1975), 2,67 gylden (1974).

Hæren: 75 000 (inkl. 44 500 vernepliktige, 7 000 reservister).

2 panserbrigader.

4 mekaniserte infanteribrigader.

2 bakke-til-bakke rakettkupper med *Honest John*.

3 skvadroner med lette fly (bemanning fra Luftvåpenet).

340 *Centurion*, 460 *Leopard* middelstunge stridsvogner, AMX-13 lette stridsvogner; 2 000 AMX-VCI, YP-408 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; M-59 155mm kanoner; 105mm, 155mm, 203mm haubitser; 107mm, 120mm bombekastere; M-72 *LAW*, Carl Gustav og 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; 40mm L70 luftvernkanoner; *Honest John* bakke-til-bakke raketter. 12 DHC-2 *Beaver*, 24 L-18/21, 60 *Alouette III* helikoptre. (60 *Gepard* selv-drevne luftvernkanoner, *Lance* bakke-til-bakke raketter, 850 M-113 pansrede personellkjøretøyer, Bo-105 helikoptre er bestilt).

DEPLOYERING: *Tyskland:* 1 panserbrigade, 1 oppklaringsbataljon.

Reserver: 145 000; 1 infanteridivisjon og korps-tropper, inklusive 1 selvstendig infanteribrigade, ville bli fullt oppsatt ved innkalling av reservister. Adskillige infanteribrigader kunne evt. mobiliseres for territorialforsvaret.

Marinen: 18 500 (inkl. 3 000 marineinfanteritropper, 1 900 i marinens flyvåpen, 3 000 vernepliktige).

6 undervannsbåter.

1 krysser med *Terrier* overflate-til-luft raketter.

1 fregatt med *Tartar/Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter (ytterligere 1 er bestilt).

6 fregatter med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 1 lett helikopter for anti-ubåt-krigføring.

10 jagere.

²¹⁾ NATO-definisjon.

- 11 kystgående eskortefartøyer.
- 43 mine mottiltak skip, inkl. 5 forsynings-, 22 kystgående og 18 innenskjærs fartøyer.
- 2 hurtiggående forsyningsskip.

Marineinfanteri:

- 2 amfibiestridsgrupper.
- 1 kompani for krigføring under fjell-/arktiske forhold.

Marinens flyvåpen: 1 900.

- 2 maritime rekognoseringsskvadroner med 8 *Atlantic*, 15 P-2 *Neptune*.
- 2 helikopterskvadroner for anti-ubåt-krigføring med 6 AB-204B og 12 *Wasp*.

DEPLOYERING: *Nederlandske Antiller:* 1 jager, 1 amfibiestridsgruppe (detasjement), 1 detasjement for maritim rekognosering (3 fly).

Reserver: Ca. 20 000, hvorav 9 000 kan innkalles på øyeblikkelig varsel.

Luftvåpenet: 19 000 (inklusive 5 400 vernepliktige, 2 000 reservister); 162 kampfly.

- 2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.
- 4 jagerbomberskvadroner med 72 NF-5A/B.
- 2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 F-104G.
- 1 rekognoseringsskvadron med 18 RF-104G.
- 1 transportkvadron med 12 F-27.
- 20 NF-5B øvingsfly.
- 4 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Nike Hercules*.
- 8 bakke-til-luft rakettskvadroner med 48 *HAWK*. (84 F-16 er bestilt).

Reserver: Ca. 18 300.

Paramilitære styrker: 3 700 Gendarmeri-tropper; 4 000 Hjemmevernstropper.

NORGE

Befolkning: 4 030 000.

Militærtjeneste: Hæren 12 måneder, Sjøforsvaret²²⁾ og Luftforsvaret²³⁾ 15 måneder.

Væpnede styrker i alt: 35 000 (24 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 23,5 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 4 301 millioner kroner (\$ 871 millioner).

\$ 1 = 4,94 kroner (1975), 5,45 kroner (1974).

Hæren: 18 000 (15 300 vernepliktige).

1 brigade-gruppe bestående av 3 infanteribataljoner i Nord-Norge.

Selvstendige stridsvognseskadroner, infanteribataljoner og artilleriregimenter.

78 *Leopard* og 38 M-48 middelstunget stridsvogner; 54 NM-116 lette stridsvogner (M-24/90 som blir ombygget);²⁴⁾ M-113 pansrede personellkjøretøyer; 80 105mm, 30 155mm (inklusive selvdrevne) haubitser; 75mm, 107mm bombekastere; 75mm, 84mm *Carl Gustav* og 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC* og *TOW* styrte panservernvåpen; Bofors 40mm L-60 luftvernkanoner; L-18 og L-19 lette fly. (300 Rh-202 20mm luftvernkanoner er bestilt).

Reserver: 130 000. 11 kombinerte regimenter (brigader) hvert på ca. 5 000 mann, støtteavdelinger og lokale feltavdelinger; Heimevernet (alle forsvarsgrener) 80 000.

Sjøforsvaret: 8 000, inklusive 1 600 i Kystartilleriet (5 000 vernepliktige).

15 kystgående undervannsbåter.

5 fregatter/eskortefartøyer med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter og *Penguin* overflate-til-overflate raketter,²⁵⁾ samt 2 kystgående eskortefartøyer (korvetter).

46 hurtiggående torpedo/kanonbåter med *Penguin* overflate-til-overflate raketter.²⁶⁾

10 kystgående minesveipere og 4 mineleggere.

1 forsyningsskip.

7 landgangsfartøyer.

36 kystartilleribatterier.

Reserver: 22 000.

²²⁾ Den offisielle norske betegnelsen «Sjøforsvaret» (som organisasjonsmessig omfatter Marinen og Kystartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Marinen» under de øvrige landevise avsnitt. (overs. anm.)

²³⁾ Den offisielle norske betegnelsen «Luftforsvaret» (som organisasjonsmessig omfatter Flyvåpenet og Luftvernartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Luftvåpenet» under de øvrige landevise avsnitt. (overs. anm.)

²⁴⁾ NM-116, som i originalutgaven av Militærbalansen kalles «lett stridsvogn», er et pansret kampkjøretøy utstyrt med en 90mm kanon, og er nærmest å anse som en såkalt «stridsvognsødeleger» (jfr. også benevnelsen «selvdreven panservernkanon» som er benyttet om JPZ 4-5 i avsnittene om Belgia og Forbundsrepublikken Tyskland). (o. a.)

²⁵⁾ Bør muligens nevnes at disse fartøyer også fører *Ternen* anti-ubåt raketter. (overs. anm.)

²⁶⁾ Dvs. Torpedo-kanon-rakettbåter, TKRB. (o. a.)

Luftforsvaret: 9 000 (4 000 vernepliktige);
131 kampfly.
3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 75 F-5A (dvs. «Frihetsjageren» – overset. anm.).
1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 22 CF-104G (dvs. kanadisk bygget «Starfighter» – overs. anm.).
1 allværsjagerskvadron med 16 F-104G (dvs. amerikansk bygget «Starfighter» – o. a.).
1 (foto-) rekognoseringskvadron med 13 RF-5A.
1 maritim rekognoseringskvadron med 5 P-3B (dvs. «Orion» – overs. anm.).
2 transportskvadroner, 1 med 6 C-130H (dvs. «Hercules» – overs. anm.), 1 med 4 *Twin Otter*.
1 søke- og redningskvadron med 10 *Sea King* helikoptre.
2 helikopterskvadroner med 30 UH-1B.
20 Saab *Safir* øvingsfly; 2 *Falcon* fly for elektroniske mottiltak.
4 lette luftvern bataljoner med 40mm L/70 kanoner.
4 bakke-til-luft rakettbatterier med *Nike Hercules*. (72 F-16, *Lynx* helikoptre, *Roland II* bakke-til-luft raketter er bestilt).
Reserver: 18 000. 7 lette luftvern bataljoner for flyplassforsvar med 40mm L/60 kanoner.

PORTUGAL

Befolkning: 9 260 000.
Militærtjeneste: Hæren 24 måneder, Luftvåpenet 36 måneder, Marinen 48 måneder.
Væpnede styrker i alt: 217 000 (158 300 vernepliktige).
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 12,2 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975: 17 106 millioner escudos (\$ 701 millioner).
\$ 1 = 24,4 escudos (1975), 25,1 escudos (1974).

Hæren: 179 000 (143 000 vernepliktige).
2 stridsvognsregimenter.
4 kavaleriregimenter.
1 kavaleribataljon og 5 selvstendige eskadroner.
17 infanteriregimenter.
7 lette infanteribataljoner, 13 infanteribataljoner og 13 geværkompanier.
7 artilleriregimenter (2 middelstunge, 5 lette), 6 artilleribataljoner og 5 artilleribatterier.
1 kystartilleriregiment.
1 luftvernartilleriregiment, 2 luftvern bataljoner, 3 luftvern-/kystartilleribatterier.
3 ingeniørbataljoner.
3 sambandsbataljoner.

(Noen av de ovennevnte avdelinger danner 2 infanteridivisjoner, på eller under halv styrke).
100 M-47 og M-4 middelstunge stridsvogner, 60 M-24 lette stridsvogner; 45 Humber Mk IV og EBR-75 panservogner; 40 FV-1609 og M-16 halvt pansrede halvbeltekjøretøyer for personell; 200 25-punds, 30 5,5 tommers kanoner, 72 105mm, 140mm haubitser; 25-punds selvdrevne; 106mm rekylfrie kanoner; kystartilleri og luftvernartilleri.
DEPLOYERING: *Angola*: 24 000; *Timor*: 3 000.

Reserver: 550 000.

Marinen: 19 500 (inklusive 3 400 marineinfanteritropper); (7 800 vernepliktige).
4 undervannsbåter (*Daphne*-klasse).
16 fregatter.
17 ubåtjagere/korvetter.
36 patruljefartøyer.
9 kystgående minesveipere.
40 landgangsfartøyer (25 på under 100 tonn).
Reserver: 12 000.

Luftvåpenet: 18 500 (7 500 vernepliktige);
130 kampfly.
2 lette bombeflyskvadroner med 5 B-26 *Invader* og 8 PV-2S.
2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 32 G-91.
1 avskjæringsjagerskvadron med 25 F-86F.
6 anti-opprørs («counter-insurgency») -flights med 50 bevæpnede T-6K.
1 maritim rekognoseringskvadron med 10 P-2V5.
2 Boeing 707, 20 *Noratlas*, 16 C-47, 10 DC-6, 15 C-45, 40 Do-27 transportfly.
70 *Auster* lette fly, 13 T-33, 25 T-37, 40 T-6, 40 *Chipmunk*, 10 L-21 øvingsfly.
2 *Alouette II*, 80 *Alouette III*, 6 SA-330 *Puma* helikoptre.
(CASA 212 *Aviocar* transportfly, *Puma* og *Alouette* helikoptre er bestilt).
1 fallskjermregiment på 3 300.

Paramilitære styrker: 9 700 i Den nasjonale republikanske garde.

TYRKIA

Befolkning: 39 910 000.
Militærtjeneste: 20 måneder.
Væpnede styrker i alt: 453 000 (261 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 31,9 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 32 830 millioner liras
(\$ 2 174 millioner).

\$ 1 = 15,1 liras (1975), 13,5 liras (1974).

Hæren: 365 000 (200 000 vernepliktige).

1 panserdivisjon.

2 mekaniserte divisjoner.

12 infanteridivisjoner.

4 panserbrigader.

3 mekaniserte infanteribrigader.

5 infanteribrigader.

1 fallskjerm-brigade.

2 pansrede kavaleriregimenter.

3 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Honest John*.

1500 M-47 og M-48 middelstunge stridsvogner; M-8 panservogner; 1000 M-59 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; 200 105mm og 155mm selvdrevne kanoner; 1200 75mm, 105mm, 155mm og 203mm haubitser; 4,2 tommer bombekastere; 57mm, 75mm, 106mm rekylfrie kanoner; SS-11 og *Cobra* styrte panservernvåpen; 20mm, 40mm, 75mm, 90mm luftvernkanoner; 12 *Honest John* bakke-til-bakke raketter; 18 U-17, 50 L-18, Do-27, 6 Do-28D-1 *Sky Servant*, 50 AB-204B/-205/-206, 20 Bell 47 helikoptre; 10 U-1 *Beaver* lette fly. (*TOW* styrte panservernvåpen er bestilt).^{27) 28)}

DEPLOYERING: *Kypros*: 2 divisjoner.

Reserver: 750 000.

Marinen: 40 000 (32 000 vernepliktige).

16 undervannsbåter (1 under bygging).

13 jagere (4 kan hver ta 1 helikopter).

5 eskortefartøyer.

70 patruljebåter; 8 på over 200 tonn; 9 180-tonns motortorpedobåter, 31 150-170 tonn, 13 på under 100 tonn.

16 kystgående og 4 innenskjærs minesveipere.

9 mineleggere (kystgående).

Ca. 50 landgangsfartøyer.

1 maritim rekognoseringskvadron med 14 S-2E *Tracker* (2 for øvingsformål).

3 AB-205A helikoptre for anti-ubåt-krigføring.

(4 hurtiggående patruljebåter med overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Reserver: 25 000.

Luftvåpenet: 48 000 (29 000 vernepliktige);

292 kampfly.

13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 1 med 20 F-4E, 2 med 33 F-104G, 4 med 45 F-100D, 2 med 32 F-5A, 2 med 18 F-104S og 2 med 32 F-84F.

1 avskjæringsjagerskvadron med 16 F-5A.

2 allværsjagerskvadroner med 36 F-102A.

3 rekognoseringskvadroner med 20 RF-84F og 40 RF-5A.

3 transportskvadroner med 20 C-47, 10 C-130E og 20 Transall C-160, 3 C-54, 6 C-75, 3 *Viscount*, 2 *Islander*.

20 Bell UH-1D, 10 UH-19D samt noen AB-204B helikoptre.

6 bakke-til-luft rakettkvadroner med 20 *Nike Ajax/Hercules*.

40 T-6, 30 T-33, 20 T-34, 20 T-37, 5 T-42 øvingsfly.

(F-4, 22 F-104S, 15 MBB-223, 16 Transall er bestilt).

Paramilitære styrker: 750 000 Gendarmeritropper (inklusive 3 mobile brigader).

²⁷⁾ De forente stater har gjort gjeldende en embargo på leveranser av våpen og våpendeler.

²⁸⁾ Den 3. oktober 1975 ble det meldt at alle amerikanske embargo på leveranser av våpen og våpendeler til Tyrkia var blitt opphevet. (o. anm.)

ØVRIGE EUROPEISKE LAND

ALBANIA

Befolkning: 2 490 000.
 Militærtjeneste: Hæren 2 år, Luftvåpenet, Marinen og spesialavdelinger 3 år.
 Væpnede styrker i alt: 38 000 (21 000 vernepliktige).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974: \$ 1,1 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1975: 635 millioner leks (\$ 127 millioner).
 \$ 1 = 5 leks.

Hæren: 30 000 (18 500 vernepliktige).
 1 stridsvognsbrigade. } (med redusert bemanning)
 8 infanteribrigader. }
 3 lette kystartilleribataljoner.
 70 T-34, 15 T-54 og T-59 middelstunge stridsvogner, 40 T-62 lette stridsvogner; 20 BA-64, BTR-40/-152 pansrede personellkjøretøyer; SU-76 selvdrevne kanoner; 76mm, 85mm, 122mm og 152mm kanoner/haubitser; 120mm og 160mm bombekastere; 75mm og 85mm panservernkanoner; 37mm, 57mm og 85mm luftvernkanoner.

Marinen: 3 000 (1 000 vernepliktige).
 4 undervannsbåter (sovjetiske W-klasse; 1 for øvingsformål).
 4 kystgående eskortefartøyer (sovjetiske *Kronstadt*-klasse).
 42 motortorpedobåter (12 sovjetiske P-4, 30 kinesiske *Hu Chwan*-klasse hydrofoilbåter).
 4 *Shanghai*-klasse motorkanonbåter.
 8 mine mottiltaks skip (2 sovjetiske T-43, 6 T-301-klasse).
 10 patruljebåter (sovjetiske PO-2).

Luftvåpenet: 5 000 (1 500 vernepliktige);
 96 kampfly.
 2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 24 MiG-17.
 2 jagerskvadroner med 24 MiG-15.
 2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 MiG-19/F-6 og 12 MiG-21/F-8 (kinesiske).
 1 transporskvadron med 3 An-2, 3 Il-14.
 2 helikopterskvadroner med 20 Mi-1 og Mi-4.
 Øvingsfly omfatter Yak-18 og MiG-15UTI.
 SA-2 bakke-til-luft raketter.

Reserver (alle tjenestegrener) 100 000.

Paramilitære styrker: 13 000: Internt sikkerhetspoliti 4 000; grensevakt 9 000.

FINLAND

Befolkning: 4 660 000.
 Militærtjeneste: 8-11 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 36 300 (28 000 vernepliktige).
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974: \$ 21,7 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1975: 1 206 millioner mark (\$ 342 millioner).
 \$ 1 = 3,53 mark (1975), 3,62 mark (1974).

Hæren: 30 300.
 1 panserbrigade (på omtrent halv styrke).
 6 infanteribrigader (på ca. 35 prosents styrke).
 8 selvstendige infanteribataljoner.
 3 feltartilleriregimenter.
 5 selvstendige feltartilleribataljoner.
 2 kystartilleriregimenter.
 3 selvstendige kystartilleribataljoner.
 1 luftvernregiment.
 4 selvstendige luftvern bataljoner.
 T-54, T-55 og *Charioteer* middelstunge stridsvogner, PT-76 lette amfibiestridsvogner; BTR-50P pansrede personellkjøretøyer; 105mm, 122mm, 130mm, 150mm og 152mm kanoner/haubitser; 81mm, 120mm bombekastere; 55mm og 95mm rekylfrie kanoner: *Vigilant* og SS-11 styrte panservernvåpen; ZSU-23-2 og ZSU-57-2 selvdrevne, 30mm og 40mm luftvernkanoner.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 574;
Egypt (UNEF): 506.

Marinen: 3 000.
 3 fregatter (1 øvingsfartøy).
 2 korvetter.
 4 hurtiggående patruljebåter med overflate-til-overflate raketter.
 15 motorkanonbåter.
 6 patruljefartøyer.
 1 kystgående minelegger.
 6 små landgangs-/transport-fartøyer.

Luftvåpenet: 3 000; 47 kampfly.
 3 jagerskvadroner med 35 MiG-21F, 12 Saab J-35BS *Draken*, og *Magister*.
 Transportfly omfatter 8 DC-3, 1 DHC-2 *Beaver*, 1 *Islander*.
 Øvingsfly omfatter *Magister*, 20 *Safir*, 3 MiG-15, 6 MiG-21.

Helikoptre omfatter 3 Mi-4, 5 Mi-8, 1 *Alouette II*, 1 AB-206A og Hughes 500A.
Reserver; 664 000 (29 000 pr. år gjennomgår øving).

Paramilitære styrker: 4 000 grensevakter.

IRLAND

Befolkning: 3 070 000.
Militærtjeneste: Frivillig.
Væpnede styrker i alt: 12 060.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 7,0 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975: £ 48,9 millioner
(\$ 107 millioner).
\$ 1 = £ 0,456 (1975), £ 0,419 (1974).

Hæren: 11 000.
9 infanteribataljoner.
1 panservognseskadron.
4 oppklaringseskadroner.
3 feltartilleribatterier.
8 ingeniørkompanier.
1 luftvern batteri.
4 AML H90, 16AML H60 pansrede kampkjøretøyer; 30 Panhard VTT/M3, 17 *Unimog*, noen *Landsverk* pansrede personellkjøretøyer; 48 25-punds kanoner/haubitser; 72 m/41C 120mm bombekastere; 447 *Carl Gustav* og 96 90mm III0 rekylfrie kanoner; 26 40mm Bofors luftvernkanoner.

Reserver: 17 220. Regulær reserve 690. Territorialhæren 16 530.

Marinen: 450.
1 fiskeribeskyttelsesfartøy (ytterligere 1 er bestilt).
3 kystgående minesveipere (fhv. britiske *Ton*-klasse).

Luftvåpenet: 610; 9 kampfly.
6 *Super Magister*, 3 BAC *Provost*, 7 *Chipmunk*, 8 Cessna FR-172H; 2 *Dove* lette transportfly; 8 *Alouette III* helikoptre.

JUGOSLAVIA

Befolkning: 21 400 000.
Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 15 måneder; Marinen 18 måneder.
Væpnede styrker i alt: 230 000 (155 000 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 25,3 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975: 29 500 millioner dinarer (\$ 1 705 millioner).
\$ 1 = 17,3 dinarer (1975), 15,1 dinarer (1974).

Hæren: 190 000 (140 000 vernepliktige).
9 infanteridivisjoner.
10 panserbrigader.
15 selvstendige infanteribrigader.
2 fjell-brigader.
1 luftbåren bataljon.
1 500 T-54/55, T-34 og M-47 og ca. 650 M-4 middelstunge stridsvogner; noen PT-76 lette amfibiestridsvogner; M-3, M-8, BTR-50P/-60P/-152 og M-60 pansrede personellkjøretøyer; M-18 (76mm), M-36 (90mm), SU-100 selvdrevne kanoner; 105mm selvdrevne haubitser; 76mm, 105mm, 122mm, 152mm og 155mm kanoner/haubitser; 130mm fler-rørs rakettkastere; 120mm bombekastere; 75mm, 82mm rekylfrie kanoner; 57mm, 75mm, 100mm panservernkanoner; *Sapper*, *Sagger* styrte panservernvåpen; 20mm, 30mm, 37mm, 40mm, 57mm, 85mm, 88mm luftvernkanoner; samt ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner.

Marinen: 20 000 (inklusive marineinfanteriet; 8 000 vernepliktige).
5 undervannsbåter.
1 jager.
3 korvetter.
10 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
34 motortorpedobåter (14 *Shersten*-klasse, 20 under 100 tonn).
26 patruljefartøyer.
30 mine mottiltaksfartøyer (14 elvegående minesveipere).
31 landgangsfartøyer (1 på under 100 tonn).
25 kystartilleribatterier.
1 marineinfanteribrigade.

Luftvåpenet: 20 000 (7 000 vernepliktige);
270 kampfly.
12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 10 F-84, 15 *Kraguj* og 95 *Galeb/Jastreb*.
8 jagerskvadroner med 110 MiG-21.
2 rekognoseringsskvadroner med 15 RT-33A og 25 *Galeb/Jastreb*.
56 transportfly, inkl. C-47, Il-14, Il-18, An-12 og Yak-40.
60 *Galeb*, 30 T-33 og noen MiG-21UTI øvingsfly.

15 *Whirlwind*, 35 Mi-4, 25 Mi-8 helikoptre (130 SA-341 *Gazelle* er bestilt).
8 bakke-til-luft rakettbatterier med SA-2.

Paramilitære styrker og reserver: 500 000 reservister, 20 000 grensevakter, 1 000 000 territorialforsvarsstyrke.

SPANIA

Befolkning: 32 610 000.¹⁾

Militærtjeneste: 18 måneder.

Væpnede styrker i alt: 302 300 (213 400 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 64,7 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974: 78,6 milliarder pesetas (\$ 1 372 millioner).

\$ 1 = 57,3 pesetas (1974).

Hæren: 220 000 (170 000 vernepliktige).

1 panserdivisjon	} (på ca. 70 prosent styrke).
1 mekanisert infanteridivisjon	
1 motorisert infanteridivisjon	
2 fjell-divisjoner	
1 pansret kavaleribrigade	
10 selvstendige infanteribrigader	
1 fjell-brigade.	
1 lufttransportabel brigade.	
1 fallskjerm-brigade.	
2 artilleribrigader.	
5 kystartilleriregimenter.	
1 bakke-til-luft rakettgruppe med <i>Nike Hercules</i> og <i>HAWK</i> .	
20 AMX-30, 250 M-47/-48 middelstunge stridsvogner, 160 M-41 lette stridsvogner; 40 AML-60/-90 og 80 M-3 rekognoseringsvogner; 400 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 900 105mm, 155 mm og 203mm kanoner/haubitser; 50 105mm, 155mm og 175mm selvdrevne kanoner/haubitser; 108mm, 216mm og 300mm flerrørs rakettkastere; 105mm og 120mm bombekastere; 89mm, 106mm rekylfrie kanoner; 90mm selvdrevne og 75mm panservernkanoner; 450 20mm, 40mm, 90mm luftvernkanoner; 88mm, 6-tommers og 15-tommers kystartillerikanoner; <i>Nike</i> og <i>HAWK</i> bakke-til-luft raketter; 6 Bell 47G, 12 UH-1B, 16 UH-1H, 16 AB-206A, 6 CH-47C helikoptre. (180 AMX-30 er bestilt).	

DEPLOYERING: 41 000: 3 mekaniserte og infanteridivisjoner av Fremmedlegionen:

Balearene: 6 000.

Kanariøyene: 8 000.

Ceuta: 8 000.

Melilla: 9 000.

Spansk Sahara: 10 000.

Marinen: 46 000 (inklusive 8 000 marineinfanteritropper; 35 000 vernepliktige).

10 undervannsbåter (4 *Daphne*-klasse, 4 amerikansk-bygde, 2 dvergubåter).

1 helikopter-hangarskip (kapasitet 20 helikoptre).
1 krysser.

13 jagere.

10 fregatter (2 med *Standard* overflate-til-luft raketter og *ASROC*, 2 til øvingsbruk, ytterligere 1 er bestilt).

4 korvetter.

2 motortorpedobåter.

19 minesveipere.

18 patruljefartøyer (13 kystgående).

8 store landgangsfartøyer, 8 landgangsfartøyer i forsynings-rolle.

7 helikopterskvadroner med 12 SH-3D, 8 AB-204B, 12 Bell 47, 11 Hughes 369HM, 6 AH-1G, 5 Sikorsky H-19D.

5 lette marineinfanteriregimenter.

(8 AV-8A *Harrier* og 12 *Sea King* er bestilt).

Luftvåpenet: 35 700 (8 400 vernepliktige);

191 kampfly.

4 jagerskvadroner med 36 F-4C(S), 24 *Mirage* IIIIE, 6 IIIIE.

1 jagerbomberskvadron med 18 F-5A, 2 F-5B.

2 anti-opprørs («counter-insurgency»)-skvadroner med 72 HA-200D og HA-220 *Saeta*.

1 rekognoseringskvadron med 18 RF-5A, 2 F-5B.

1 maritim rekognoseringskvadron med 11 HU-16B *Albatross* og 3 P-3.

9 transport/liason-skvadroner: 1 med 18 C-54, 2 med C-47, 1 med KC-97L, 1 med 20 CASA 207A/C, 1 med 12 DHC-4 *Caribou*, 1 med T-6B, 1 med 10 O-1E, noen Do-27.

Øvrige fly omfatter 10 Canadair CL-215, 5 Convair C-440, 1 *Falcon* 20.

Øvingsfly omfatter: 25 F-5B, 50 T-33, 25 T-34, 25 Bü 131, 12 AISA I-115, 20 T-6G, 30 HA-200A.

Helikoptre omfatter AB-205, AB-206 og Bell 47. (15 *Mirage* F-1C, 7 C/KC-130H, 34 CASA T-12, 12 AH-1G helikoptre samt *HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Paramilitære styrker: 65 000 i *Guardia Civil* («Sivilgarden»).

¹⁾ Tallet (oppført i originalutgaven) er altfor lavt, skal være ca. 3 mill. høyere. (overs. anm.)

SVEITS

Befolkning: 6 660 000.

Militærtjeneste: 4 måneders rekruttutdannelse, repetisjonsøvelser à 3 uker pr. år i 8 år, à 2 uker pr. år i 3 år og à 1 uke i 2 år.

Væpnede styrker i alt: 6 500 regulære og 36 000 vernepliktige. (Total mobiliserbar styrke 625 000; militsen kan mobiliseres i løpet av 48 timer).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 46,3 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 2 603 millioner franc (\$ 1 041 millioner).

\$ 1 = 2,50 franc (1975), 3,01 franc (1974).

Hæren: 3 500 regulære, 30 000 vernepliktige, 536 500 milits-tropper (reservister).

3 korps, hvert bestående av 1 mekanisert, 1 infanteri- og 1 grense-divisjon.

1 fjell-korps bestående av 3 fjell-infanteridivisjoner. 23 selvstendige brigader (11 grense-, 6 territorial-, 3 festnings- og 3 «redoubt»²⁾-brigader).

1 selvstendig panservognsbataljon, 3 selvstendige tunge artilleriregimenter, 2 selvstendige ingeniørregimenter, 2 selvstendige sambandsregimenter.

300 *Centurion*, 150 Pz-61 og 170 Pz-68 middels-tunge stridsvogner, 200 AMX-13 lette stridsvogner; 1 250 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm kanoner; 105mm, 155mm og 150 M-109U 155mm selvdrevne haubitser; 80mm fler-rørs rakettkastere; 120mm bombekastere; 83 mm, 106mm rekylfrie kanoner; 75mm, 90mm og 105mm panservernkanoner.

10 patruljebåter.

Luftvåpenet:³⁾ 3 000 regulære, 6 000 vernepliktige, 46 000 milits-tropper (vedlikeholdstjeneste utføres av sivilt personell); 291 kampfly.

7 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 120 *Hunter* F-58.

9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 120 *Venom* FB-50.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 *Mirage* IIIS.

1 rekognoseringskvadron med 15 *Mirage* IIIS.

1 transportkvadron med 3 Ju-52/3m.

5 lette flyskvadroner med 6 Do-27, 12 Pilatus PC-6 *Porter*.

2 helikopterskvadroner med 30 *Alouette* II.

Øvrige fly omfatter 50 Pilatus P-2, 70 Pilatus P-3, 23 C-3605.

70 *Alouette* III helikoptre.

1 fallskjermkompani.

3 flyplass-regimenter.

1 luftvernbrigade med 1 bakke-til-luft rakettregi-

ment bestående av 2 bataljoner, hver med 32 *Bloodhound*, og 7 artilleriregimenter (22 bataljoner) med 20mm og 35mm luftvernkanoner.

Reserver: 582 500 milits-tropper (som vist i ovenstående).

SVERIGE

Befolkning: 8 300 000.

Militærtjeneste:⁴⁾ 18 1000 regulære, 13 900 reservister og 51 700 vernepliktige, samt 113 400 vernepliktige på årlige repetisjons-øvelser. (Mobiliserbar styrke i alt 750 000).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 56,2 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 9 752 millioner kroner (\$ 2 475 millioner).

\$ 1 = 3,94 kroner (1975), 4,40 kroner (1974).

Hæren: 8 700 regulære, 9 000 reservister og 38 000 vernepliktige, samt 102 000 vernepliktige på 18-40 dagers årlige repetisjons-øvelser.

6 panserbrigader.

20 infanteribrigader.

4 *Norrland*-brigader.

50 selvstendige infanteri-, artilleri- og luftvern-bataljoner.

23 Lokalforsvarsdistrikter med 100 selvstendige bataljoner og 400-500 selvstendige kompanier.

49 ikke-operative panser-, infanteri- og artilleri-øvingsavdelinger for rekruttutdannelse.

350 Strv 101, 102 (*Centurion*) og 300 103B (S-stridsvogn) middelstunge stridsvogner, Strv 74 lette stridsvogn (Ikv 91 er bestilt); Pbv 302A og SKPF pansrede personellkjøretøyer; Ikv 102 og Ikv 103 105mm, og Bk 1A (L/50) 155mm selvdrevne kanoner; 105mm, 150mm, 155mm haubitser; 90mm panservernkanoner; SS-11, *Bantam* styrte panservernvåpen; *Carl Gustaf* og *Miniman* rekylfrie kanoner; 20mm, 40mm og 57mm luftvernkanoner; *Redeye* og *HAWK* bakke-til-luft raketter; 20 Sk-61 (*Bulldog*); 18 Hkp-3 (AB-204B) og 21 Hkp-6 (*JetRanger*) helikoptre.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 540;

Egypt: (UNEF): 520.

²⁾ «Redoubt» = lukket feltskanse. (overs. anm.)

³⁾ Luftvåpen-brigade, organisert som en del av Hæren.

⁴⁾ Ufullstendig oppgave i originalutgaven, burde vært nevnt at Hæren og Marinen har tjenestetid 7½-15 måneder, Luftvåpenet 9-14 måneder (o. a.)

Marinen: 4 400 regulære, 2 900 reservister og 7 700 vernepliktige, samt 6 800 vernepliktige på årlige repetisjons-øvelser.

- 22 undervannsbåter (ytterligere 5 er under bygging).
- 8 jagere (2 med Rb-08 overflate-til-overflate raketter, 4 med *Seacat* overflate-til-luft raketter).
- 5 jagere for anti-ubåt-krigføring (2 med lette helikoptre).
- 1 hurtiggående patruljebåt med *Penguin* overflate-til-overflate raketter (ytterligere 16 er bestilt).
- 39 store torpedobåter.
- 19 motortorpedobåter (på under 100 tonn).
- 1 stor patruljebåt.
- 22 patrulje-fartøyer (på under 100 tonn).
- 3 mineleggere (1 kommando-fartøy).
- 9 kystgående mineleggere.
- 18 kystgående minesveipere.
- 18 innenskjærs minesveipere (8 på under 100 tonn).
- 69 landgangsfartøyer (9 middelstunge, 60 i forsynings-rollen (mindre enn 100 tonn)).
- 20 mobile og 45 stasjonære kystartilleribatterier med 75mm, 105mm, 120mm, 152mm og 210mm kanoner og Rb-08 og Rb-52 (SS-11) overflate-til-overflate raketter.
- 7 Hkp-2 (*Alouette II*), 3 Hkp-4B (Vertol 107), 7 Hkp-4C (KV-107/II) og 10 Hkp-6 (*JetRanger*) helikoptre.

Luftvåpenet: 5 000 regulære, 2 000 reservister og 6 000 vernepliktige, samt 4 600 vernepliktige på årlige repetisjonsøvelser; 600 kampfly.

- 10 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 4 med A-32A *Lansen* (med Rb-04E luft-til-bakke raketter), 5 med AJ-37 *Viggen*, 1 med Saab Sk-60B.
 - 19 allværsjagerskvadroner: 13 med J-35F, 6 med J-35A/D *Draken*.
 - 2 rekognoserings/jagerskvadroner med S-32C *Lansen*.
 - 3 rekognoserings/jagerskvadroner med S-35E *Draken*.
 - (En kampflyskvadron har opptil 18 fly).
 - 2 transportskvadroner med 3 C-130E, 2 *Caravelle*, 5 C-47.
 - 5 kommunikasjonsskvadroner med 110 Sk-60A/B (Saab 1105) og 58 Sk-61 (*Bulldog*).
 - 5 helikoptergrupper (2-4 fly i hver) med 1 Hkp-2, 6 Hkp-3 og 10 Hkp-4B.
 - 2 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Bloodhound II*.
- Et fullt EDB-styrt, helautomatisk kontroll- og luft-

overvåkningssystem, *Stril 60*, koordinerer alle luftforsvars-komponentene.

Reserver (alle tjenestegrener): frivillige forsvarsorganisasjoner 552 900.

ØSTERRIKE

Befolkning: 7 590 000.

Militærtjeneste: 6 måneder, etterfulgt av 60 dagers reservisttrening.

Væpnede styrker i alt: 17 000 regulære, 21 000 vernepliktige (total mobiliserbar styrke 150 000).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 33,5 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 6 803 millioner schilling (\$ 410 millioner).

\$ 1 = 16,6 schilling (1975),

18,2 schilling (1974).

Hæren: 14 700 regulære, 19 000 vernepliktige.

3 mekaniserte brigader, hver med 1 stridsvognsbataljon og 2 mekaniserte infanteribataljoner.⁵⁾

4 infanteribrigader, hver med 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon.⁵⁾

1 oppklaringsbataljon.

3 artilleribataljoner.

5 ingeniørbataljoner og 5 sambandsbataljoner.

320 M-47, M-60 middelstunge stridsvogner; 120 *Kuerassier* selvdrevne panservernkanoner; 470 Saurer 4K4F pansrede personellkjøretøyer; 130 M-2 105mm og M-1 155mm haubitser; 38 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 18 130mm Praga V2S fler-rørs rakettkastere; 300 80mm, 102 M-2 107mm og 82 M-30 120mm bombekastere; 158 M-18 57mm, 47 M-20 75mm og 397 M-40 106mm rekylfrie kanoner; 240 M-52, M-55 85mm panservernkanoner.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP) 1 bataljon og 1 sanitetsavdeling (322 mann);

Syria (UNDOF): 1 bataljon (523); øvrige FN-styrker i Midt-Østen: 14.

Reserver: 128 000; 3 reservebrigader (hver på 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon),⁵⁾ 16 regimenter og 4 bataljoner av *Landwehr* fordelt på 8 regionale militærkommandoer. 700 000 har bundet seg til reservetjeneste.

⁵⁾ Ikke på full styrke; reservebrigadene er på kadre-nivå.

Luftvåpenet: 2 300 regulære, 2 000 vernepliktige;
 38 kampfly. ⁶⁾
 3 jagerbomberskvadroner med 38 Saab 1050E.
 1 transportskvadron med 3 *Beaver* L-20, 1 Short
Skyvan.
 6 helikopterskvadroner med 23 AB-204B, 13 AB-
 206A, 25 *Alouette* II/III, 5 OH-13H, 2 S-650E.
 Øvrige fly omfatter 23 Cessna L-19, 20 Saab *Safir*.
 4 selvstendige luftforsvarsbataljoner.
 297 20mm Oerlikon, 72 35mm Z/65 *Super Bat*,
 61 40mm Types 55 og 57 Bofors luftvernkanoner.

(*Skyguard* luftforsvarssystem, 12 *Turbo Porter*
 er bestilt)).

Reserver: 5 000.

Paramilitære styrker: 11 250 Gendarmeri-tropper.

⁶⁾ Østerrikske luftavdelinger, som inngår som integrert del av Hæren, er her oppført separat av sammenligningshensyn.

MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET

Bilaterale avtaler med utenforstående makter.

Sovjet-Unionen har en vennskaps- og samarbeidstraktat med Egypt. Traktaten, som har en varighet på femten år, ble undertegnet i mai 1971. En lignende traktat, om enn med mindre omfattende forsvarstiltak, ble inngått med Irak i april 1972. Sovjet-Unionen har vært en hovedleverandør av våpen til disse to land, samt til Syria og Libya. Viktig militær bistand er dessuten blitt ytet til Algerie, Sudan og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen.

De forente stater har varierende typer avtaler om sikkerhets-bistand og har ytet betydelig militærhjelp på gave- eller kredittbasis til Hellas, Tyrkia, Portugal, Spania, Marokko, Tunisia, Libanon, Jordan, Saudi-Arabia og Israel. De forente stater forsyner dessuten mange land, spesielt Hellas, Spania, Israel, Iran, Kuwait, Saudi-Arabia og Jordan, med en anseelig mengde våpen på basis av kontant salg. Med hensyn til militær hjelp som gis som gave er Tyrkia betraktet som et fremskutt forsvarsområde, mens Spania betraktes som et baserettighets-land i henhold til en baseavtale som ble inngått i august 1970 og som for tiden er gjenstand for forhandlinger om fornyelse.¹⁾ En flåtehavn-avtale med Bahrein ble undertegnet i slutten av 1971. Kommunikasjonsbaser i Marokko opprettholdes i henhold til uformelle arrangementer.

Storbritannia er ansvarlig for forsvaret av Gibraltar. En syv-årig avtale med Malta, undertegnet 26. mars 1972, tillater Storbritannia å stasjonere styrker på øya for britiske og NATO-formål.²⁾ Storbritannia sluttet vennskapstraktater med Bahrein, Qatar og De Forente Arabiske Emirater i august 1971, og er også våpenleverandør for Iran, Kuwait, Bahrein, Qatar, De Forente Arabiske Emirater, Saudi-Arabia, Oman, Jordan, og i den senere tid dessuten Egypt. Et mindre antall britiske tropper bistår regjeringsstyrkene i Oman.

Storbritannia – som sammen med Hellas og Tyrkia er signatar til Garantitraktaten av 1959, som garanterer Republikken Kypros' uavhengighet, territoriale integritet og sikkerhet – holder en garnison i to såkalte «Suverene base-områder» på øya. Hellas og Tyrkia har begge rett til å holde en styrkekontingent på Kypros i henhold til en assosiert Allianse-traktat med Republikken Kypros.³⁾

Folkerepublikken China har forsynt Albania og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen med våpen.

Frankrike har en avtale med Marokko om utdannelse av flyvere, og forsyner en rekke land, herunder Hellas, Egypt, Libya, Marokko, Abu Dhabi, Irak, Kuwait og Saudi-Arabia med våpen.

Spania ivaretar direkte forsvaret av Ceuta og Melilla, som integrerte deler av Spania.

Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter

Storbritannia, Iran, Pakistan og Tyrkia er medlemmer av Sentral-traktatorganisasjonen («Central Treaty Organization» – CENTO), med De forente stater som assosiert medlem. Alle deltar i Militærkomitéen, den Økonomiske komité og Anti-undergravnings-komitéen, samt i den Permanente Militære Stedfortredergruppe. Traktaten foreskriver gjensidig samarbeid i sikkerhets- og forsvars-anliggender, men har ingen sentral kommando-struktur og er heller ikke tildelt noen styrker. For de lokale medlemsland har den økonomiske organisasjon RCD («Regional Co-operation for Development» dvs. Regionalt Utviklingssamarbeid), som uavhengig har sprunget ut av CENTO, i den senere tid blitt betegnet som viktigere.

¹⁾ Disse forhandlinger ble slutført i oktober 1975. (overs. anm.)

²⁾ Denne avtale utløper 31. mars 1979, og Storbritannia har kunngjort at dets styrker vil bli trukket ut av Malta mellom april 1977 og nevnte dato.

³⁾ Tyrkiske styrker på Kypros ble øket meget sterkt i juli 1974, og de konstitusjonelle bestemmelser i 1959-avtalen er nå under revurdering.

Der er FN-styrker på Kypros (UNFICYP), Syria (UNDOF) og Egypt (UNEF).

Tiltak innen selve regionen

Algerie, Bahrein, Egypt, Irak, Jordan, Kuwait, Libanon, Libya, Marokko, Oman, Qatar, Saudi-Arabia, Sudan, Syria, Tunisia, De forente Arabiske Emirater, Den Arabiske Republikk Jemen og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen er medlemmer av Den Arabiske Liga. Blant dennes hjelpeorganer er Det Arabiske Forsvarsråd, opprettet i 1950, og Den Forente Arabiske Kommando, som ble organisert i 1964.

Egypt inngikk forsvarsavtaler med Syria i november 1966 og med Jordan i mai 1967, som Irak senere tiltrådte. Disse tiltakene foreskrev etableringen av et Forsvarsråd og en Felleskommando. Den løse tilknyttede Østlige Frontkommando, som omfattet Irak, Jordan, den Palestinske Frigjøringshær og Syria, ble reorganisert i desember 1970 i

separate jordanske og syriske kommandoer. Irak og Syria sluttet forsvarspakter i mai 1968 og juli 1969, men den senere tids gnisning mellom de to land avstedkommer en viss tvil med hensyn til iverksettelsen av disse paktene. Jordan og Syria har nylig nedsett en felles komité for å koordinere økonomisk og politisk planlegging, og har drøftet opprettelsen av en felles militærkommando. Føderasjonen av Arabiske Republikker, som ble dannet av Libya, Syria og Egypt i april 1971, foreskrev en felles forsvarspolitik og opprettelse av et Føderalt Forsvarsråd, men først i januar 1973 ble en egyptisk Øverstkommanderende utnevnt til å ha kommandoen over alle Føderasjonens styrker. Libyas aktuelle status i denne sammenheng er uklar.

Iran har en flåteavtale med Oman, som landet yter militær bistand, idet iranske og jordanske tropper assisterer regjeringsstyrene i Oman.

ALGERIE

Befolkning: 16 930 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 63 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 8,8 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 1 030 millioner dinarer (\$ 285 millioner).

\$ 1 = 3,61 dinarer (1975), 3,96 dinarer (1974).

Hæren: 55 000.

1 panserbrigade.

4 motoriserte infanteribrigader.

3 selvstendige stridsvognsbataljoner

50 selvstendige infanteribataljoner.

1 fallskjermataljon.

12 kompanier av ørkentropper.

5 selvstendige artilleribataljoner.

5 luftvernataljoner.

3 ingeniørataljoner.

100 T-34, 300 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 50 AMX-13 lette stridsvogner; 30 BTR-40, 40 BTR-50, 20 BTR-60 og 350 BTR-152 pansrede personellkjøretøyer; 5 SU-85, 85 SU-100 og JSU-152 selvdrevne kanoner; 600 85mm kanoner og 122mm og 152mm haubitser; 240

120mm og 240mm bombekastere; *Sagger* styrte panservernvåpen; 20 140mm og 40 240mm rakettkastere; 15 *FROG-4* bakke-til-bakke raketter; 85 mm og 100mm luftvernkanoner.

Reserver: 50 000.

Marinen: 3 500.

6 fhv. sovjetiske *SOI* ubåtjagere.

6 *Komar*- og 3 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

12 fhv. sovjetiske P-6 torpedobåter.

2 flåte-minesveipere (fhv. sovjetiske T-43-klasse).

Luftvåpenet: 4 500; 186 kampfly.

2 lette bombeflyskvadroner med 25 Il-28.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 35 MiG-21.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 1 med 20 Su-7BM, 4 med 70 MiG-17, 1 med 10 MiG-15.

2 anti-opprørs («counter-insurgency») -skvadroner med 26 *Magister*.

1 transportskvadron med 8 An-12, 3 F-27 (3 F-27 er bestilt).

4 helikopterskvadroner med 4 Mi-6, 42 Mi-4, 5 Mi-8, 6 Hughes 269A og 5 SA-330.

Paramilitære styrker: 10 000 Gendarmeri-tropper med 50 AML panservogner.

EGYPT

Befolkning: 37 520 000.

Militærtjeneste: 3 år.

Væpnede styrker i alt: 322 500.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 17,9 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 2 600 millioner egyptiske pund (£E) (\$ 6 103 millioner).

\$ 1 = £E 0,426 (1975), £E 0,393 (1974).

Hæren: 275 000.

2 panserdivisjoner.

3 mekaniserte infanteridivisjoner.

5 infanteridivisjoner.

1 Republikanske Gardebrigade (divisjon).

5 selvstendige panserbrigader.

2 selvstendige mekaniserte brigader.

2 luftlandebrigader.

1 fallskjermbrigade.

26 commando-bataljoner.

4 artilleribrigader.

2 tunge bombekasterbrigader.

2 bakke-til-bakke rakettregimenter (opptil 24 *Scud*).

25 JS-3/T-10 tunge stridsvogner, 1 100 T-54/-55, 820 T-62 middelstunge stridsvogner, 30 PT-76 lette amfibiestridsvogner; 2 500 BTR-40/-50P/-60P (/OT-64)/-152 pansrede personellkjøretøyer; 100 BMP-76PB pansrede kampkjøretøyer; ca. 200 SU-100 og JSU-152 selvdrevne kanoner; 1 300 76mm, 100mm, 122mm, 130mm, 152mm, 180mm og 40 203mm kanoner/haubitser; 120mm, 160mm bombekastere; 420 130mm, 140mm, 240mm rakettkastere; 57mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; 82mm, 107mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Swatter*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 18 *FROG-7*, *Scud*, *Samlet* bakke-til-bakke raketter; ZSU-23-4 og ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6 og SA-7 bakke-til-luft raketter.

Luftforsvarskommandoen (75 000): 108 kampfly. ¹⁾

11 skvadroner med MiG-21MF avskjæringsjagere; 360 SA-2, 200 SA-3, 75 SA-6 bakke-til-luft raketter; 2 500 20mm, 23mm, 37mm, 40mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; rakett-radarer omfatter *Fan Song*, *Low Blow*, *Flat Face*, *Straight Flush* og *Long Track*; kanon-radarer omfatter *Fire Can*, *Fire Wheel* og *Whiff*; radarer for tidlig varsling omfatter *Knife Rest* og *Spoon Rest*.

Reserver: Ca. 500 000.

Marinen: 17 500.

12 undervannsbåter (6 W- og 6 R-klasse, fhv. sovjetiske).

5 jagere (inklusive 4 fhv. sovjetiske *Skory*-klasse).

3 eskortefartøyer (fhv. britiske).

12 *SOI* ubåtjagere (fhv. sovjetiske).

8 *Osa* og 5 *Komar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

30 motortorpedobåter (6 *Shershen* og 24 P-6).

12 fhv. sovjetiske minemottiltak-skip (6 T-43, 4 *Yurka*, 2 T-301).

14 landgangsfartøyer (10 *Vydra*, 4 MP-SMB-1).

Reserver: Ca. 15 000.

Luftvåpenet: 30 000; ca. 500 kampfly. ²⁾

25 Tu-16D/G middelstunge bombefly (10 med *Kelt* luft-til-bakke raketter).

5 Il-28 lette bombefly.

Noen MiG-23 jagerbombere (48 er i ferd med å leveres).

80 Su-7 jagerbombere.

125 MiG-17 jagerbombere.

250 MiG-21 avskjæringsjagere med *Atoll* luft-til-luft raketter.

200 MiG-15, MiG-21, Su-7, Yak-18, ca. 150 L-29 og *Gomhouria* øvingsfly.

Ca. 50 Il-14 og 20 An-12 middelstunge transportfly.

20 Mi-4, 20 Mi-6, 70 Mi-8, 4 *Sea King* og 20 *Commando* helikoptre.

(44 *Mirage* F-1, 6 *Sea King* helikoptre er bestilt).

Reserver: Ca. 20 000.

Paramilitære styrker: Ca. 120 000; Nasjonalgarden 20 000, Grensekorpset 6 000, Forsvar og Sikkerhet 60 000, Kystvakten 7 000.

IRAN

Befolkning: 33 180 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 250 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 35,6 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 693 000 millioner rial (\$ 10 405 millioner).

\$ 1 = 66,6 rial (1975), 66,7 rial (1974).

¹⁾ Under Hærens kommando, med mannskapsstyrker fra Hæren og Luftvåpenet.

²⁾ En del av disse er i opplag. Det meddeles at i tillegg er 44 *Mirage* F-1 og 38 *Mirage* III i ferd med å bli levert via henholdsvis Kuwait og Saudi Arabia.

Hæren: 175 000.

- 3 panserdivisjoner.
- 4 infanteridivisjoner.
- 2 selvstendige brigader (1 luftbåren, 1 spesialstyrke-).
- 1 bakke-til-luft rakettbataljon med *HAWK*.

Hærens Luftkommando.

300 *Chieftain*, 400 M-47/-48 og 460 M-60 A1 middelstunge stridsvogner; ca. 2 000 M-113, BTR-50/-60 pansrede personellkjøretøyer; 650 kanoner og haubitser, inklusive 75mm, 330 105 mm, 130mm, 102 155mm, 203mm, 175mm selvdrevne, 203mm selvdrevne; 64 M-21 rakettkastere; 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, SS-11, SS-12, *TOW* styrte panservernvåpen; 650 23mm (20 selvdrevne), 35mm, 40mm, 57mm (80 selvdrevne) og 85mm luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter. (1 680 *Chieftain* middelstunge og 250 *Scorpion* lette stridsvogner; ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner er bestilt).

Fly omfatter C-45, Li-8, 45 Cessna 185, 10 O-2A, 6 Cessna 310.

20 *Huskie*, 52 AB-205A, 24 AB-206A og 14 CH-47C helikoptre.

DEPLOYERING: *Oman*: 1 500: 1 brigade, 1 helikopterskvadron.

Reserver: 300 000.

Marinen: 15 000.

- 3 jagere.
- 4 fregatter med Mk 2 *Seakiller* overflate-til-overflate raketter og *Seacat* overflate-til-luft raketter.
- 4 korvetter.
- 25 patruljebåter (9 på under 100 tonn).
- 6 minesveipere (4 kystgående, 2 innenskjærs).
- 2 landgangsfartøyer.
- 8 SRN-6 og 4 *Wellington* BH-7 luftputefartøyer.
- Marine lufttransportbataljon med 5 AB-205A, 14 AB-206A, 6 AB-212, 10 SH-30 helikoptre.
- 3 marineinfanteribataljoner.
- (3 *Tang*-klasse undervannsbåter, 6 *Spruance*-klasse jagere, 12 hurtiggående patruljebåter med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, 2 BH-7 luftputefartøyer, 6 S-65A helikoptre er bestilt).

Luftvåpenet: 60 000; 238 kampfly.

6 jagerbomberskvadroner med 32 F-4D, 64 F-4E

med *Sidewinder* og *Sparrow* luft-til-luft raketter, *Maverick* luft-til-bakke raketter.

- 10 jagerbomberskvadroner med 80 F-5A, 45 F-5E.
- 1 rekognoseringsskvadron med 4 RF-4E, 13 RF-5A.
- 4 middelstunge transportskvadroner med 56 C-130E/H.

1 tankflyskvadron med 6 Boeing KC-135.

2 lette transportskvadroner med 12 F-27, 6 C-54, 5 C-47 og 5 *Beaver*.

15 *Huskie*, 40 AB-205, 5 AB-206A, 5 AB-212, 4 CH-47C, 16 *Super Frelon* helikoptre.

Øvingsfly omfatter 30 T-41, 10 T-33, T-6, 2 E-3A og 18 F-5B.

Rapier og *Tiger* bakke-til-luft raketter.

(80 F-14 *Tomcat*, 190 F-4, 179 F-5E jagerfly, 16 RF-4E rekognoseringsfly, 6 P-3 *Orion* maritime rekognoseringsfly, 6 KC-135 tankfly, 26 C-130E, 30 C-130H og 4 F-28 transportfly, 22 CH-47C helikoptre, *Blindfire* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Paramilitære styrker: 70 000 Gendarmeri-tropper med lette fly og helikoptre; 40 patruljebåter.

IRAK

Befolkning: 11 090 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 135 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 5,6 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974-75: 236 millioner dinarer (\$ 803 millioner).

\$ 1 = 0,294 dinarer (1974).

Hæren: 120 000.

3 panserdivisjoner, hver på 2 panserbrigader og 1 mekanisert brigade.

4 infanteridivisjoner, hver på 1 mekanisert og 3 infanteribrigader.

1 mekanisert brigade, Den Republikanske Garde.
1 spesialstyrke-brigade.

1 200 T-62, T-54/-55, 90 T-34 middelstunge stridsvogner, PT-76 lette amfibiestridsvogner; ca. 1 300 pansrede kampkjøretøyer, inklusive BTR-60/-152, BMP-76; 700 75mm, 85mm, 100mm, 120mm, 130mm, 152mm kanoner/haubitser; 50 SU-100, 40 JSU-152 selvdrevne kanoner; 120mm, 160mm bombekastere; rakettkastere: *FROG*, *Scud* bakke-til-bakke raketter; 800 23mm, 37mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 250 000.

Marinen: 3 000.

- 3 SOI ubåtjagere.
- 8 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
- 13 P-6 torpedobåter.
- 2 minesveipere.
- 3 patruljebåter (på under 100 tonn).

Luftvåpenet: 12 000; 247 kampfly.

- 1 bombeflyskvadron med 7 Tu-16.
- 6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 30 MiG-23, 3 med 60 Su-7, 1 med 20 *Hunter*.
- 3 jagerskvadroner med 30 MiG-17.
- 5 avskjæringsjagerskvadroner med 100 MiG-21.
- 2 transportskvadroner med 12 An-2, 6 An-12, 10 An-24, 2 Tu-124.
- 7 helikopterskvadroner med 35 Mi-4, 16 Mi-6, 30 Mi-8, 20 *Alouette III*.
- Øvingsfly omfatter 30 MiG-15, MiG-21UTI, *Hunter* T-66/-69, Yak, L-29.
- SA-2, SA-3 og SA-6 bakke-til-luft raketter.
- (10 MiG-23 jagerfly, L-39 øvingsfly, 40 *Alouette III* helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 10 000 i Nasjonalgarden, 4 800 sikkerhetstropper og 4–5 000 andre.

ISRAEL

Befolkning: 3 360 000.

Militærtjeneste: Menn 36 måneder, kvinner 24 måneder (kun jøder og drusere; muhammedanere og kristne kan imidlertid tjenestegjøre på frivillig basis). Reservister gjennomgår deretter årlig øving opp til 40/41 års alderen for menn, opp til 30 års alder for kvinner.

Væpnede styrker i alt: 34 000 regulære, 122 000 vernepliktige (mobilisering til 400 000 er mulig i løpet av 72 timer).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 11,7 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975–76: 22 000 millioner israelske pund (£I) (\$ 3 503 millioner).

\$ 1 = £I 6,28 (1975), £I 4,21 (1974).

Hæren: 15 000 regulære. 120 000 vernepliktige

(inklusive kvinner); 375 000 ved mobilisering.

- 10 panserbrigader.³⁾
- 9 mekaniserte brigader.³⁾
- 9 infanteribrigader.³⁾
- 5 fallskjermbrigader.³⁾
- 3 artilleribrigader.

2 700 middelstaunge stridsvogner, inklusive 200 *Sherman* (blir ombygget til selvdrevet artilleri), 900 *Centurion*, 400 M-48, 450 M-60, 400 T-54/-55, ca. 150 T-62; 65 PT-76 lette amfibiestridsvogner; omkring 3 600 pansrede kampkjøretøyer, inklusive AML-60, 15 AML-90 og en del *Staghound* panservogner; ca. 3 300 M-2/-3/-113, BRDM, BTR-40/-50P(/OT-62)/-60P/-152 pansrede personellkjøretøyer; 350 105mm og 155mm, 60 175mm, noen 203mm selvdrevne haubitser; 250 120mm, 130mm og 155mm kanoner/haubitser; *Ze'ev (Wolf)* bakke-til-bakke raketter; 240mm rakettkastere; 900 120mm og 160mm (noen selvdrevne) bombekastere; 106mm rekylfrie kanoner; *LAW*, 140 *TOW*, *Cobra*, SS-10/-11, *Sagger* styrte panservernvåpen; ca. 900 20mm, *Vulcan/Chaparral*, 30mm og 40mm luftvernkanoner; *Redeye* bakke-til-luft raketter.

(M-48, M-60 middelstunge stridsvogner; M-113 pansrede personellkjøretøyer; *TOW* styrte panservernvåpen; *Redeye* bakke-til-luft raketter er bestilt).

(MD-660 *Jericho* bakke-til-bakke rakett med rekkevidde 450 km er muligens nå i ferd med å bli deployert).

Marinen: 4 000 regulære, 1 000 vernepliktige; 6 000 ved mobilisering.

2 undervannsbåter (ytterligere 3 er bestilt).

6 *Reshef*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* overflate-til-overflate raketter.

12 *Saar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* overflate-til-overflate raketter.

6 motortorpedobåter.

30 små patruljebåter (på under 100 tonn).

10 landgangsfartøyer (3 på under 100 tonn).

Marine commandostyrker: 300.

Luftvåpenet: 15 000 regulære. 1 000 vernepliktige; 20 000 ved mobilisering; 461 kampfly.⁴⁾

9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål/avskjæringsjagerskvadroner: 6 med 200 F-4E, 3 med 75 *Mirage III/Kfir*.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 200 A-4E/F/N *Skyhawk*.

³⁾ 11 brigader (5 panser-, 4 infanteri- og 2 fallskjerm-) holdes normalt på fullt styrkenivå; 6 (1 panser, 4 mekaniserte, 1 fallskjerm-) på mellom 50 prosents og fullt styrkenivå; resten på kadrenivå.

⁴⁾ Der er dessuten kampfly i reserve, inklusive *Vautour* lette bombefly, *Mystère IVA*, *Ouragan* jagerbombere og *Super Mystère B.2* avskjæringsjagere.

1 rekognoseringskvadron med 6 RF-4E.
 5 Boeing 707, 10 C-97/*Stratocruiser* (inkl. 2 tankfly), 20 *Noratlant*, 10 C-47, 16 C-130E, 14 *Arava*, 10 Do-27, 10 Do-28, 4 *Islander* transportfly.
 Øvingsfly omfatter 25 TA-4H, 85 *Magister*, 12 *Queen Air*.
 9 *Super Frelon*, 18 CH-53G, 20 AB-205A, 25 UH-1D *Iriquois*, 20 S-65 og 5 *Alouette* II helikoptre.
 15 bakke-til-luft raketbatterier med 90 *HAWK*. (35 F-4, 20 A-4; 8 C-130E; 8 CH-47, 12 S-61 helikoptre; 8 *Queen Air* lette fly; *HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Reserver (alle forsvarsgrener): 450 000.

Paramilitære styrker: 4 000 Grensevakter og 5 000 *Nahal* milits-tropper.

JORDAN

Befolkning: 2 730 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 80 250.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974: \$ 1,0 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1975: 48,0 millioner dinarer (\$ 155 millioner).
 \$ 1 = 0,309 dinarer (1975),
 0,311 dinarer (1974).

Hæren: 75 000.

2 panserdivisjoner.
 1 mekanisert divisjon.
 2 infanteridivisjoner.
 4 spesialstyrke-bataljoner.
 2 luftvernbrigader.
 240 M-47/-48/-60 og ca. 200 *Centurion* middeltunge stridsvogner; 100 *Saladin* panservogner; 140 *Ferret* patruljevogner; 320 M-113 og 120 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 110 25-punds, 50 105mm og 155mm haubitser; 35 M-52 105mm og 20 M-44 155mm selvdrevne haubitser; 16 155mm kanoner; 81mm, 107mm og 120mm bombekastere; 106mm og 120mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; 200 M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner.

DEPLOYERING: *Oman*: 1 spesialstyrke-bataljon.

Marinen: 250.

12 små patruljefartøyer.

Luftvåpenet: 5 000; 42 kampfly.

2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 24 F-5A.
 2 avskjæringsjagerskvadroner med 18 F-104A.
 4 C-47, 2 *Dove*, 2 C-119 *Packet* og 1 *Falcon* 20, 2 C-130B transportfly.
 3 *Whirlwind* og 10 *Alouette* III helikoptre.
 2 F-5B, 6 *Chipmunk*, 3 *Hunter* 2 F-104, 10 T-6 og 5 *Bulldog* øvingsfly.
 (36 F-5E/B er bestilt).

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 10 000; 3 000 i den Mobile Politistyrke, 7 000 i Sivilmilitsen.

KUWAIT

Befolkning: 1 210 000.

Militærtjeneste: Verneplikt.

Væpnede styrker i alt: 10 200.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 5,4 milliarder.

Forsvarsutgifter 1974: 47 millioner dinarer

(\$ 162 millioner).

\$ 1 = 0,291 dinarer (1974).

Hæren: 8 000.

1 panserbrigade.
 2 kombinerte brigader (panser/infanteri/artilleri).
 50 *Vickers* og 50 *Centurion* middeltunge stridsvogner; 250 *Saladin* panservogner, *Ferret* patruljevogner; *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 10 25-punds kanoner, 20 155mm haubitser; SS-11, *Vigilant* styrte panservernvåpen.

Marinen: 200 (Kystvakt).

12 innenskjærs patruljebåter.

15 patruljefartøyer.

2 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 2 000; 2 kampfly.

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 4 *Hunter* FGA-57 og 2 T-67.

1 avskjæringsjagerskvadron med 12 *Lightning* F-53, 2 T-55.

1 anti-opprørs («counter-insurgency») -skvadron med 12 BAC-167 *Strikemaster* Mk 83.

2 *Caribou*, 1 *Argosy*, 2 Lockheed L-100-20 transportfly.

1 helikopterskvadron med 4 AB-205, 2 AB-206, 1 *Whirlwind*.

6 *Jet Provost* T-51 øvingsfly (i opplag).
(20 *Mirage* F-1,⁵⁾ 36 A-4M *Skyhawk*, 20 *Gazelle*,
10 *Puma* helikoptre, *HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

LIBANON

Befolkning: 3 230 000.
Militærtjeneste: 12 måneder i h.t. utvelgelse.
Væpnede styrker i alt: 15 300.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 3,7 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: 315 millioner libanesiske
pund (£L) (\$ 144 millioner).
\$ 1 = £L 2,18 (1975), £L 2,26 (1974).

Hæren: 14 000.

1 stridsvognsbrigade med 2 stridsvognsbataljoner.
2 oppklaringsbataljoner.
9 infanteribataljoner.
1 commando-bataljon.
2 artilleribataljoner.
1 luftvern bataljon.
60 *Charioteer* middelstunge stridsvogner, 25 AMX-13, 18 M-41 lette stridsvogner; 100 M-706, M-6, Panhard M-3, AEC panservogner; 80 M-113, 16 M-59 pansrede personellkjøretøyer; 6 75mm kanoner; 24 122mm, 20 155mm haubitser; 25 120mm bombekastere; *ENTAC*, SS-11, 20 *TOW* styrte panservernvåpen; 60 20mm og 30mm, 15 M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner. (18 *TOW* er bestilt).

Marinen: 300.

2 patruljefartøyer.
3 kystgående patruljebåter (ytterligere 3 er bestilt).
1 landgangsfartøy.

Luftvåpenet: 1 000; 24 kampfly.

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 13 *Hunter* F-69 og T-66.
1 avskjæringsjagerskvadron med 6 *Mirage* IIIEL med R-530 luft-til-luft raketter (4 *Mirage* IIIEL og 1 IIIBL i reserve).
1 helikopterskvadron med 10 *Alouette* II/III, 6 AB-204.
1 *Dove*, 3 *Chipmunk*, 7 *Magister* kommunikasjonsfly.
Noen franske radarer for tidlig varsling/bakkekontroll.
(6 SA *Bulldog*, 6 AB-212 øvingshelikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 5 000 Gendarmeri-tropper.

LIBYA

Befolkning: 2 320 000.
Militærtjeneste: Frivillig.
Væpnede styrker i alt: 32 000.
Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
\$ 5,9 milliarder.
Forsvarsutgifter 1975:
60 millioner libyske dinarer (\$ 203 millioner).
\$ 1 = 0,296 dinarer (1975),
0,296 dinarer (1974).

Hæren: 25 000.

1 panserbrigade.
2 mekaniserte infanteribrigader.
1 Nasjonalgarde-brigade.
1 commando-bataljon.
3 artilleribataljoner.
2 luftvernartilleribataljoner.
50 T-62, 280 T-54/-55 og 15 T-34 middelstunge stridsvogner; 100 *Saladin* panservogner; 25 *Ferret* patruljevogner; 220 BTR-40/-50/-60, 30 *Saracen*, 110 OT-64 og 170 M-113AL pansrede personellkjøretøyer; 70 122mm, 75 105mm og noen 155mm haubitser; 300 *Vigilant* styrte panservernvåpen; 120 23mm, 57mm, L40/70 Bofors luftvernkanoner. (Sovjetiske middelstunge stridsvogner, pansrede personellkjøretøyer, artilleri og bakke-til-luft raketter er bestilt).

Marinen: 2 000.

1 fregatt (med *Seacat* overflate-til-luft raketter).
1 korvett.
3 hurtiggående patruljebåter med SS-12M overflate-til-overflate raketter.
11 patruljefartøyer (1 kystgående, 1 med BM-21 rakettkastere).
1 forsyningskip.
(4 hurtiggående patruljebåter med *Otomat* overflate-til-overflate raketter og 10 PR-72 hurtiggående patruljebåter er bestilt).

Luftvåpenet: 5 000; 6) 92 kampfly.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 32 *Mirage* IIIIE.⁷⁾
4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 50 *Mirage* V.⁷⁾
1 rekognoseringsskvadron med 10 *Mirage* IIIER.⁷⁾
8 C-130E og 9 C-47 middelstunge transportfly.
10 *Mirage* IIIB, 3 T-33 øvingsfly.

⁵⁾ Opplysninger går ut på at disse skal til Egypt.

⁶⁾ Innbefattet personell som tjenestegjør i kontraktbasis utenlands.

⁷⁾ En del *Mirage* kan antas å være i opplag.

- 2 AB-206, 7 OH-13, 10 *Alouette* III, 6 AB-47 og 9 *Super Frelon* helikoptre.
 3 bakke-til-luft rakettregimenter med 60 *Crotale* og 8 batterier med SA-2, SA-3 og SA-6 bakke-til-luft raketter.
 (12 Tu-22 bombefly, 29 MiG-23 jagerfly for angrep mot bakkemål, 12 Mi-8 helikoptre og *Galeb* øvingsfly er bestilt).

MAROKKO

Befolkning: 17 320 000.
 Militærtjeneste: 18 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 61 000.
 Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:
 \$ 6,0 milliarder.
 Forsvarsutgifter 1974: 816 millioner dirham
 (\$ 190 millioner).
 \$ 1 = 4,30 dirham (1974).

Hæren: 55 000.

- 1 lett sikkerhetsbrigade.
 1 fallskjermbrigade.
 5 panserbataljoner.
 9 motoriserte infanteribataljoner.
 9 infanteribataljoner.
 2 bataljoner av den Kongelige Garde.
 5 kamelkorps-bataljoner.
 3 ørkenkavaleribataljoner.
 6 artilleri-grupper.
 2 ingeniørbataljoner.
 25 M-48, 120 T-54 middelstunge stridsvogner, 120 AMX-13 lette stridsvogner; 36 EBR-75, 50 AML-245 og M-8 panservogner; 40 M-3 halvbelte- og 95 OT-64 pansrede personellkjøretøyer; 25 SU-100, AMX-105 og 50 M-56 90mm selvdrevne kanoner; 100 76mm, 85mm og 105mm kanoner; 150 75mm og 105mm haubitser; 82mm, 120mm bombekastere; 105mm rekylfrie kanoner; *ENTAC* styrte panservernvåpen; 50 37mm og 100mm luftvernkanoner.

Marinen: 2 000 (inklusive 500 marineinfanteritropper).

- 1 fregatt (Kongelig yacht, med 1 helikopter).
 2 kysteskortefartøyer (franske PR-72-klasse).
 1 patruljebåt (ytterligere 2 er bestilt).
 1 landgangsfartøy.
 1 marineinfanteribataljon.

Luftvåpenet: 4 000; 60 kampfly.

- 2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 24 *Magister*.
 1 avskjæringsjagerskvadron med 20 F-5A og 4 F-5B.

- 2 transportskvadroner med 10 C-47, 8 C-119G og 6 C-130H.
 6 *King Air*, 35 T-6, 25 T-28, 28 SF-260M øvingsfly.
 12 AB-205A, 5 AB-212 og 4 *Alouette* II helikoptre. (Noen fly, inklusive 12 MiG-17 jagerfly for angrep mot bakkemål, er i opplag).
 (6 C-119, 6 C-130H transportfly, 40 *Puma* helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 30 000, inklusive 11 000 i «Sureté Nationale», dvs. «De nasjonale sikkerhetsstyrker».

OMAN

Befolkning: 760 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 14 100.
 Forsvarsutgifter 1975: 125 millioner rial omani
 (\$ 359 millioner).
 \$ 1 = 0,348 rial omani (1975).

Hæren: 12 900.

- 6 infanteribataljoner.
 1 grensestyrke-bataljon.
 1 artilleriregiment.
 1 sambandsregiment.
 1 panservogneskadron.
 1 ingeniøreskadron.
 68 *Saladin* og en del V-100 *Commando* panservogner; *Ferret* patruljevogner; 75mm berghaubitser; 25-punds og 5,5 tommers kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen.

Marinen: 200.

- 3 hurtiggående patruljebåter (ytterligere 4 er bestilt).
 1 patruljefartøy (Kongelig yacht).
 2 minesveipere.

Luftvåpenet: 1 000; 47 kampfly.

- 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 31 *Hunter* (fhv. jordanske).
 1 anti-opprørs («counter-insurgency») -skvadron med 16 BAC-167.
 1 taktisk transportskvadron med 2 *Caribou* og 15 *Skyvan*.
 2 transportskvadroner: 1 med 3 BAC-11 og 3 *Viscount*, 1 med 8 BN *Defender*.
 1 helikopterskvadron med 20 AB-205 og 3 AB-206A.
 (12 *Jaguar* jagerfly for angrep mot bakkemål, AB-

206, 5 Bell 214A helikoptre, 28 *Rapier* bakke-til-luft raketter, *Blindfire* bakke-til-luft rakett-radar er bestilt).

Paramilitære styrker: 2 000; 1 000 Gendarmeritropper (1 bataljon), 1 000 stamme-hjemmevernstropper (*Firqats*).

SAUDI-ARABIA

Befolkning: 8 910 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 47 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 12,0 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 22 200 millioner Saudi riyal (\$ 6 343 millioner).

\$ 1 = 3,50 riyal (1975), 3,54 riyal (1974).

Hæren: 40 000.

1 panserbrigade.

4 infanteribrigader.

1 fallskjermataljon.

1 bataljon av den Kongelige Garde.

3 artilleribataljoner.

6 luftvernataljoner.

10 bakke-til-luft rakett-batterier med *HAWK*.

150 AMX-30, 25 M-47 middelstunge stridsvogner, 60 M-41 lette stridsvogner; 200 AML-60/-90, en del *Staghound* og *Greyhound* panservogner; *Ferret* patruljevogner; 105mm kanoner; 75mm rekylfrie kanoner; SS-11, *Harpon* styrte panservernvåpen; luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter.

(250 AMX-30 og M-60 middelstunge stridsvogner, 250 *Scorpion* lette stridsvogner; panservogner; 250 pansrede personellkjøretøyer; kanoner/haubitser; selvdrevne luftvernkanoner, *Rapier*, *Crotale* og *HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

DEPLOYERING: *Jordan:* 1 brigade-gruppe;

Syria: 1 brigade-gruppe.

Marinen: 1 500.

3 hurtiggående patruljebåter (*Jaguar*-klasse).

1 patruljebåt (f.h.v. Amerikansk Kystvakt-kutter). (6 hurtiggående patruljebåter, 4 anti-mine skip, 4 landgangsfartøyer er bestilt).

Luftvåpenet: 5 500; 95 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 30 F-5E.

2 anti-opprørs («counter-insurgency») /øvingskvadroner med 30 BAC-167.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 35 *Lightning* F-52/F-53.

2 transportskvadroner med 21 C-130.

2 helikopterskvadroner med 20 AB-206 og 10 AB-205.

Øvrige fly omfatter 4 KC-130 transportfly; 20 F-5B, 3 *Lightning* T-55 øvingsfly; lette fly; 6 *Alouette* III, 1 AB-204, 15 AB-205 helikoptre.

37 *Thunderbird* Mk 1 bakke-til-luft raketter.

(100 F-5E/F, 38 *Mirage* IIIAES,⁸⁾ 10 KC-130 og *Alouette* III helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 16 000 Nasjonalgarde-tropper i regulære og halvregulære bataljoner; 6 500 Grensestyrke- og Kystvakt-tropper med 50 små patruljebåter og 8 SRN-6 luftputefartøyer.

SUDAN

Befolkning: 17 870 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 48 600.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 2,8 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 37 millioner sudanske pund (£S) (\$ 97 millioner).

\$ 1 = £S 0,382 (1975), £S 0,339 (1974).

Hæren: 45 000.

2 panserbrigader.

7 infanteribrigader.

1 fallskjermbrigade.

3 artilleriregimenter.

3 luftvernartilleriregimenter.

1 ingeniørregiment.

20 T-34/85, 60 T-54 og 50 T-55 middelstunge stridsvogner; 16 T-62 lette stridsvogner (kinesiske); 50 *Saladin* og 45 *Commando* panservogner; 60 *Ferret* patruljevogner; 50 BTR-50, 50 BTR-152, 49 *Saracen* og 60 OT-64 pansrede personellkjøretøyer; 55 25-punds, 40 100mm, 20 105mm og 18 122mm kanoner og haubitser; 30 120mm bombekastere; 30 85mm panservernkanoner; 80 Bofors 40mm, 80 sovjetiske 37mm og 85mm luftvernkanoner.

Marinen: 600.

7 patruljebåter (f.h.v. iranske).

6 kystpatruljebåter } (f.h.v. jugoslaviske).
2 landgangsfartøyer }

⁸⁾ Skal antagelig til Egypt.

Luftvåpenet: 3 000; 43 kampfly.

- 1 avskjæringsjagerskvadron med 18 MiG-21.
- 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 15 MiG-17 (fhv. kinesiske).
- 5 BAC-145 Mk 5 og 5 *Jet Provost* Mk 55 (i opplag).
- 1 transportskvadron med 6 An-12, 5 An-24 og 4 F-27.
- 1 helikopterskvadron med 4 Mi-4 og 10 Mi-8.

Paramilitære styrker: 3 500: 500 Nasjonalgarde-, 500 Republikanske Garde-, 2 500 Grensevakt-tropper.

SYRIA

Befolkning: 7 370 000.

Militærtjeneste: 30 måneder.

Væpnede styrker i alt: 177 500.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 2,9 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975: £Syr 2 500 millioner (\$ 668 millioner).

\$ 1 = £Syr 3,74 (1975), £Syr 3,52 (1974).

Hæren: 150 000.

- 2 panserdivisjoner.
- 3 mekaniserte infanteridivisjoner.
- 2 panserbrigader.
- 1 mekanisert brigade.
- 3 infanteribrigader.
- 8 commando-bataljoner.
- 3 fallskjermataljoner.
- 2 artilleribrigader.
- 24 bakke-til-luft rakett-batterier med SA-6.
- 100 T-34, 1 300 T-54/-55, 700 T-62 middelstunge stridsvogner, 70 PT-76 lette stridsvogner; 1 100 BTR-50/-60, BTR-152 pansrede personellkjøretøyer; 700 122mm, 130mm, 152mm og 180mm kanoner/haubitser; 75 SU-100 selvdrevne kanoner; 140mm og 240mm rakettkastere; *FROG-7* og *Scud* bakke-til-bakke raketter; 120mm og 60mm bombekastere; *Snapper*, *Sagger*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 23mm, 37mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; SA-2, SA-3, SA-6, SA-7, SA-9 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 100 000.

*Luftforsvarskommando:*⁹⁾

Bakke-til-luft rakett-batterier, luftvernartilleri og avskjæringsjagerfly samt radar.

Marinen: 2 500.

- 3 *Komar*- og 3 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
- 1 T-43-klasse minesveiper.
- 11 torpedobåter (fhv. sovjetiske P-4).
- 1 kystpatruljefartøy.

Reserver: 2 500.

Luftvåpenet: 25 000; ca. 400 kampfly.¹⁰⁾

- 1 skvadron med Il-28 lette bombefly.
- 4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 50 MiG-17.
- 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 45 Su-7.
- 2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 45 MiG-23.
- Ca. 250 MiG-21 avskjæringsjagerfly (flere er bestilt).
- 6 Il-14 og 3 An-12 transportfly.
- Helikoptre omfatter 4 Mi-2, 8 Mi-4, 39 Mi-8 og 9 Ka-25.

Paramilitære styrker: 9 500; 8 000 Gendarmeritropper; 1 500 Ørkengarde-tropper (Grensestyrke).

TUNISIA

Befolkning: 5 750 000.

Militærtjeneste: 12 måneder i h.t. utvelgelse.

Væpnede styrker i alt: 24 000 (14 500 vernepliktige).

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1974:

\$ 3,6 milliarder.

Forsvarsutgifter 1975-76: 20,5 millioner dinarer (\$ 56 millioner).

\$ 1 = 0,368 dinarer (1975),

0,409 dinarer (1974).

Hæren: 20 000 (13 500 vernepliktige).

- 1 panserbataljon.
- 5 infanteribataljoner.
- 1 commando-bataljon.
- 1 Sahara-bataljon.
- 1 artilleribataljon.
- 1 ingeniørbataljon.
- 30 AMX-13, 20 M-41 lette stridsvogner; 20 *Sala-din*, 15 EBR-75, 13 AML-60, en del M-8 panser-

⁹⁾ Underlagt Hærens overkommando, med personellstyrker fra Hæren og Luftvåpenet.

¹⁰⁾ En del fly antas å være i opplagring.

vogner; 10 105mm selvdrevne, 10 155mm kanoner.

Marinen: 2 000 (500 vernepliktige).

- 1 eskortejager (fhv. amerikansk *Edsall*-klasse).
- 1 korvett (fransk A-69 type).
- 1 kystgående minesveiper (utlånt fra Frankrike).
- 2 patruljebåter med SS-12M overflate-til-overflate raketter (1 er bestilt).
- 13 kystpatruljebåter (12 på under 100 tonn).

Luftvåpenet: 2 000 (500 vernepliktige); 24 kampfly.

- 1 jagerskvadron med 12 F-86F.
- 1 anti-opprørs («counter-insurgency») -skvadron med 12 SF-260W *Warrior*.
- 3 Dassault *Flamant* lette transportfly (3 G-222 er bestilt).
- 8 MB-326B, 12 T-6 og 12 Saab 91D *Safir* øvingsfly.
- 2 *Alouette* II og 6 *Alouette* III helikoptre.

Paramilitære styrker: 9 000; 5 000 Gendarmeritropper (6 bataljoner), 4 000 i Nasjonalgarden.

DEN ARABISKE REPUBLIKK JEMEN (nord)

Befolkning: 6 520 000.
 Militærtjeneste: 3 år.
 Væpnede styrker i alt: 32 000.
 Forsvarsutgifter 1974-75: 266 millioner riyal (\$ 58 millioner).
 \$ 1 = 4,56 riyal (1974).

Hæren: 30 000.

- 6 infanteribrigader (3 reserve).
- 1 fallskjermbrigade.
- 3 commando-brigader.
- 2 panserbataljoner.
- 2 artilleribataljoner.
- 1 luftvern bataljon.
- 30 T-34 middelstunge stridsvogner; 30 *Saladin* panservogner; 70 BTR-40 pansrede personellkjøretøyer; 50 SU-100 selvdrevne kanoner; 50 76mm, en del 122mm kanoner; 75mm rekylfrie kanoner; 120mm bombekastere; 37mm luftvernkanoner.

Marinen: 300.

- 5 P-4 klasse hurtiggående patruljebåter (fhv. sovjetiske).

Luftvåpenet: 1 700; 24 kampfly.¹¹⁾

- 1 lett bombeflyskvadron med 12 Il-28.

- 1 jagerskvadron med 12 MiG-17.
- C-47 og 2 Short *Skyvan* transportfly.
- 4 MiG-15UTI, 18 Yak-11 øvingsfly.

Paramilitære styrker: 20 000 utskrevne på stambasis.

DEN FOLKEDEMOKRATISKE REPUBLIKK JEMEN (syd)

Befolkning: 1 660 000.

Militærtjeneste: Verneplikt, tjenestetid ukjent.

Væpnede styrker i alt: 18 000.

Beregnet bruttonasjonalprodukt 1972:

\$ 500 millioner.

Forsvarsutgifter 1972: 10 millioner syd-jemenittiske dinarer (\$ 26 millioner).

\$ 1 = 0,383 dinarer (1972).

Hæren: 15 200.

- 9 infanteribrigader, hver på 3 bataljoner.
- 2 panserbataljoner.
- 1 artilleribrigade.
- 1 sambandsavdeling.
- 1 øvingsbataljon.
- 50 T-34, T-54 middelstunge stridsvogner; *Saladin* panservogner; *Ferret* patruljevogner; 25-punds, 105mm berg-haubitser, 122mm haubitser; bombekastere; 122mm rekylfrie kanoner; 23mm selvdrevne, 37mm, 57mm og 85mm luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

Marinen: 300 (kommandomessig underlagt Hæren).

- 2 ubåtjagere (fhv. sovjetiske *SOI*-klasse).
- 2 motortorpedobåter (fhv. sovjetiske P-6 klasse).
- 3 minesveipere (fhv. britiske *Ham*-klasse).
- 2 landgangsfartøyer (fhv. sovjetiske *Polocny*-klasse).

Luftvåpenet: 2 500; 27 kampfly.¹¹⁾

- 1 jagerskvadron med 12 MiG-21.
- 1 jagerbomberskvadron med 15 MiG-17.
- 1 transportkvadron med 4 An-24.
- 1 helikopterskvadron med 8 Mi-8.

Paramilitære styrker: Folkemilits; Offentlige Sikkerhetsstyrke.

¹¹⁾ En del fly antas å være i opplagring.

Den militærstrategiske balanse mellom NATO og Warszawa-pakten

Enhver vurdering av den militære balanse mellom NATO og Warszawa-pakten innebærer sammenligning av både mannskaps- og materiellstyrker, betraktninger vedrørende kvalitative karakteristika, slike faktorer som geografiske fortrinn, deployering, trening og forsyningsstøtte, samt forskjeller med hensyn til doktrine og filosofi.

Visse faktorer i denne sammenligningen er av særlig interesse. Av diverse grunner må Sovjet-Unionen antas å ha, innenfor eller nær «operasjonsteateret», styrker som i høy grad avspeiler denne stats doktrine og strategi; på den annen side har NATO, bundet som denne organisasjon er av en multinasjonal politisk prosess og av et offentlig press som ikke eksisterer i Sovjet-Unionen, hatt en tendens til å gå på akkord med hensyn til de militære krav. Selv om Warszawa-paktens materiellutstyr nok ofte er NATO's underlegent kvalitativt, så er Warszawa-paktens utstyr i motsetning til NATO's standardisert. For NATO's vedkommende gjør det seg således gjeldende begrensninger med hensyn til inter-operabilitet (dvs. evnen til å operere sammen) og følgelig også med hensyn til fleksibilitet. NATO har visse sterke sider, så som de taktiske luftstyrkenes slagkraft, men det er lite dybde i NATO's sentralområde, noe som medfører forsvarsproblemer. På den annen side har også Warszawa-pakten sine sårbare sider, spesielt på forsyningsiden; dessuten kan det være en del tvil når det gjelder en del av medlemsstatenes politiske pålitelighet og verdien av deres styrker.

Den vurdering som presenteres i det etterfølgende, bør derfor først og fremst betraktes som en kvantitativ pekepinn, da det på en såvidt begrenset plass som her er vanskelig å vurdere kvalitative faktorer og fastslå deres relevans. Vurderingen er rent militær, og således én-dimensjonal. Hva mer er, en hvilken som helst statisk jevnføring av styrker som står overfor hverandre, kan bare gi begrenset innsikt i hva som eventuelt kan skje

under de dynamiske betingelser som gjelder i en konfliktsituasjon. De to sider er ikke underlagt de samme militære krav: Sovjetstyrkene er beregnet for å spille en offensiv rolle, NATO-styrkene er beregnet for forsvar, for å skape i det minste en rimelig grad av tvil på sovjetisk side med hensyn til muligheten av en rask suksess gjennom et konvensjonelt angrep og med hensyn til de kjernefysiske konsekvenser som måtte følge. Den herværende presentasjon må nødvendigvis overforenkles noe som i sakens natur er et meget sammensatt problem, og som ikke så lett lar seg underkaste en analyse.

De respektive karakteristika ved den militære balanse er av sentral betydning for enhver betraktning vedrørende problematikken omkring MFR («Mutual Forces Reductions»: dvs. «Gjensidige Styrke-Reduksjoner»), men det geografiske område som man tar for seg i MFR-forhandlingene, dekker – iallfall for øyeblikket – bare en del av NATO-området. Et avsnitt ved slutten av den herværende vurdering betoner visse spesielle faktorer som MFR-diskusjonene tør måtte ta i betraktning.

Land- og luftstridskrefter

NATO's tre hoved-underkommandoer, henholdsvis for det nordlige, det sentrale og det sydlige Europa, synes ved første øyekast å gi et bekvemt grunnlag for å foreta en direkte jevnføring med de motstående styrker fra Warszawa-pakten, men visse problemer gjør seg her gjeldende. Den nord-europeiske kommando dekker ikke bare Norge, men også Østersjø-området, innbefattet Danmark, Schleswig-Holstein og innløpene til Østersjøen. Det er ikke mulig å foreta nøyaktige kalkyler med hensyn til de sovjetiske eller Warszawa-pakt-enheter som eventuelt ville bli satt inn i Østersjø-avsnittet snarere enn mot NATO's Sentraleuropeiske kommando, da det både i landstyrkene og luftstyrkene er tilstede en høy grad av fleksibilitet som mu-

Disponible landstridskrefter i fredstid (divisjonsekvivalenter) <i>c)</i>	Nordlige og sentrale Europa <i>a)</i>			Sydlige Europa <i>b)</i>		
	NATO	Warszawapakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawapakten	(derav SSSR)
Pansrede	12	31	19	6	7	3
Infanteri, mekanisert og luftbårent	15	37	21	33	24	5

liggjør begge eventualiteter. For Warszawapakten utgjør denne sektoren en sammenhengende front, skjønt adskillige sovjetiske divisjoner er, som vi skal komme tilbake til senere i denne drøftelsen, utvilsomt rettet mot Norge. Det nordlige og det sentrale Europa er derfor oppført under ett i de tabeller som følger. Syd-Europa er oppført separat.

Landstridsenheter

Et tradisjonelt sammenligningsgrunnlag er det antall kampdivisjoner som de to sider har (vist i ovenstående tabell). Dette er i seg selv ikke på langt nær noen adekvat målestokk, for ikke bare varierer divisjonene sterkt med hensyn til organisasjon, størrelse og utstyr, men det er dessuten mange kampavdelinger som danner oppsetninger utenfor divisjonsstrukturene. Som en grov indikasjon på de respektive frontlinje-kompressurer på bakken i fredstid, har en telling av divisjoner en viss nytte, når dette blir sett i sammenheng med de forskjellige tabeller som presenteres i det følgende. Det kan imidlertid være villedende å legge altfor megen vekt på divisjonstallene.

Greske styrker er tatt med i tabellen. Franske enheter er ikke; hvis de ble inkludert ville dette medføre ytterligere to divisjoner i NATO's totalantall.^{d)} Selv om disse divisjonene er stasjonert i Tyskland og det har vært en del felles planlegging sammen med militære NATO-sjefer, er disse divisjonene ikke avsett som bidrag til NATO. De er ikke tildelt noen operasjonssektor, og det er langt fra full enighet om under hvilken militær strategi de eventuelt vil bli benyttet. Alle de dertil egnede styrker fra Warszawa-paktlandene er inkludert, enskjønt den militære

verdi av noen av dem turde være tvilsom av politiske grunner, avhengig av omstendighetene. Dette motvirkes ved at NATO har den fordel i Sentralavsnittet at mesteparten av NATO's slagkraft er i Vest-Tyskland, hvor den behøves, mens en tredjedel av de her angitte sovjetiske divisjoner befinner seg et stykke unna, i SSSR's vestlige militærdistrikter. Oppgavene for Nord- og Sentral-Europa viser derfor det som fra et NATO-synspunkt er situasjonen på sitt verste, mens oppgavene for Syd-Europa viser situasjonen i det mest flatterende lys.

Tabellen tilslører en markant ubalanse i Nord-Norge. I Norge er det bare norske styrker, og én brigade-gruppe er stasjonert i nord. Det er sterke sovjetiske styrker – ca. to divisjoner og én marineinfanteribrigade – på Kola-halvøya, og minst fem divisjoner i

a) Omfatter på NATO-siden de kommandoer som sjefene for AFCENT og AFNORTH har ansvaret for (se s. 19). Frankrike er ikke medregnet, heller ikke noen allierte landstridskrefter i Portugal eller Storbritannia. På Warszawapakt-siden er medregnet den kommando som paktens Øverstkommanderende har ansvaret for, unntatt Bulgarias, Ungarns og Romanias væpnede styrker; visse sovjetiske avdelinger som normalt er stasjonert i det vestlige SSSR samt slike styrker som eventuelt vil bli satt inn i det østersjøiske og norske operasjons-teater er imidlertid inkludert.

b) Omfatter på NATO-siden de italienske, greske og tyrkiske landstyrker (inkl. i asiatisk del av Tyrkia), samt slike amerikanske og britiske avdelinger som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavs-operasjonsteateret, og, på Warszawapakt-siden, Bulgarias, Ungarns og Romanias landstridskrefter samt sovjetiske avdelinger, normalt stasjonert i Ungarn og sydlige SSSR, som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavs-operasjonsteateret.

c) Divisjoner, brigader og lignende enheter, regnet sammen på basis av forholdstallet tre brigader pr. divisjon.

d) Disse er de to divisjoner som er stasjonert i Forbundsrepublikken Tyskland. Der er ytterligere fire i Frankrike, utenfor NATO's område.

Leningrad militærdistrikt, samt enda større antall lengre syd i Østersjø-statene. Skjønt mange av disse enhetene kan være tiltenkt andre oppgaver, er det klart at store styrker kunne bli satt inn mot Norge (og også mot Danmark) og kunne bli forsterket raskt. Den sovjetiske sjømilitære styrke innen regionen er massiv, og sjømakt, innbefattet amfibiekapasitet, er et viktig element i balansen. Det svære misforholdet retter søkelyset mot problemet med å forsvare Nord-Norge mot overraskelses-angrep. For å motvirke denne vanskelige stilling har man utformet et selvforsvars-system, basert på et sterkt Heimevern og rask mobilisering, for å trekke maksimal fordel av landets ulendte terreng og de dårlige vei- og jernbanekommunikasjoner. Det er imidlertid på det rene at forsvar mot et angrep av noen størrelse avhenger av hurtig assistanse, innbefattet sjømilitær støtte, utenfra.

Ytterligere to skjevheter er verd å bemerke. Den første er at alle de italienske landstridskrefter som er oppført i tabellen under «Sydlige Europa», er stasjonert i Italia og er således et stykke unna de potensielle konfrontasjonsområder såvel i det sydøstlige som det sentrale avsnitt. Den annen skjevhet, som er en levning fra de første etterkrigsårs okkupasjonssoner, er en noe u hensiktsmessig deployering i NATO's Sentral-europeiske kommando: De velutstyrte og sterke amerikanske enheter er stasjonert i den sydlige sektor, et område som for det meste er geografisk begunstiget hva forsvarsmuligheter angår. På de nord-tyske sletter, hvor adkomstveiene til de allierte hovedsteder går

og hvor det er liten dybde og få hindre av vesentlig betydning, er derimot styrkene til dels mindre slagkraftige. (Dette deployeringsmønster gjør også at de amerikanske styrker er avhengig av nord-syd-gående forsyningskommunikasjonslinjer, siden de ikke lenger kan benytte fransk territorium). I krigstid ville man kunne bli nødt til å foreta sidevise styrke-forflytninger, og mer spesielt ville forsterkninger måtte sendes til det avsnitt hvor behovet for dem måtte være størst, snarere enn til de eksisterende nasjonale sektorer. Å lempe på dette ville imidlertid i fredstid falle meget kostbart og bl. a. reise forlegnings- og forsyningsproblemer, og pengene finner kanskje en bedre anvendelse om de heller brukes til utstyr, med mindre forandring i så måte muliggjøres ved andre faktorer så som om-deployering via MFR.

Mannskapsstyrker

En jevnføring av de mannskapsstyrker som inngår i de frontlinjekampenheter som er deployert under normale omstendigheter i fredstid (til forskjell fra de totale mannskapsstyrker, som omtales senere) utfyller bildet ytterligere. Tallene som presenteres gjenspeiler de foran nevnte variasjoner i divisjonsoppsetningene, men omfatter også kamptropper i forband over divisjonsnivå samt det personell som direkte støtter dem. Tallene tar også underbemanning med i regningen – mange NATO- og Warszawapakt-divisjoner blir i fredstid holdt på langt under full styrke. De oppgaver som er beregnet på dette grunnlag, og som bare kan være rent tilnærmedesvis, gir oss følgende jevnføring:

	Nordlige og Sentrale Europa <i>a)</i>			Sydlige Europa <i>b)</i>		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Disponible kamp- og direkte støtte-tropper (i tusen)	625	895	595	575	345	115

a) og *b)* Se tilsvarende noter til foregående tabell.

Tallene omfatter ikke franske styrker; hvis de som er stasjonert i Tyskland regnes med, ville NATO's antall for nordlige og sentrale Europa bli øket med kanskje 50 000. Som foran omfatter tallene imidlertid også her Hellas.

Tabellen avslører fremdeles en markert overvekt for Warszawa-pakten i det nordlige og sentrale Europa (med forbehold for hvilken verdi som tør tillegges styrkene fra de øst-europeiske land). Tabellen omfatter naturligvis ikke personellet i de dobbelt-baserte amerikanske brigader, fordi dette personell ikke er fysisk tilstede i Europa. Den omfatter imidlertid på Warszawa-paktens side ca. 185 000 tropper som inngår i, eller i direkte støtte for, divisjoner i det vestlige Sovjet-Unionen, siden disse enhetene åpenbart er beregnet for operasjoner i Sentral-Europa, selv om de befinner seg i en viss avstand i tid og rom fra det aktuelle område.

I det sydlige Europa er tallene i NATO's fordel, men tabellen tilslører det forhold at styrkene står vidt adskilt, med italienske tropper deployert i en meget anseelig avstand fra henholdsvis Hellas' og Tyrkias.

Forsterkninger

Fremføringen av forsterkninger til operasjons-teateret samt mobilisering av førstelinjes reserver er forhold som i vesentlig henseende ville endre de talloppgaver som er anført i det foregående. Det er i virkeligheten sterke begrensninger forbundet med å jevnføre de rene fredstids-styrkeforhold. I en krise eller konfliktsituasjon er det den totale styrke med stridende personell som kan settes inn, som med tiden blir den viktigste styrkeforholdsindikator. Det er imidlertid store vanskeligheter forbundet med å foreta en numerisk sammenligning av eventuelle andre faktorer enn antallet av de potensielt tilgjengelige forsterkninger, da det er så mange variabler og ukjente størrelser som påvirker det tempo hvormed forsterkninger og reserver kunne eller ville bli deployert operativt.

Implisitt i NATO's forsvarsplaner ligger det begrep som benevnes «politisk varslingstid»: At det vil være et tilstrekkelig forvarsel

om et mulig angrep til at man vil være i stand til å øke styrkenes beredskapsgrad, til å sette inn forsterkninger og til å iverksette mobilisering. Dette forutsetter selvfølgelig villigheten – på begge sider – til å sette inn forsterkninger i en krisesituasjon, og samtidig risikere å øke spenningen ved å gjøre dette. Fordelen vil her generelt være hos angriperen, som kan starte mobiliseringen først, håpe på å holde sine hensikter tilslørt, og endelig oppnå en viss grad av taktisk overraskelse. Angriperen kan velge sitt angrepspunkt, og bygge opp en betydelig lokal styrkeovervekt. Forsvareren vil formodentlig starte langsommere, og vil måtte holde seg på vakt på alle punkter.

NATO-styrkene ville bli bygget opp fra to kilder: Henholdsvis mobilisering av reserver for å styrke eller øke antallet av eksisterende enheter, samt forflytning inn i operasjonsteateret av aktive hær-enheter som i fredstid er stasjonert annetsteds.

Den potensielt raskeste styrkeoppbygging av noen størrelse, ville være fra mobiliseringen av reserver i Europa, noe som ville skje i løpet av et tidsrom på noen ganske få dager. Dette gjelder spesielt Tyskland, hvor reservene ville bringe avdelingene opp i krigsberedt styrke (men ikke øke deres antall) og mobilisere Territorialhæren på ca. 220 000 mann, beregnet på å bistå med lokalforsvaret. Også andre europeiske nasjoner ville kunne bruke mobiliserte reserver til å styrke sine avdelinger, og i enkelte tilfeller til å forsterke dem med tilleggs-avdelinger. Enheter fra utenfor det umiddelbart berørte område ville komme fra Canada, Storbritannia, Belgia, Nederland og muligens Frankrike, men først og fremst fra De forente stater.

I De forente stater er det to dobbelt-baserte brigader samt to divisjoner; alle med sitt utstyr lagret i Tyskland. Disse avdelingenes personell ville kunne forflyttes meget raskt, ved bruk av den meget anseelige disponible lufttransport-kapasitet. (En brigade fra hver av de to nevnte divisjoner vil med det første bli fredstids-stasjonert i Tyskland.) I De forente stater er det videre minst 7 divi-

	Divisjoner			Selvstendige brigader/ regimenter			Marineinfanteri	
	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Divi- sjoner	Brigader
<i>Aktive styrker</i>								
De forente stater e) ..	1	1	5	–	2	–	2	–
Belgia	–	–	–	–	1	1	–	–
Storbritannia f)	–	–	1	–	–	4	–	1
Canada	–	–	–	–	–	3	–	–
Nederland	–	–	–	1	4	–	–	–
Vest-Tyskland	–	–	–	–	–	5 g)	–	–
Frankrike	–	3	1	–	–	–	–	–
I alt	1	4	7	1	7	13	2	1
<i>Reservestyrker h)</i>								
De forente stater	2	1	5	3	7	6	1	–
Belgia	–	–	–	–	1	1	–	–
Storbritannia	–	–	–	–	–	–	–	–
Canada	–	–	–	–	–	–	–	–
Nederland	–	–	1	–	–	1	–	–
Vest-Tyskland	–	–	–	–	–	–	–	–
I alt	2	1	6	3	8	8	1	–
Samlede totalantall ..	3	5	13	4	15	21	3	1

sjoner til (hvorav én med tungt materiell) samt adskillige brigader, som også ville være disponible for bruk i Europa. Selv om disse ville kunne være disponible på et meget tidlig tidspunkt, ville imidlertid en stor del av utstyret måtte transporteres sjøveien. Det samme ville være tilfellet for de 8 divisjonene og de ca. 16 selvstendige brigadene i Nasjonalgarden; disse kunne nominelt være i kampberedskap kanskje fem uker etter mobilisering, men ville muligens behøve ytterligere en del trening (noe som også turde gjelde de sovjetiske reserver). Ovenstående tabell oppsummerer de enheter som NATO-landene ville ha til rådighet med hensyn til å skaffe forsterkninger til det kritiske sentral-avsnitt.

Warszawa-paktens forsterknings-planer følger et mønster som er temmelig annerledes. Det er et stort antall aktive sovjetiske divisjoner, men de er satt opp på tre forskjellige bemanningsnivåer, og de andre Warszawa-pakt-enhetene på to nivåer (se henholdsvis s. 9 og s. 13). Forsterkning avhenger av å

få fylt opp disse divisjonene gjennom mobilisering samt å få ført frem noen divisjoner fra Sovjet-Unionen. Alle de sovjetiske divisjoner som er stasjonert i Øst-Tyskland, Polen og Tsjekkoslovakia, er i Kategori 1 og ville således ikke trenge noe særlig forsterkninger, men enkelte av de øst-europeiske lands divisjoner i sentral-avsnittet er satt opp på et lavere bemanningsnivå. De divisjoner i Sovjet-Unionen som ville rykke frem først, ville være dem som står i den vestlige del av landet, og av disse er normalt opptil en tredjedel i Kategori 1. Med mer tid og

e) To brigader, en hver fra de pansrede og mekaniserte divisjonene, vil bli deployert til Europa, med dobbelt-basert status.

f) Skal innen 1979 reduseres til én hær-brigade og én marineinfanteri-brigade.

g) Disse er Hjemmeforsvars-grupper av brigade-størrelse, som evt. ville kunne ha begrensede defensive kamp-oppgaver.

h) Noen land, i særdeleshet Storbritannia, Canada, Nederland og Frankrike, kan ha planer om å mobilisere en del avdelinger av bataljons størrelse i tillegg til de enheter som her er oppført.

risiko ville forsterkningsdivisjoner også kunne bli deployert fra så langt borte som den kinesisk-sovjetiske grense. Det totale antall samt beredskapsgraden av de sovjetiske og

øst-europeiske divisjoner (som man vil erindre er mindre enn NATO's) er vist i følgende tabell:

	Panserdivisjoner			Mekaniserte divisjoner			Øvrige divisjoner			Selvstendige brigader		
	Kategori			Kategori			Kategori			Kategori		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Tsjekkoslovakia	5	-	-	3	2	-	-	-	-	1	-	-
Øst-Tyskland	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Polen	5	-	-	6	2	-	2	-	-	-	-	-
Sovjetiske divisjoner												
I ovennevnte område	14	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre steder <i>i)</i> ..	12	12	11	28	32	37	2	4	1	-	-	-
Sovjetiske i alt	26	12	11	41	32	37	2	4	1	-	-	-

Såvidt man kan bedømme vil i særdeleshet Sovjet-Unionens mobilisering kunne foregå meget raskt, og det er blitt anslått at de 27 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa vil kunne økes til mellom 70 og 80 i løpet av noen få uker – dersom mobiliseringen foregikk uten hindringer. Denne forutsetning ville selvfølgelig ikke kunne tas for gitt. Hvis fiendtlighetene allerede var begynt, ville forflytninger pr. jernbane og vei kunne stanses og styrkeoppbyggingen vesentlig forsinkes. Ikke desto mindre har Sovjet-Unionen – en europeisk makt som opererer på indre linjer – geografiske fordeler og skulle i de første ukene være i stand til å føre frem forsterkninger med tungt utstyr hurtigere over land enn De forente stater skulle kunne klare sjøveien. Dessuten ville man på sovjetisk side også kunne foreta tunge luftverts forflytninger. Amerikanernes evne til i løpet av få dager å overføre ad luftveien personellstyrkene tilhørende de dobbelt-baserte brigadene, er blitt demonstrert under øvelser. Med hensyn til de to divisjonene som har sitt utstyr i Tyskland, ville lufttransporten av personellet dreie seg om ytterligere en uke eller så. Liksom hva tilfellet er med hensyn til de sovjetiske styrker ville dette avhenge av at bevegelsene fikk foregå uhindret, av at man hadde trygghet i luftrommet og sikre fly-

plasser å gå ned på. Rask utflyvning fra flyplassene turde være vanskelig når kamp-handlinger først var begynt. Økningen av de stridende avdelingers mannskapsstyrker ville kunne finne sted hurtig, både fra De forente stater og fra de europeiske NATO-land, men det virkelige problem for en rask oppbygging av kampdivisjoner ligger i den tidsforsinkelse som uunngåelig vil gjøre seg gjeldende for de amerikanske oppfølgingsenheter, som er avhengig av å transportere sitt tunge våpenmaterieell sjøveien, vil kunne bli klare for å settes inn i operasjonene.

En rimelig oppsummering av innledningsstillingen med hensyn til forsterkninger, tør være at Warszawa-pakten har en nærmest iboende evne til å gjennomføre en raskere oppbygning av sine enheter i de første ukene, spesielt hvis denne part kan oppnå en lokal overraskelses-fordel, og har videre et stort personell-grunnlag å trekke på; at NATO kan svare med en tilsvarende oppbygging bare dersom NATO har – og benytter seg av – tilstrekkelig varslings-tid; at takten i den etterfølgende oppbygging av enheter også

i) Her iberegnet 4 divisjoner av Kategori 1 stasjonert i Ungarn, samt en del divisjoner som muligens evt. vil forsterke det syd-europeiske avsnitt snarere enn sentralavsnittet. Sovjetisk marineinfanteri er ikke medregnet.

favoriserer Warszawa-pakten med mindre krisen utvikler seg langsomt nok til at man rekker å sette inn forsterkningene fullt ut; i sistnevnte fall kunne Vesten med tiden komme i den mer fordelaktige posisjon. De allierte land holder et noe større antall tropper under våpen enn Warszawa-pakten. For Hær/Marineinfanteri-styrker er tallene (i tusen): NATO 2 690 (3 021 når Frankrike regnes med); Warszawa-pakten 2 666. Sovjet-Unionen har dessuten en stor andel av sine styrker stasjonert langs grensen mot China. Det er åpenbart at de sovjetiske planer vil legge vesentlig vekt på å utnytte en hurtig styrkeoppbygging, og at NATO's planer tilsvarende vil legge vekt på å ha tilstrekkelige stående styrker til å møte ethvert angrep og på å forsterke disse styrkene i god tid.

Utstyr

I en jevnføring av utstyret er det særlig ett forhold som springer en i øynene: Warszawa-pakten er nesten utelukkende utstyrt med sovjetisk materiell eller materiell hvor konstruksjonen er av sovjetisk opprinnelse. Pakkens styrker har dermed fordelene av den fleksibilitet, den øvingsmessige forenkling samt den økonomi som standardisering medfører. NATO-styrkene har et bredt typespektrum av alt fra våpensystemer til kjøretøyer, og følgelig en tilsvarende duplisering med hensyn til forsyningssystemer, samt visse vanskeligheter når det gjelder inter-operabilitet. NATO-styrkene har imidlertid mange våpen som er kvalitativt overlegne. De relative styrkeforhold er:

	Nordlige og Sentrale Europa			Sydlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Hoved-stridsvogner i operativ tjeneste i fredstid j)	7 000	19 000	11 500	3 500	7 250	2 250

Heller ikke i de ovenstående taloppgaver er franske styrker iberegnet. Hvis de to divisjoner som er stasjonert i Tyskland ble tatt med i regnskapet, ville 325 stridsvogner komme i tillegg til det totalantall som er oppgitt for NATO; hvis de tre divisjoner i det østlige Frankrike ble tatt med, ville ytterligere 485 komme i tillegg.

Man vil se at i det nordlige og sentrale Europa har NATO litt over tredjeparten så mange operative stridsvogner som hva Warszawa-pakten har, skjønt NATO-stridsvognene jevnt over er kvalitativt overlegne (endog i sammenligning med T-62, som nå i stadig økende grad settes i operativ tjeneste i Warszawa-pakt-styrkene). Denne tallmessige svakhet med hensyn til stridsvogner (og med hensyn til andre pansrede kampkjøretøyer) avspeiler NATO's essensielt defensive rolle og blir i noen utstrekning oppveiet av en overlegenhet med hensyn til tunge panser-

vern våpen; et felt hvor nye raketter som nå raskt tas i bruk i NATO-styrkene, ville kunne gi forsvaret en stadig økende slagkraft. NATO har sannsynligvis også mer effektive luftbårne panservernvåpen, plasert i jagerfly og helikoptre.

Warszawa-pakten er også betydelig sterkere når det gjelder konvensjonelt artilleri i det nordlige og sentrale Europa: Om man teller middelstunge og tunge feltkanoner,

j) Disse er stridsvogner som inngår i enheter, eller som er øremerket for bruk for de dobbelt-baserte enheter eller for øyeblikkelig-forsterknings-enheter (ca. 750). De omfatter ikke stridsvogner i reserve, eller mindre lagre av stridsvogner beregnet på å erstatte slike som blir skadet eller ødelagt. For sistnevnte kategoris vedkommende har NATO trolig noe slikt som 1750 stridsvogner i Europa. Også i Warszawa-paktens område er der stridsvogner i reserve, men antallene er vanskelig å fastslå. Den totale stridsvognbeholdning er imidlertid betraktelig høyere enn de totalantall som inngår i enheter, og som er oppført i tabellen.

bombekastere og rakettkastere som inngår i enhetene, har NATO ca. 2700 stk. mens Warszawa-pakten totalt har 5600. I det sydlige Europa er situasjonen omvendt idet NATO har 3300 mot Warszawa-paktens 2500, men ca. en tredjedel av NATO's er riktignok i Italia. Denne manglende balanse oppveies delvis av NATO-ammunisjonens høyere effekt og av NATO-styrkenes større forsyningsmessige kapabilitet med hensyn til vedvarende å opprettholde en høyere ildgivningstakt, noe som springer ut av en mye høyere transportkapasitet. De sovjetiske styrker er imidlertid nå i ferd med å forbedre sine forsyningsystemer, og nye selvdrevne kanoner tas i bruk. Også NATO moderniserer sitt artilleri, og har på dette området oppnådd en viss grad av standardisering. Mer spesielt er NATO i ferd med å utvikle et presisjonsstyrt prosjektil som vil kunne gi artilleriet bl. a. en sterkt forbedret panservern-evne.

Forsynings-siden (Logistikk)

NATO har et lite fleksibelt forsyningsystem, som nesten fullstendig er basert på nasjonale forsyningslinjer med lite sentral koordinering. NATO kan nå ikke benytte fransk territorium, og har mange kommunikasjonslinjer som går i nord-syd retning nær det fremskutte deployeringsområde. Enkelte av NATO-landene er dessuten dårlig utstyrt med forsyninger for vedvarende strid, uten at det dermed er gitt at Warszawa-pakt-landene er bedre stillet i så måte.

Fly

Hvis NATO's landstrids-enheter skal være i stand til å utnytte den mobilitet som de besitter såvel om dagen som om natten, må de ha en større grad av flystøtte over slagmarken enn de nå har. Slik støtte blir besørget ved en kombinasjon av hurtigvirkende varslings- og kommunikasjonssystemer, jagerfly og luftvernåpnen. I antall fly er NATO underlegen, men NATO har imidlertid en forholdsvis høyere andel fler-formåls fly med høy ytelsesevne over hele oppdrags-spekteret,

spesielt hva angår rekkevidde og nyttelast. I særdeleshet kan en anseelig styrke settes inn når det gjelder angreps-rollen mot bakkemål. Mange Warszawa-pakt-fly er temmelig aldersstegne, men begge sider er i ferd med å modernisere sine beholdninger. Spesielt de amerikanske styrker i Europa kan nå formodes å ha disponibelt meget avanserte luftleverte våpen, så som laserstyrte bomber og andre presisjons-styrte våpen. De to respektive luftstridskrefter har også forskjellige roller: Lang rekkevidde og høy nyttelast har vært lavere prioritert i Warszawa-pakten. NATO har, for eksempel, opprettholdt en langdistanse-, «deep-strike»*) taktisk flykapabilitet; Sovjet-Unionen har valgt å bygge opp en MRBM- (dvs. mellomdistanse-rakett) -styrke som, under visse omstendigheter ville kunne utføre analoge oppdrag om enn ikke i den konvensjonelle fase av noe slag. For sistnevnte formål har man konstruert et nytt jagerfly.

Warszawa-pakten nyter fordelen av å ha indre kommunikasjonslinjer, noe som letter kommando- og kontroll-funksjonene samt forsyningstjenesten. Warszawa-pakten har en relativt høy kapabilitet med hensyn til å operere fra spredtliggende naturlige flyplasser som betjenes av mobile systemer. Man har her også langt flere flyplasser og den store fordelen av standardisert bakkestøtte-materiell som følger av at man bare har sovjetisk-konstruerte fly. Disse faktorene medfører større fleksibilitet enn hva NATO, med dets store variasjonsbredde i fly og støtte-materiell, har. NATO lider under den ulempe at man har altfor få flyplasser, som derfor vil ha lett for å kunne bli overfylte. NATO er utvilsomt den overlegne part når det gjelder avansert materiell, luftmannskapenes kapabilitet (de har gjennomgående et høyere skolerings- og øvings-nivå, og har et større antall timer i luften) samt flyenes større allsidighet, som gir operativ fleksibilitet av et annet slag. NATO's virkelige fordel er imidlertid at det har flere fly «i bak-

*) «Deep-strike»-kapabilitet vil si evne til å angripe mål dypt inne bak fiendens linjer. (o. anm.)

Taktiske fly i operativ tjeneste	Nordlige og Sentrale Europa <i>k)</i>			Sydlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav SSSR)
Lette bombefly	150	225	200	8	30	30
Jagerfly for angrep mot bakkemål	1 250	1 325	900	450	200	50
Avskjæringsjagerfly	350	2 000	950	275	625	200
Rekognoseringsfly	300	475	350	125	75	30

hånden» til forsterkninger. Siden skvadroner raskt kan forflyttes, kunne NATO's foran beskrevne tallmessige underlegenhet eventuelt hurtig bli snudd om til overlegenhet forutsatt at nok flyplasser var disponible. Eksempelvis er den totale amerikanske beholdning av taktiske fly (bortsett fra trenings- og hjemmeluftforsvars-fly) 5000 stk., og i tillegg kommer også andre allierte fly; for Sovjet-Unionen er det tilsvarende tall 4500.

Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen

NATO har ca. 7000 kjernefysiske stridskoder, som kan benyttes i en rekke forskjellige leveringsmidler, i alt over 2000 stk.; henholdsvis fly, kortdistanseraketter og visse typer artilleri.¹⁾ (En oppregning av disse leveringsmidler finnes i den internasjonale utgaven av *Militærbalansen 1975–1976* – overs. anm.). Det finnes også kjernefysiske miner. Effekten varierer, men er jevnt over av en størrelsesorden av noen få kilotonn. De bakkebaserte rakettutskytningsramper samt kanoner inngår i enheter ned til divisjonsnivå og blir betjent både av amerikanske og allierte tropper, men i sistnevnte tilfeller er stridshodene under «dobbeltnøkkel»-kontroll. Antallet sovjetiske stridshoder er sannsynligvis ca. 3500 stk., som likeledes leveres med såvel fly som rakett-systemer. De sovjetiske stridshoder antas gjennomsnittlig å være noe større enn NATO's. En del av leveringsmidlene, men ikke stridshodene, er i hendene på ikke-sovjetiske Warszawa-pakt-styrker.

Denne jevnføring av kjernefysiske stridskoder må ikke betraktes i helt det samme lys

som de forutgående jevnføringer av konvensjonelle våpen-systemer, da den strategiske doktrine på NATO-siden ikke er, og kan heller ikke være, basert på bruk av slike våpen i en såvidt stor målestokk. De antall som foreligger ble i sin tid akkumulert med henblikk på iverksettelsen av en tidligere, overveiende kjernefysisk strategi, og en beholdning av denne størrelse tjener nå hovedsakelig til at man vil kunne ha et bredt spektrum av valgmuligheter med hensyn til våpen, effekt og leveringssystem i tilfelle av

k) Det område som her dekkes er noe større enn det som er tatt med for bakke-styrkenes vedkommende, som beskrevet i note *a)*. Mange fly har langdistansekapabilitet og kan i alle tilfeller omdeployeres meget raskt. Følgelig omfatter talloppgavene her de angjeldende britiske og amerikanske fly i Storbritannia, amerikanske fly i Spania og sovjetiske fly i det vestlige SSSR. De omfatter imidlertid ikke de amerikanske dobbelt-baserte skvadroner, som ville ha betydd ytterligere ca. 110 fly av jager-type i tillegg til de samlede NATO-tall, ei heller de franske skvadroner med ytterligere kanskje 100 jagerfly. Den amerikanske marines hangarskip-baserte fly er utelatt, men det gjelder også det sovjetiske luftvåpens middels-rekkende bombefly som eventuelt vil kunne operere i en taktisk rolle.

l) Disse kjernefysiske våpen er gjennomgående konstruert for bruk mot mål innenfor kampområdet eller direkte i sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker – altså det som kalles «taktisk» bruk. Antallet 7000 stridshoder omfatter imidlertid også et anselig antall som føres av slike fly som F-4 og F-104, og som eventuelt vil kunne leveres mot mål utenfor kampområdet eller uten i sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker, og således bli satt i «strategisk» bruk. Det vil uvegerlig være en viss overlappning når fly- eller rakett-leveringsmidler som kan benyttes til å levere både konvensjonelle og kjernefysiske stridshoder, blir beskrevet som henholdsvis «taktiske» eller «strategiske». Totalantallet 7000 omfatter også kjernefysiske stridshoder for visse luftforsvars-raketter og kjernefysiske miner.

at man måtte overveie kontrollert eskalering. Et moment som imidlertid springer frem av jevnføringen, er at Sovjet-Unionen har evnen til å iverksette en kjernefysisk offensiv på slagmarken i massiv målestokk om det så måtte velge, eller å besvare en hvilken som helst NATO-eskalering med stort sett tilsvarende mottiltaks-muligheter.

Endringer over tid

De jevnføringer som er gjort i det foregående, gir et bilde som ikke avviker så svært meget fra for noen år siden, men over en lengre periode kan virkningene av små og langsomme endringer bli markerte, og balansen kan forrykkes. I 1962 utgjorde de amerikanske land-, sjø- og luftstridskrefter i Europa i alt 434 000 mann; nå er tallet omkring 300 000. Det var 26 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa i 1967, nå er det 31. De forente stater er nå i ferd med å øke sine enheter i Europa med to brigader (uten å øke antallet mannskaper, idet man foretar innsparinger m. h. t. det ikke-stridende personell), men det numeriske mønster opp gjennom årene har hittil utvist en gradvis dreining i Øst-blokkens favør. Kvalitativt har imidlertid NATO holdt stillingen og vel så det. I fremtiden kan det hende at innføring av nye våpensystemer, spesielt presisjonsstyrte våpen samt panservern- og luftvern-raketter, vil redusere Warszawa-paktens overvekt i antall stridsvogner og fly. I hvilken grad de styrkereduksjoner som det forhandles om vil kunne endre balansen, gjenstår også å se.

Oppsummering

Det vil fremgå av analysen i det foregående at balansen mellom NATO og Warszawa-pakten ikke kan måles kun ved en jevnføring av mannskapsstyrker, kampenheter eller utstyr. For det første har Warszawa-pakten numerisk overlegenhet i enkelte henseender og NATO i andre, og man har ingen fullt ut tilfredsstillende måte å sammenligne disse asymmetriske fortrinn på. For det andre vil

kvalitative faktorer som ikke kan reduseres til tall, så som trening, moral, lederskap, taktisk initiativ og geografiske posisjoner, kunne vise seg å spille en dominerende rolle under krigføring. Som oppsummering kan imidlertid tre iakttagelser gjøres gjeldende:

For det første er den totale balanse slik at militær aggresjon vil synes lite fristende. Forsvarssystemene er av slik en størrelse og av en slik kvalitet at et hvilket som helst forsøk på å slå hull i dem ville kreve at det ble satt inn et større angrep. Konsekvensene for en angriper ville være uberegnelige, og faremomentene, innbefattet risikoen for kjernefysisk opptrapping, påbyr forsiktighet. Heller ikke kan operasjonsteateret sees isolert: Også den strategiske sentralbalanse og de maritime styrker (ikke minst fordi disse er berørt med hensyn til å holde sjørutene åpne for forsterkninger og forsyninger, og p.g.a. deres åpenbare rolle i nord og i Middelhavet) spiller en livsviktig rolle i regnestykket.

For det annet har NATO lagt vekt på kvalitet, særlig med hensyn til utstyr og trening, for å motvirke underlegenhet i antall, men dette forsprang vil kunne tæres opp. Ny teknologi har styrket forsvaret, men den vil bli stadig mer kostbar i fremtiden. Hvis Vestens forsvarsbudsjetter skrumper inn og personellomkostningene fortsetter å stige, vil Warszawa-pakten kunne bli istand til å kjøpe mer av de nye systemene enn NATO. Ennvidere kan teknologi ikke påregnes fullt ut å kunne oppveie kvantitative fordeler.

For det tredje, mens det nok kan sies at det pr. idag alt i alt foreligger en balanse-situasjon, så synes Warszawa-pakten å være mer tilfreds med denne enn NATO. Det er NATO som søker å endre den antallsmessige balanse via MFR-drøftelsene mens Warszawa-pakten søker å bibeholde det eksisterende fordelings-forhold.

Gjensidige styrkereduksjoner (MFR)

Forhandlinger vedrørende gjensidige reduksjoner av styrker og rustninger samt ledsagende tiltak i Sentral-Europa («mutual reduction of forces and armaments and asso-

NATO	Personellstyrker		Utstyr		Warszawa- pakten	Personellstyrker		Utstyr	
	Land- styrker	Luft- styrker	Strids- vogner	Fly		Land- styrker	Luft- styrker	Strids- vogner	Fly
De forente stater	198	41	2 100	280	Sovjet-Unionen	460	45	8 000	1 200
Storbritannia	55	9	650	130	Tsjekkoslovakia	155	45	2 600	450
Canada	3	2	30	50	Øst-Tyskland	100	28	1 650	325
Belgia	63	20	375	140	Polen	210	60	3 200	825
Nederland	78	21	525	160					
Vest-Tyskland	345	117	2 650	550					
	742	210	6 330	1 310					
Frankrike	58		325						
Tilsammen	800	210	6 655	1 310	Tilsammen	925	178	15 450	2 800

ciated measures in Central Europe») ^{m)} har pågått siden 30. oktober 1973. «Sentral-Europa» var ikke definert i det kommuniké som man ble enige om etter de forberedende rådslagninger, men drøftelsene har, iallfall opptil det nåværende stadium, dreiet seg om styrker og rustninger i Polen, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Vest-Tyskland, Nederland, Belgia og Luxembourg. Frankrike deltar ikke i drøftelsene, så dets styrker holdes formodentlig utenfor (unntatt kanskje, under visse omstendigheter, de to divisjonene i Tyskland). Det samme gjelder hvilke som helst sovjetiske eller NATO-tropper som ikke er stasjonert i det ovenfor beskrevne område. Styrker stasjonert i Berlin under fire-makts jurisdiksjon vil trolig ikke *per se* bli omfattet av drøftelsene.

Siden det aktuelle område er mer begrenset enn det området som vi stort sett har befattet oss med i den foreliggende vurdering, og siden samlet personellstyrke snarere enn den kampmessige styrke er en hovedmålestokk, er ovenstående tabell satt opp for å vise basis-tallene som NATO's forhandlere må ha brukt som utgangspunkt. Talloppgavene for personellstyrkene er oppført med antall tusen. Tallene for stridsvogner gjelder de som inngår i enheter, og omfatter ikke reserve-beholdninger.

Hver av de to sider fremsatte innledningsvise forslag. NATO foreslo reduksjoner i to faser. Den første fase ville medføre en 15 prosents nedskjæring av amerikanske og

sovjetiske landstyrker i MFR-området. Der ved ville det, med utgangspunkt i de ovenfor anførte talloppgaver, stå igjen 160 000 amerikanske tropper (en reduksjon på 30 000) og 391 000 sovjetiske tropper (en reduksjon på 69 000). I den annen fase ville alle landstridskrefter fra henholdsvis NATO og Warszawa-pakten bli redusert til en felles øvre grense på 700 000, hvilket ville innebære ytterligere nedskjæring, henholdsvis med 70 000 på NATO's og 166 000 på Warszawa-paktens side. En grunn til å foreslå at nedskjæringen skulle starte med landstridskrefte, er utvilsomt at dette ville kunne være et enkelt foretagende, uten slike kompliserende momenter som ville spille inn dersom man også skulle ta med øvrige tjenestegrener (og deres utstyr?). Problemet kompliseres likevel noe ved det forhold at noen land har bakke-til-luft styrker i sine hærorganisasjoner mens de hos andre inngår i luftvåpenet.

Warszawa-paktens forslag dekket både land- og luftstridskrefter i området. Basis-tallene som man skulle gå ut ifra, ville da være: NATO 1 010 000; Warszawa-pakten 1 100 000. Forslaget forutsatte nedskjæring i tre stadier: En innledningsvis reduksjon på 20 000 på hver side innen 1975, som ville gi et antall på henholdsvis 990 000 og

^{m)} Den fulle forkortelse for disse forhandlingene er MUREFAAMCE, men MFR («mutual force reductions») er her brukt av bekvemmelighets-hensyn.

1 079 000 gjenværende tropper; en reduksjon nummer to på 5 prosent innen 1976, som ville gi et antall på henholdsvis 940 000 og 1 025 000 tilbake; og en tredje og siste reduksjon på 10 prosent innen 1977. De respektive antall ville da være 845 000 i NATO's luft- og landstridskrefter og 925 000 i Warszawa-paktens.

Warszawa-paktens forhandlere har også foreslått at flyene i området skulle omfattes av MFR (se ovenstående tabell), likeledes kjernevåpenstyrker. NATO har på sin side interesse av å få redusert den betydelige forskjellen i antallet stridsvogner, som fremgår av tabellen over.

Noen betraktninger med hensyn til å sammenligne omkostningene for frivillige og vernepliktige (utskrevne) styrker

Personellomkostningene utgjør nå en betydelig andel av alle forsvarsbudsjetter. Dette gjelder uansett på hvilken måte kostnadsberegningen skjer. Det forhold at de kan kostnadsberegnes på forskjellige måter vanskeliggjør imidlertid i høy grad sammenligningen mellom dem. At mannskapene får betalt lønninger på markedsnivå vil være lite trolig i et system med verneplikt. De er tvunget ved lov til å tjenestegjøre i de væpnede styrker, følgelig er det ikke særlig tvingende grunner for deres arbeidsgiver – nemlig skattebetalerne – til å tilby dem lønnssetser på markedsnivå. Med en styrke som derimot bare består av frivillige, må imidlertid slike lønninger måtte betales om man skulle få tak i et tilstrekkelig antall mannskaper. Under verneplikt-systemet blir således i virkeligheten skattebetaleren subsidiert av den vernepliktige. Denne betaler, i tillegg til sine ordinære skatter, en ekstra «implisitt skatt» i form av ikke-kompensert arbeid. (Denne «skatten» tilsvarer omtrent differansen mellom det beløp som måtte ytes for å få ham til å tjenestegjøre frivillig og det beløp som han faktisk mottar). Budsjettmessig er således personellomkostningene fordelt på forskjellig måte under de to systemer. Med et frivillig system må skattebetaleren betale fullt ut hva det fornødne personell koster, og dette gjenspeiles i forsvarsbudsjettet. Med et verneplikt-system blir omkostningene delt mellom skattebetaleren og den vernepliktige, men det er bare skattebetalerens bidrag som kommer til syne i forsvarsbudsjettet.

Denne forskjellen betyr at de oppstilte forsvarsbudsjetter hos land som har forskjellige systemer, ikke er sammenlignbare. Det er imidlertid også risikabelt å sammenligne innbyrdes forsvarsbudsjettene hos land med verneplikt-system. Man har nemlig ingen garanti for at skattebetalerens andel av personellomkostningene vil være den samme. I begge tilfeller vil man måtte foreta justeringer for å forbedre sammenlignbarheten. En fremgangsmåte som fremstår som nærliggende, er å beregne den «implisitte skatt» på de vernepliktige ved å fastslå deres pris

på det fri arbeidsmarked i vedkommende land, trekke fra alle godtgjørelser de mottar, og legge totalbeløpet til det oppgitte forsvarsbudsjett. Under debatten i De forente stater omkring avskaffelsen av verneplikten, ble det foretatt en offisiell beregning av denne «skatten»: I budsjettåret 1968 ville 8 milliarder dollar måtte legges til det 78 milliarder dollar store forsvarsbudsjett om denne «skatten» var eliminert, hvilket ville ha øket forsvarrets andel av bruttonasjonalproduktet med 1 prosent.

En alternativ minimums-justering kunne gjennomføres ved at man vurderte de vernepliktige i samsvar med de lønnssetser som gjelder karrière-soldater (vervede), idet man tar i betraktning de relevante forholdsvise fordelinger hva angår tjeneste og grad. En slik justering av Frankrikes forsvarsbudsjett for 1973 ville ha medført en økning av budsjettet med 7,3 milliarder franc, eller 0,6 prosent av landets bruttonasjonalprodukt. Dette regnestykket innebærer imidlertid en kraftig undervurdering av den «implisitte skatt» på de vernepliktige, da vesentlig høyere lønninger ville måtte tilbys for å tiltrekke det samme antall frivillige. Et slikt resonnement synes å ligge til grunn for den nylig foretatte vest-tyske offisielle beregning, som går ut på at et frivillig system ville øke forsvarrets andel av Forbundsrepublikkens bruttonasjonalprodukt med ca. 1,5 prosent.

Det er sannsynlig at dersom man måtte inkludere «fullt justerte» personellomkostninger i forsvarsbudsjettet, ville land med verneplikt-system innkalle færre mann til tjeneste. Ikke desto mindre må de virkelige omkostninger som er forbundet med et verneplikt-system omfatte såvel den «implisitte skatt» som de budsjettmessige utgifter om man skal kunne måle de faktiske ressurser som blir ofret på forsvaret. Den påstand som ofte fremsettes, om at frivillige styrker faller dyrere enn styrker basert på verneplikt, er gyldig bare i rent budsjettmessig forstand, eller muligens under visse spesielle omstendigheter. Påstanden vil neppe være gyldig i faktisk ressursmessig henseende eller generelt.

Sammenligning av forsvarsutgifter 1971—1975.

Land	Millioner \$			§ pr. capita			Som prosentandel av de statlige utgifter a)			Som prosentandel av bruttonasjonalproduktet b)						
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975				
<i>Warszawa-pakten c)</i>																
Bulgaria	268	302	345	392	31	35	40	45	6,0	6,3	6,0	6,0	2,5	2,4	2,5	2,7
Tsjekkoslovakia	1 275	1 342	1 412	1 542	88	93	97	106	8,5	8,3	8,0	7,3	3,7	3,8	3,8	3,8
Øst-Tyskland	1 854	2 029	2 171	2 333	109	119	128	137	9,2	9,2	8,9	7,9	5,2	5,2	5,4	5,4
Ungarn	419	425	457	485	40	41	44	45	4,6	4,2	4,0	3,5	2,7	2,5	2,3	2,3
Polen	1 697	1 853	1 977	2 170	51	56	59	65	8,5	8,4	7,2	7,0	3,9	3,5	3,4	3,6
Romania	523	528	572	647	25	25	26	30	5,2	4,9	4,2	4,0	2,0	1,9	1,7	1,6
Sovjet-Unionen d)	84 400	88 900	96 400	103 800	342	356	382	409	(-)	(-)	(-)	(-)	10,3	10,8	10,5	10,6
<i>NATO e)</i>																
Belgia	1 008	1 360	1 504	1 821	104	139	153	185	10,1	10,2	9,8	9,5	2,8	2,8	2,7	2,8
Storbritannia	7 889	9 033	9 900	10 380	141	161	176	184	13,1	12,9	11,6	10,8	5,0	5,2	4,9	5,2
Canada	2 238	2 417	2 850	2 960	102	109	126	129	13,9	12,0	10,4	11,0	2,3	2,2	2,0	2,0
Danmark	484	625	725	940	97	125	143	184	8,1	7,6	7,3	7,8	2,5	2,4	2,1	2,3
Frankrike	7 360	9 818	9 102	12 250	142	189	175	233	19,0	18,3	18,4	19,1	3,9	3,7	3,5	3,4
Vest-Tyskland *)	8 975	13 295	14 048	16 260	146	215	226	260	25,9	26,2	27,0	24,7	3,3	3,4	3,4	3,6
Hellas	574	664	807	1 300	65	74	90	144	20,8	21,7	25,2	28,5	4,7	4,6	4,1	4,3
Italia	3 715	4 131	4 142	4 220	68	75	75	76	11,3	10,1	10,3	8,6	2,9	3,1	3,0	2,8
Luxembourg	12	17	18	22	34	49	50	61	3,1	3,5	3,4	3,1	0,8	0,9	0,8	0,9
Nederland	1 559	2 102	2 411	2 936	117	157	179	215	12,9	11,9	12,0	11,4	3,4	3,4	3,3	3,4
Norge	498	669	749	900	127	169	187	223	9,9	9,4	9,2	8,4	3,4	3,3	3,2	3,2
Portugal	594	734	833	880	65	80	91	95	39,3	34,2	39,4	29,1	7,3	6,9	6,2	6,8
Tyrkia	703	892	1 173	2 200	19	23	30	55	21,1	21,1	20,5	26,6	4,4	4,2	4,1	3,7
De forente stater	77 639	78 473	84 332	92 800	372	372	395	430	31,5	29,2	26,9	26,6	7,1	6,7	6,1	6,0

Øvrige Europa

Østerrike	205	295	323	410	27	39	43	54	3,7	3,6	3,7	3,7	1,0	1,0	0,9	1,0
Irland	72	85	75 f)	107	24	28	25	35	3,2	2,9	3,0	2,9	1,2	1,3	1,2	1,1
Finland	196	255	313	342	42	55	67	73	5,8	5,5	5,3	5,5	1,4	1,5	1,4	1,4
Spania	860	1 071	1 372	(-)	25	31	39	(-)	13,0	12,9	14,3	(-)	1,8	1,8	1,8	1,9
Sverige	1 557	2 012	2 023	2 475	192	246	246	298	12,1	11,4	10,5	10,5	3,5	3,7	3,7	3,6
Sveits	588	808	832	1 041	92	124	126	125	21,3	20,1	19,2	19,5	2,0	1,9	1,8	1,8
Jugoslavia g)	709	1 045	1 295	1 705	34	50	61	80	46,6	48,1	49,5	49,9	4,4	4,8	5,3	5,1

Midt-Østen &

Middelhaussområdet

Algerie g)	239	376	404	285	16	24	25	17	12,1	13,2	11,3	4,7	4,0	3,9	4,7	4,6
Egypt	1 512	2 757	4 071	6 103	43	77	111	163	(-)	34,4	26,8	42,0	21,1	19,9	31,0	22,8
Iran	1 189	2 096	3 224	10 405	39	67	99	314	24,5	29,1	23,1	28,3	8,3	7,7	9,3	9,0
Irak	473	815	803	(-)	47	78	75	(-)	44,3	17,9	8,1	(-)	12,7	11,3	16,4	14,2
Israel	1 435	4 153	3 688	3 503	466	1 310	1 131	1 043	35,2	50,4	43,9	37,6	23,6	21,0	46,3	32,0
Jordan	117	147	142	155	47	58	54	57	39,6	29,6	26,7	22,0	14,8	16,0	16,4	14,2
Libya	121	145	402	203	58	67	179	88	5,9	5,8	11,7	(-)	2,3	3,0	2,8	6,8
Marokko	142	196	190	(-)	9	12	11	(-)	12,5	13,3	8,6	(-)	2,9	3,2	3,5	3,2
Saudi-Arabia	941	1 478	1 808	6 343	115	175	209	712	29,9	23,7	25,6	20,0	15,6	19,2	18,3	15,0
Sudan	120	114	118	97	7	7	7	5	25,5	18,6	14,9	(-)	5,1	5,2	4,6	4,3
Syria	249	405	460	668	37	59	65	91	33,9	34,8	25,0	24,0	11,8	12,1	16,0	15,7

*) Hvis man inkluderer den finansielle bistand til Vest-Berlin vil tallene for Vest-Tyskland bli som følger:

10 812	16 012	16 793	19 658	175	259	270	314	31,3	31,6	32,2	29,9	4,0	4,1	4,1	4,3
--------	--------	--------	--------	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	-----	-----	-----	-----

a) Denne spesielle oppstilling er foretatt hovedsakelig for å vise de senere års utviklingstendenser for de enkelte land. Den har kun begrenset anvendbarhet når det gjelder sammenligninger internasjonalt, da størrelsen av den statlige sektor varierer sterkt landene imellom.

b) Prosentandelen er beregnet i de respektive nasjonale myntenheter. Der hvor offisielle oppgaver for bruttonasjonalprodukt mangler, er andelsvis beregninger foretatt.

c) Dette avsnittet er ikke direkte sammenlignbart med de øvrige, da talloppgavene ikke kan justeres med tilstrekkelig presisjon til at de kan samsvare med de begreper som gjelder i samfunn med markedsøkonomi.

d) Se s.8.

e) Forsvarsutgiftene for NATO-land er angitt i samsvar med NATO-definisjonen. For 1975 er enkelte av talloppgavene utledet av de nasjonale definisjoner.

f) Oppgave kun for ni måneder.

g) Det såkalte «Gross domestic product» (GDP) i henhold til markedspriser, ikke bruttonasjonalproduktet.

NB:

Hvor data ikke har vært tilgjengelige, er dette angitt ved markering (-) i vedkommende rubrikk. (overs. ann.)

Styrkeforholdet i Nord-Europa

Innledning

Det vil være naturlig å søke å begrense en sammenlikning av det militære styrkeforhold i Nord-Europa til det geografiske område som faller innenfor NATOs Nordkommando, og det motsvarende område av Warszawapakten. NATOs Nordkommando (Northern European Command) omfatter Norge, Danmark og delstaten Schleswig-Holstein i Forbundsrepublikken Tyskland. Innenfor Warszawapakten ligger Leningrad og Det baltiske militærdistrikt i Sovjetunionen, Polen og Den tyske demokratiske republikk innenfor Nordkommandoens interesseområde. Videre faller Sverige, Finland og Østersjøen innenfor denne avgrensning av Det nord-europeiske område.

Nordområdets og særlig Skandinavias militær-strategiske betydning ligger i dets geografiske plassering på den korteste veg mellom de to supermaktene, USA og Sovjetunionen. Dette gjør området viktig for overvåking og varsling for NATO.

I løpet av de senere år har Sovjetunionen bygget ut Kolahalvøya, økonomisk og militært. Her finnes også basene til Nordflåten, som også omfatter over 70 % av de Sovjetiske kjernefysiske gjengjeldelsesstyrker i form av undervannsbåter med ballistiske raketter. I Østersjøen finnes også en sterk flåte, øyensynlig beregnet for å oppnå og opprettholde kontroll over Østersjøen, med den betydelige maritime base- og reparasjonskapasitet som finnes her.

Som følge av utviklingen er de strategisk viktigste områder i Nord-Europa konsentrert i den nordligste del av Nord-Norge, Finland og Kolahalvøya samt Østersjøutløpene. Begge disse viktige områder kan gi Sovjetunionen strategiske fordeler med sikte på å øke beskyttelsen for deres baser, sikre transitt for sjøstridskrefter til vestlige farvann og å understøtte sjø- og landoperasjoner mot vest.

Styrkefoldene og de potensielle militære operasjoner i området kan ikke betraktes isolert. Både innen NATO og Warszawa-

pakten vil evnen til å overføre styrker fra andre områder spille en stor rolle, både for offensive operasjoner, og for å forsterke forsvaret av eget territorium. Den militære balanse i Nord-Europa er altså ikke bare avhengig av de aktuelle styrkeforhold som finnes innen området, men også hvilke overførings- og forsterkningsmuligheter som finnes på begge sider.

Nord-Norge/Kola-området

Hovedparten av Norges stående styrker er plassert i Nord-Norge. De omfatter to garnisoner (en infbn (÷) i Sør-Varanger og en bataljonsgruppe i Porsanger) samt en brigade i Troms. Dessuten er det en Lett luftvern bataljon med et stående batteri (L 70) på Bardufoss, Andøya og Bodø flystasjoner. På Bardufoss flystasjon er det også en stående stridsvogneskadron, og Andøya og Bodø flystasjoner har hver en stående stridsvogntropp og et geværkompani som inngår i kuppforsvaret. Luftforsvaret omfatter en skvadron med avskjæringsjagere, en skvadron med maritime angrepsfly, en maritim rekognoseringskvadron og et detasjement av fotorekognoseringsfly. Dessuten deployeres ytterligere jagerbomberskvadroner til flyplassene i Nord-Norge til uregelmessige tider. Kystartilleriet har i alt 15 fort, minestasjoner og torpedobatterier som sperrer de viktigste innseilingsleder, hvorav ca. halvparten er beredskapsoppsatt til enhver tid. For øvrig er en stor del av de operative undervannsbåter og TKRB deployert til Nord-Norge til enhver tid, hvor de inngår i invasjonforsvaret.

På Kolahalvøya er det en motorisert infanteridivisjon i området mellom Petsjenga og Murmansk, og en motorisert infanteridivisjon lenger sør mellom Salla og Kandalaksja. Dessuten er et marineinfanteriregiment forlagt i Petsjengaområdet. I området nord for Leningrad er det ytterligere 6 motoriserte infanteridivisjoner.

En nærmere sammenlikning av antall mann, stridsvogner og fly m v har mindre

interesse dersom man ikke også tar i betraktning faktorer som avstander, lende og hvor store styrker som må antas å være påkrevet for henholdsvis offensive og defensive operasjoner i området.

De norske stående forsvarsstyrkene i Nord-Norge har en defensiv oppgave; å etablere en stridssituasjon dersom norsk territorium blir krenket og å sinke angriperen, til forsterkninger kan føres inn til landsdelen. Hvorvidt de sovjetiske styrker på Kolahalvøya forutsettes anvendt i en offensiv rolle kan vi ikke fastslå med noen sikkerhet, men tilstedeværelsen av marineinfanteri med amfibiestridsvogner m v og tilstrekkelig kapasitet i landgangsfartøyer tyder på det. Det er også klart at det er mulig å gjennomføre et overraskende angrep med de styrker som er lokalt tilgjengelige. En annen sak er imidlertid om de lokale styrker er tilstrekkelige til å gjennomføre overraskende angrep så langt inn på norsk territorium at det gir en klar militær fordel, og med tilstrekkelig sikkerhet for at målene kan nås i tide.

Det er fullt mulig for sovjetrusserne å overføre fly og landstridskrefter til den nordvestlige del av Kola forut for et angrep. Det er også styrker som kan brukes for dette formål i den sydlige del av Leningrad militærdistrikt, både hva angår motoriserte infanteridivisjoner og taktiske flystyrker. Overføring av styrker av noe omfang vil imidlertid ta tid og kunne innebære risiko for at hensikten røpes, og at det treffes beredskapstiltak på den annen side.

Det norske forsvaret i Nord-Norge har en betydelig mobiliseringspotensial. I løpet av mindre enn 48 timer kan det mobiliseres en feltbataljon og et antall lokale feltkompanier i Finnmark slik at styrken totalt svarer til mer enn en brigade. I Troms settes det opp mobiliseringstillegg til BRIG N, og i Nord- og Sør-Hålogaland ytterligere to KR (Brigader). Hertil kommer at KR (brigader) fra Sør-Norge er øremerket for forsterkning av Nord-Norge. For en del av disse nasjonale forsterkninger er det tunge materiell forhåndslagret i Nord-Norge, og overføringen kunne skje i løpet av 2–4 dager etter at av-

delingene er mobilisert. Hertil kommer at det innen NATO-samarbeidet legges vekt på å kunne gjennomføre rask overføring av allierte forsterkninger til Norge i en krise- eller krigssituasjon. (Se nedenfor).

Sør-Norge og Østersjøutløpene

I Sør-Norge er det relativt beskjedne stående styrker: En infanteribataljon (÷), en stridsvogneskadron, et feltartilleribatteri og et geværkompani foruten stridsvogntropper på de viktigste flyplasser. Til gjengjeld har Sør-Norge et større mobiliseringspotensial, – med i alt 9 brigader samt støtte- og forsyningsavdelinger.

I Danmark omfatter de stående styrker 3 mekaniserte brigader på Jylland, 2 mekaniserte brigader og en oppklaringsbataljon på Sjælland samt en bataljonsgruppe på Bornholm. I Schleswig-Holstein er det en vesttysk mekanisert divisjon. Både de danske og vest-tyske stående styrker kan forsterkes med mobiliseringsstyrker.

På Warszawapaktens side står sovjetiske, polske og øst-tyske styrker. Hvor stor del av disse som i tilfelle vil kunne settes inn mot Østersjø-utløpene er vanskelig å bedømme, fordi operasjoner i dette området vanskelig kan ses uten som del av en større Øst–Vest konflikt i Europa. I dette tilfelle vil trolig operasjoner i mer sentrale områder i sentralregionen gis prioritet. Allikevel er det ikke urealistisk å regne med at inntil 8 divisjoner, og de tilgjengelige marineinfanteri- og sjølande-avdelinger (2 sovjetiske marineinfanteriregimenter, 1 polsk sjølande-divisjon og 1 øst-tysk sjølande-regiment) vil kunne bli satt inn mot Danmark – og Schleswig-Holstein. Selv om Warszawapakten vil kunne oppnå en overvekt i landstridskrefter, innebærer det totale bildet også her store usikkerhetsmomenter. Disse henger i første rekke sammen med at det neppe vil være mulig å begrense konflikten til Østersjø-utløpene og dansk område uten at også øvrige NATO-partnere blir direkte involvert, og om de aktuelle angrepsmålene kan nås uten at alliert støtte og forsterkninger kan komme inn. Og dersom

hensikten med et angrep i denne retning er å få kontroll over Østersjø-utløpene, kan dette ikke oppnås uten at WP også skaffer seg kontroll over den norske Skagerak-kysten. Det vil i tilfelle kreve både tid og ytterligere styrkeinnsats.

Forsterkningsmuligheter

Overføring av styrker fra de mer sentrale deler av Warszawa-pakten nordover til Kola eller vestover mot Østersjø-utløpene og/eller sentralregionen er for en stor del avhengig av tilgjengelige transportmidler og kommunikasjonsnettets kapasitet:

- inntil tre luftlandedivisjoner kan overføres til Sentraleuropa eller Skandinavia i løpet av ca 3 døgn, men hele denne styrke kan neppe ventes satt inn i nord.
- det er tilstrekkelig antall landgangsfartøyer for overføring av de marine-infanteri- og sjølandeenheter som finnes både i Nord og i Østersjøen. Dessuten er det tilstrekkelig handelstonnasje for å overføre de motoriserte infanteridivisjoner m v som det kan være aktuelt å bruke i en sjølandsetting i Nord- eller Østersjøen.
- jernbane- og vegnettet fra det sentrale USSR til Nord-Europa gjør det mulig å overføre 12–14 divisjoner på under 10 døgn, og herav 3–4 divisjoner samtidig mot norsk område i nord.

For NATOs vedkommende er overføring av allierte forsterkninger mer avhengig av sjø- og lufttransport. De mest aktuelle forsterkninger er:

- STANAVFORLANT, den stående allierte flåtestyrke i Atlanterhavet, som vil kunne være på plass i løpet av 0–5 dager avhengig av hvor den befinner seg på det aktuelle tidspunkt.
- ACE Mobile Force, AMF, som omfatter bl a 3 bataljoner, støtte- og forsyningsorganer samt 3 taktiske flyskvadroner. Denne styrke vil kunne settes inn i løpet av 2 til 6 dager.

- Maritime Contingency Force Atlantic, MARCONFORLANT, som omfatter
 - Striking Fleet Atlantic med 4–6 hangarskip med 80–100 fly hver som vil kunne gi støtte i løpet av 0 til 10 dager avhengig av hvor den befinner seg på det aktuelle tidspunkt, eller:
 - Amphibious Force som består av
 - To britiske og en nederlandsk commandogruppe (bataljonsgruppe) som vil kunne settes inn i løpet av 8 dager.
 - En Marine Amphibious Force (amerikansk marine) som vil kunne settes inn i løpet av ca 2 måneder.
 - UK Mobile Force som omfatter en britisk fallskjermdivisjon som vil kunne settes inn i løpet av 10–20 dager.
 - Canadian Air-Sea Transportable Combat Group, dvs en brigadegruppe som vil kunne settes inn i løpet av ca 30 dager.

Det er ikke mulig å si med sikkerhet om de utpekte forsterkninger vil bli satt inn, og om de i tilfelle vil nå frem i tide. Dette avhenger bl a av det tidspunktet den politiske beslutning treffes om å be om forsterkningene. Det vil igjen være avhengig av situasjonen, og om det dreier seg om en krise som er under utvikling, eller om et faktisk angrep allerede har funnet sted. I det første tilfelle vil det gjøre seg gjeldende politiske begrensninger i retning av at innføring av allierte forsterkninger kan bidra til å skjerpe krisen, og eventuelt resultere i en uønsket opptrapping. I det andre tilfellet når et angrep allerede har funnet sted gjør slike begrensninger seg ikke gjeldende. På den annen side kan det vise seg nødvendig å føre inn forsterkningene i et område hvor angriperen iverksetter mottiltak. I denne situasjon må en regne med tap, og tidsfaktoren blir også mer kritisk. En viktig side ved de allierte forsterkninger er imidlertid at de omfatter stående styrker som ikke krever forutgående mobilisering, og at det vil være mulig å klargjøre forsterkningene og dessuten å bringe enkelte av dem i en gunstig utgangsposisjon (også

ombord på hangar- og amfibieskip) for rask innføring når situasjonen krever det.

Den viktigste side ved de allierte forsterkninger er imidlertid ikke om og når de vil bli satt inn, men at de eksisterer og at de virkelig kan bli satt inn. Dermed er de et viktig bidrag til den militære balanse i Nord-Europa, og det usikkerhetsmoment som de innebærer i en mulig angriperes øyne vil tjene som en vesentlig avskrekkende faktor.

Sverige og Finland

Disse stater er geografisk sett slik plassert at de befinner seg mellom militærallianser i Nord-Europa. Begge fører også en utenriks- og forsvarspolitik som tar sikte på å opprettholde en troverdig nøytralitet i tilfelle av en væpnet konflikt i området. Hvorvidt de vil kunne gjennomføre denne målsetting er i første rekke avhengig av hvor viktig deres hele eller deler av deres områder vil være i en mulig konflikt, – og i hvilken grad hver av dem har tilstrekkelig militær evne til å hindre noen av partene i en konflikt i å gjøre bruk av deres territorium. *)

Svensk territorium blir ikke ansett for å omfatte områder som i seg selv vil gi NATO eller WP strategiske fordeler i en konflikt. Det kan imidlertid brukes for å skaffe seg adgang til de viktige områder i Nord og for åpning av Østersjøutløpene.

Sverige har et sterkt forsvar, som for Marinens og Flyvåpenets mer slagkraftige deler er stående. Landstridskreftene omfatter i fred et stort antall øvingsavdelinger, som i deler av året kan oppfylle beredskapsfunksjoner. I øvre Norrlands militærområde er

det slike avdelinger i Kiruna, Boden, Kalix, Luleå og Umeå. Dessuten legges repetisjonsøvingene slik at de såvidt mulig også oppfyller en beredskapsfunksjon. Ved mobilisering setter Sverige opp 4 Norrlandsbrigader, 6 panserbrigader og 20 infanteribrigader samt ca 50 selvstendige infanteri-, panser-, artilleri- og luftvernrakettbataljoner. Dessuten settes det opp ca 100 lokalforsvarsbataljoner og 4–500 selvstendige lokalforsvarskompanier. Totalt omfatter Hæren ca 600 000 mann, og Heimevernet ca 93 000 mann. Hertil kommer ca 65 kystartilleriforbånd (KA-brigader og bataljoner, sperrebataljone og kompanier, artilleri- og rakettbatterier samt kystjegerkompanier og mineutleggerdivisjoner).

Heller ikke finsk territorium anses for å omfatte områder som i seg selv er strategisk viktige. I nord vil imidlertid bruk av deres område gi muligheter for transitt av større styker. Finland opprettholder et relativt sterkt forsvar, særlig hva angår landstridskrefter for å troverdiggjøre overfor både NATO og WP at deres territorium ikke blir brukt av noen av partene i en mulig konflikt. I fred vil øvingsavdelingenes befal og tjenstgjørende mannskaper (ca 35 000 mann) kunne organiseres som bataljoner. I finsk Lappland finnes det en jegerbataljon i Sodankylä, en luftvernbatalljon i Rovaniemi. Hertil kommer Lapplands grensevaktavdeling som har sitt hovedkvarter i Rovaniemi (totalt er grensevakten på 3 000 mann). Ved mobilisering kan Finland sette opp 15–20 brigader, og totalt ca 660 000 mann. Årlig repetisjonsøvinger ca 29 000 mann (avdelings- og spesialist/befalsutdannelse). Basert på folketallet og den mobiliseringsprosent som gjelder for landet som helhet, kan mobiliseringsstyrken i Lappland utgjøre inntil 29 000 mann.

*) Etter Vennekapsakten mellom Sovjetunionen og Finland kan det kreves drøftelser om forsvarssamarbeide, dersom finsk område blir brukt for angrep mot Sovjetunionen.

DEN NORSKE ATLANTERHAVSKOMITE 1975

Den norske Atlanterhavskomite's oppgave er å arbeide for større opplysning om norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, med særlig vekt på det vestlige forsvarssamarbeid. Med den gledelige utviklingen i retning av større forståelse stormaktene imellom, og mellom øst og vest i det hele, har det vært naturlig å utvide arbeidet til også å gjelde forhandlingene som drives innenfor rammen av Samtalene om begrensning av strategiske våpen (SALT), Forhandlingene om gjensidige og balanserte reduksjoner av styrker og våpen i Sentral-Europa (MBFR), De generelle nedrustningsforhandlingene i Geneve (CCD) og det videre arbeidet med Konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa (CSCE). Med de store krav til monetære og handelsmessig samordning, samt samarbeid om energiproblemer, har Atlanterhavskomiteen dessuten villet arbeide for større innsikt i GATT-forhandlingene, OECD, m v.

Norsk sikkerhetspolitikk har allikevel de over 20 år Komiteen har virket stått sentralt i bildet. Og slike problemer har naturlig nok fått særlig vekt i virksomheten, i Norge som vis-a-vis utlandet.

I 1975 arrangerte Den norske Atlanterhavskomite fire større konferanser. Konferansene på Norsk Sjømannsforbunds kurscenter i Asker, Leangkollen, og i Tromsø er årvisse foreteelser. De to øvrige større konferansene i 1975 ble holdt for lærere i den høgre skolen ved kurssteder i henholdsvis Fredrikstad og Harstad. Videre har Komiteen samarbeidet om en rekke mindre seminar spredt ut over resten av landet.

I løpet av året inviterte Atlanterhavskomiteén to utenlandske delegasjoner til Norge til gjenbesøk i form av seminar/studieturer. Det første besøket bestod av amerikanske politikere og journalister, det andre gjalt islandske parlamentarikere, partiledere og journalister. For begge grupper vedkommende ble det bl. a. arrangert studiebesøk i Nord-Norge. I samme forbindelse har Komiteén lagt opp programmer i Norge for en rekke utenlandske politikere, journalister og forskere fra andre NATO-land.

I arbeidet for å informere om norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk i utlandet, fulgte Atlanterhavskomiteén også i 1975 opp arbeidet i Den atlantiske traktats forbund (ATA), Det atlantiske forbund av unge politiske ledere (AAYPL), Det atlantiske informasjonssenter for lærere (AICT) og NATO Information Forum som er et norsk-dansk-tysk samarbeidsforum om informasjonsspørsmål og ulik de andre organisasjonene også har offentlige myndigheter representerte.

I løpet av året ble det invitert vel 100 nordmenn til studieturer til utlandet, samtidig som det ble gitt flere mindre stipend til enkeltpersoner for kortere utenlandsopphold.

Som i tidligere år distribuerte Atlanterhavskomiteén også i 1975 «NATO NYTT» og andre trykksaker utgitt av NATO på norsk etter ønske fra norske myndigheter. Videre har Komiteén hatt sitt eget produksjonsprogram av skrifter som har tatt opp aktuelle spørsmål innenfor den rammen det er naturlig at Atlanterhavskomiteén dekker.

Medlemsskapet i Komiteén bygger på enkeltpersoners deltakelse. Atlanterhavskomiteén's arbeid ledes av et styre som blir valgt på årsmøte. Den nåværende formann er stortingspresident Guttorm Hansen. Komiteéns sekretariat ligger i Akersgt. 57, Oslo 1, hvortil alle henvendelser rettes.